

WIT

VRIJDAG 21 JUNI '89

34e JAARGANG · NR. 26 · 33 fr.

HOE (H)EERLIJK IS REKLAME?

Entière la Saleté et les Odeurs!

Geur!

DE RONDE: LOOPT ALLES OP WIELTJES?

WASAANV

Wassen aangegoten

Alleen met progr. synthetische vezel

Alleen met wolwas progr.

Alleen handwas

Radion is bes

DOSE

Hardheid van het water

TRONNEN, WASSMACHINES (bedrukkings 4-1)

Handwas zonder voorwas

Voortwas en hoortwas

OVERIGE MACHINES + HANDWAS

1 wasbeurt: 4-6 scoops

Bij weinig of geen bevoel. wasgoed deuning

WAST

- Lat op het onderhoudsetiket in uw wasmachine en sorteer de was over nog op kleur sorteren.
- Laad uw machine altijd vol voor er boven het droge goed een ruimte van 10 cm is. Het is belangrijk om losse stoffen ruim wassen om kreuk te voorkomen.
- Nieuwe gekleurde artikelen eerst wassen zonder andere wasgoed.
- Controleer eventueel tevoren de wasren door een nat wit lapje over een witte doek te wassen. Geef de kleur af, dan apart wassen.

4kg

E10

RAC

Entière la Saleté

AANBEVOLEN HUIZEN

NV BERT Cars en Trucks

Assesteenweg 101-103
TERNAT

Tel.: 02/582.13.12
02/582.04.10

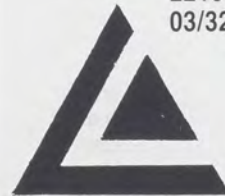
Verdeler

VOLKSWAGEN - AUDI - PORSCHE 924-944

Diensten: verhuur lange termijn: D'IETEREN LEASE
korte termijn: AVIS

Personenwagens, vrachtwagens en carrosserie

Kleding Lenders
Herentalsebaan 247
2210 Borsbeek
03/321.76.86

DE PRIJSBREKER

van het goede meubel

Groenstraat 84, 2000 Antwerpen tel. 03/236.45.31

Open van 10 tot 19 u.

Maandag gesloten

Alle trofeeën, wimpels, bekers,
speldjes, badges, enz.

ESOX -
STAN PHILIPS

Panorama 36
1810 WEMMEL
Tel. 02/460.68.93

Guido NUYTTENS

Longtinstraat 126
1090 Brussel

SANITAIR - ZINK
ROOFING

LOODGIETERIJ
GASERWARMING

Tel. 426.19.39

PROMO PUZZLE

Kies zelf het onderwerp
van uw puzzel

Daniël Cortier
02/428.69.84

FRANSSENS OPTIEK:

Silhouette
Marwitz
Rodenstock

Herentalsebaan 340, Deurne-Z.
Tel. 03-321.08.96

Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.64.75

nv de winne-fabrisac

migrostraat 128
B 9328 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16

drukkerij

typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettlingformulieren
boekdruk - direct mail

baron ruzettelaan 78
8320 brugge 4
baan brugge - oostkamp
050/35 74 04

PVBA J. BORREMANS-COCK & KINDEREN

Algemene Bouwondernemingen

Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89

Wij bouwen voor u
sleutel op de deur

GELD

Onmiddellijk te bekomen bij

FRANS VAN MOORTER
Vijfhuizen 6, Erpe

Nieuw telefoonnummer:
053/80.10.09

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaesens

Sint-Aarnoutstraat 12
8260 Aatrijke-Zedelgem
☎ 050/20.08.50

algemene decoratiewerken —
schilderen — behangen —
vloerbekledingen — parket —
louverdraperie — luxaflex — ....

DE KOORTS WEGNEMEN

De resultaten van de Euro-verkiezingen trillen nog na. Vooral de sterke cijfers die de anti-migrantenpartijen verzamelden worden nog druk besproken. Ze lokten ook reeds reacties uit. Verder in dit blad leest u waarom de VU-voorzitter het anti-VB-protocol wil ombuigen. Jaak Gabriëls heeft inderdaad de moed gehad te zeggen wat de andere partijvoorzitters in stilte denken. Binnen de PVV is de discussie publiekelijk opengebarsten, het politiereglement door de gemeente Schaarbeek uitgedokterd om winkelopschriften in niet EG-talen te verbieden wordt herzien.

Het probleem zit in een stroomversnelling, deze evolutie kan heilzaam werken.

Op de achtergrond van dit gebeuren ontving de joodse journalist Louis Davids de prestigieuze Visser-Neerlandiaprijs. Davids wordt geloofd voor zijn onverdroten inzet ten bate van een vredelievende integratie van de joodse in de Vlaamse gemeenschap. De erkenning komt niet ongelegen.

Al deze feiten nopen tot een commentaar die niets van doen heeft met vingervlugge truuks om hier en daar wat te sleutelen aan een probleem waar wij zelf verantwoordelijk voor zijn, zowel wat de oorzaak als de verrotting ervan betreft.

Net een kwarteeuw geleden heeft ons eigenste ministerie van Arbeid in Marokko de brochure *Vivre et Travailler en Belgique* verspreid. Daarin stond in niet verkeerd te begrijpen termen dat werken in België aantrekkelijk is en goedbeloond.

Arbeidskracht en intelligentie waren daarbij de sleutelwoorden en zouden leiden tot rijkelijk comfort. Het is bij deze ronselpartij niet gebleven, herhaaldelijk werden buitenlandse arbeidskrachten naar dit land gelokt.

Wat landen in de Nieuwe Wereld reeds voor ons hadden gedaan deden wij over. Al te vaak wordt vergeten dat in vorige eeuw onze eigenste mensen naar de Amerika's emigreerden, gelokt met zowat dezelfde motieven. In 1889 alleen reeds scheepten een kleine 6000 Vlamingen in voor Kanada en Argentinië.

Na de brochure over het *Goede Leven* in België werden nog pogingen ondernomen. Na Marokko, kwamen Tunesië en Algerië aan de beurt om ten slotte te gaan putten uit de voorraad arbeidskrachten in Turkije. Voor deze inwijking werkten hier reeds arbeiders uit Polen, Joegoslavië, Spanje en vooral Italië.

De grootse immigratiegolven vielen samen met de ontvolking van onze grootsteden waar de vreemdelingen niet zelden de leegstand gingen bevolken wat dan weer in getto-vorming resulteerde. Want wie zich ergens installeert doet dat grondig en denkt aan eigen winkels, eigen kerken, eigen cafe's en eigen kulturele centra. Waar dat allemaal samenhoopt kreeg de stad een vreemd gelaat. Bij dit alles draagt de overheid een zware verantwoordelijkheid door een gebrek aan beleid, zij heeft niets ondernomen, zij heeft verloedering en getto-vorming kans op sukses gegeven, zij heeft de resterende vaak verouderde en soms verarmde eigen bevolking aan haar lot overgelaten. Zij is verantwoordelijk voor het ongenoegen dat bij deze landgenoten leeft en het sukses van anti-migrantenpartijen mogelijk maakt.

Die overheid hanteerde slechts één middel: een manke immigratiestop uit niet EG-landen. Het heeft niet veel mogen baten want de mazen van het net blijven wijd voor mensen die echt willen uitbreken naar het *Land van Belofte*. De immigratiestop bleef een lachertje alhoewel veel

zaken er op wijzen dat het aantal vreemdelingen afneemt.

Al deze bedenkingen helpen natuurlijk geen zier zolang men geen poot uitsteekt naar wat Vic Anceaux reeds tien jaar geleden een tijdbom noemde, wanneer men geen poot uitsteekt naar de eigen bevolking die in de verloederde stadsgedeelten woont, als men weigert de eerste steen te leggen van een vernieuwbouw van de oude stadskernen. Is het niet hemeltergend dat een stad als Antwerpen zich opmaakt om één jaar kulturele hoofdstad van Europa te worden en aan haar volkswijken geen baksteen verandert?

Is het geen schande dat Brusselse promotoren enkel aan kantoorgebouwen en hotels denken terwijl men op staatssecretaris Jef Valkeniers heeft moeten wachten om een Woningfonds op te richten?

Is het te verwonderen dat de bevolking die kan, wegtrekt en dat de blijvers zich in de steek gelaten voelen? Dat zij achter slogans loopt die inspelen op onveiligheid en geweld die blijkbaar slechts het monopolie zijn van bewoners afkomstig uit het bekken van de Middenlandse Zee? Het kweekt de onrust aan, te meer daar bepaalde groepen van migranten niet liever vragen dan op te vallen en hun andere levenswijze te tonen.

Volks-nationalisten staan daarbij voor een keuze die niet alleen het gevolg van de migrantentoevlod is maar van de overrompeling van ons kleine kultuurgebied. Het gevaar te verdrinken in de karakterloze

Angelsaksische smeltkroes baart evenveel zorgen. Wanneer staat een volk sterk genoeg om de konfrontatie met vreemde kulturen aan te gaan? Zal Vlaanderen, dat zich nog maar net tegenover zijn Franse buur heeft weten te manifesteren, mans genoeg zijn om nieuwe uitdagingen aan te gaan?

Komt deze konfrontatie niet ongelegen op een ogenblik dat ons volk zich aan het institutionaliseren is? Het zijn vragen waar in de komende 11 juli-toespraken misschien een antwoord op kan gegeven worden...

Deze uitdaging noopt tot een zorg waarbij men de eigen waarden moet vrijwaren door een gepaste kultuurpolitiek en door onderwijs.

Pas dan kan de botsing met vreemde kulturen tot een nieuw evenwicht leiden. Anderzijds mag deze konfrontatie niemand afschrikken, de wereld van vandaag is niet meer deze van decennia terug, de ontmoeting met het vreemde mag geen vrees meer inboezemen. De spelregels dienen wel bepaald en geëerbiedigd door iedereen, anders moet opgetreden.

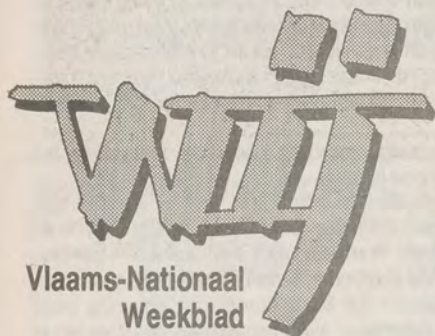
De verantwoordelijkheid van de overheid is groter dan ooit, zij moet haar koninklijke commissaris mevrouw D'Hondt maar eens aan het werk zetten en binnen de kortste tijd tot fundamentele voorstellen brengen. Graag afdoende voorstellen; want studies, peilingen en bedenkingen brengen nu geen baat meer.

De kater is na 18 juni weer wat koortsiger, en dat is geen gezonde zaak.

Het moet de ambitie van de nationale en regionale regeringen zijn het migrantenprobleem naar een oplossing te leiden. Dat kan slechts middels een degelijk beleid dat voert tot een gezond samenleven van de eigen mensen en zij die hier komen wonen en werken. Pas dan kan de ziekelijke koorts waarop partijen met bedenkelijke programma's teren definitief weggenezen worden.

Maurits Van Liedekerke

**Uitgave van het Vlaams Pers-,
Radio- en TV-instituut v.z.w.**

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren
Johan Artois
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit en redaktie op prk. 000-0171139-31 van „WIJ”, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel (Tel. 02/219.49.30). Telefax: 02/217.35.10.

Jaarabonnement	1.200 fr.
Halfjaarlijks	700 fr.
Driemaandelijks	400 fr.
Los nummer	33 fr.

Verantw. uitgever:
Jaak Gabriëls,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 19 ('s voormiddags) of privé, Alsebergsesteenweg 41b, 1512 Dworp. Tel. 02/380.04.78.

INHOUD

- 8** Volgens de VU-kamerleden Vanhorenbeek en Maes moet het mammoetdekreet betreffende ons onderwijs nog bijgeschaafd worden.
- 10** Volgens senator Walter Peeters bevat het ontwerp op de hervorming van de ziekenfondsen heel wat schaduwzijden.
- 12** Reklame verleidt niet alleen, soms misleidt ze ook, of probeert ze regelrecht bedrog te plegen. Een blik achter de schermen van de controle op de reclame.
- 28** Frederik II, koning van Pruisen, was volgens Hitler de eerste nationaal-socialist.
- 20** De glasnost en perestrojka in de USSR hebben gevolgen die verder reiken dan voorzien was. Spat de Sovjetunie uiteen?
- 22** De landbouw is een van de meest milieubelastende sectoren. Oplossingen vergen echter in de eerste plaats socio-ekonomische maatregelen én politieke moed op Europees en nationaal nivo.
- 23** De in '78 overleden schrijfster en historika Annie Romein-Verschoor liet een omvangrijk oeuvre na. "Omzien in verwondering" neemt hier een bijzondere plaats in.
- 24** Door sommigen de hemel ingeschreven, door anderen naar de prullemand verwezen: "Alles moet weg" van Tom Lanoye.

27 Op 1 juli gaat de 76ste Ronde van Frankrijk van start. Flandrien blikst terug op de 75 voorgaande uitgaven. Meermaals eisten Vlamingen daar een hoofdrol in op.

ARME ANN

Met meer dan 60.000 voorkeurstemmen kan Ann Hermans een CVP-zetel in Straatsburg gaan bezetten. Ann Hermans is professor aan de KU Leuven, moeder van de 11-jarige Johan, grote baas van de KAV, en gehuwd met volksvertegenwoordiger-burgemeester Jos Bosmans.

60.000 voorkeurstemmen is heel wat, maar als je bedenkt dat dit slechts 1 op 5 KAV-leden (er zijn er 320.000 in 1.200 afdelingen) betekent, kunnen we van Ann Hermans nog wat meer verwachten. Het is vreemd dat de CVP de kracht van een massale vrouwenorganisatie als de KAV nog niet eerder uitgebuit heeft. Uit de KAV (en uit andere zuilorganisaties) kunnen de kristendemokraten zomaar kandidaten plukken die op een landelijke bekendheid en steun kunnen rekenen.

Ann Hermans wordt afgeschilderd als de mijnwerkersdochter die naar het Europarlement gaat. Ze vertelde aan *Het Belang van Limburg* dat ze zelf niet gevraagd had om een Europees mandaat en eerst nog redenen zocht om het niet te moeten doen. Maar de enige reden die ze vond „was dat ik zelf geen geld had voor mijn campagne”. Verdient een hoogleraar en nationaal sekretaris van KAV, die gehuwd is met een volksvertegenwoordiger-burgemeester met één kind ten laste dan zo weinig? Blijkbaar wel, want Ann Hermans wil naast haar zetel in Straatsburg ook haar leerstoel aan de KUL blijven bezetten...

Volgens de nieuwe VTB-VAB-direktie moest de vorige bewindsploeg aan de deur gezet worden wegens de dramatische financiële toestand, en het grondig verziekt klimaat op menselijk vlak. V.l.n.r.: Karel De Meulemeester, Lou Michiels, Paul Geysens, Jules Van Dessel, Raymond Moerman en Rob Wilaert. (foto M. Cels)

...ONTSLAGEN

Het overgrote deel van de ontslagen koöperanten was tewerkgesteld in het onderwijs. Volgens Geens hadden 71 van hen zelf al gevraagd hun functie niet meer te moeten hervatten, omdat de plaatselijke omstandigheden dit niet verantwoordden.

De 177 ontslagen koöperanten zullen gedurende twee jaar voorrang krijgen bij reëffektatie. Wanneer er dus een job vrijkomt in de Belgische administratie of in een ontwikkelingsproject in een ander land zullen zij de eersten zijn om de vakatures op te vullen.

Minister Geens ontkent dat de ontslagen vooral franstaligen, die in het onderwijs nog een overwicht hebben, wilden treffen. Er bestaat wel een reeds lang uitgestippelde reorientatie naar de landbouw en de infrastructuur, in samenspraak met de Zaïrezen. We mogen volgens Geens immers niet uit het oog verliezen dat Zaïre een onafhankelijk land is en wij slechts helpen waar de Zaïrezen ons vragen.

ALBERTKANAAL
WERD 50

In Antwerpen en Limburg was het feest

geblazen. Het Albertkanaal werd vijftig jaar geleden gerealiseerd. Sire Boudewijn zal zijn bezoek aan de havenstad nog wel een tijdje herinneren. In volle feestroes werd hij gekonfronteerd met stakend havenpersoneel en stadsambtenaren. Betogers waren duidelijk met hun eis: tien procent opslag.

Gemeenschapsminister Sauwens hield als verantwoordelijk minister de gelegenheidstoespraak. Naast het belang van deze waterweg onderstreepte hij ook de zware investeringen die werden gedaan om moderniseringswerken uit te voeren.

Totnogtoe werden deze moderniseringswerken voor 90% uitgevoerd. Volgend programma staat nog op stapel: verbredingswerken in Gellik-Briegden en Eigenbilzen, de voltooiing van de sluis in Wijnegem en Antwerpen. Hierbij dienen nog heel wat bruggen gebouwd en herbouwd. De kosten worden geraamd op 4 miljard.

De investeringen schieten hun doel niet voorbij. Er is een positieve trend merkbaar in de trafiek en hieruit volgen dan weer bedrijfsinvesteringen langs het kanaal. In het kader van de rekonversie van Limburg en de Kempen blijft een gemoderniseerd Albertkanaal een belangrijke hefboom voor de industriële groei en de tewerkstelling.

Sauwens heeft dan ook de versnelde afwerking van de moderniseringswerken in zijn investeringsprogramma opgenomen.

177 KOOPERANTEN...

177 Belgische koöperanten in Zaïre kregen hun ontslag. Dit is een rechtstreeks gevolg van de crisis tussen België en Zaïre. Op 13 januari zegde Zaïre immers het samenwerkingsverdrag met België eenzijdig op. België reageerde daarop met een aantal tegenmaatregelen, waaronder de beslissing om geen nieuwe ontwikkelingsprojecten meer op te starten, en alleen de lopende projecten af te werken.

Volgens minister van Ontwikkelingssamenwerking André Geens moet het terughalen van de koöperanten niet beschouwd worden als een negatief element in de evolutie van de relaties met Zaïre. Juist op het moment dat er sprake is van een dooi in de betrekkingen tussen beide landen, zouden de massale ontslagen immers verkeerd kunnen geïnterpreteerd worden. Minister Geens had evenwel geen keuze: Het ontslag is het gevolg van de regeringsbeslissing van 14 januari. Zolang de betrekkingen met Zaïre niet officieel genormaliseerd zijn heeft Geens geen mandaat om nieuwe stappen te zetten. Geens hoopt evenwel dat er snel beterschap komt in de relaties met Zaïre. Desgevallend wil de minister zijn vakantie in augustus opofferen om een aantal projecten terug op te starten.

ONLEESBAAR

Een leesbaarheidsonderzoek van de partij-programma's dat ter gelegenheid van de Euro-verkiezingen op touw werd gezet wees uit dat vooral het VU- en SP-programma zeer moeilijk leesbaar zijn.

In de communicatiewetenschap heeft men verschillende categorieën ontwikkeld om teksten als moeilijk of makkelijk leesbaar te omschrijven. De moeilijkste categorie is *wetenschappelijke literatuur*, de gemakkelijkste *dames- en streekromans*. De programma's van SP en VU vielen onder de moeilijkste categorie. Dit betekent dat je al universitair geschoold moet zijn om de standpunten honderd procent te begrijpen.

Ook de PVV-standpunten (*moeilijk tot bijzonder moeilijk leesbaar*) en de CVP-standpunten (*moeilijk leesbaar*) zijn in hetzelfde bedje ziek. De programma's van Agalev en het Vlaams Blok (*tamelijk moeilijk leesbaar*) komen het beste uit de verf, maar geen enkel programma is gemakkelijk leesbaar.

Wanneer partijen de burgers meer bij de politiek willen betrekken is een duidelijk en voor iedereen leesbaar programma nochtans een eerste vereiste.

DE ZEG-SCHOLEN

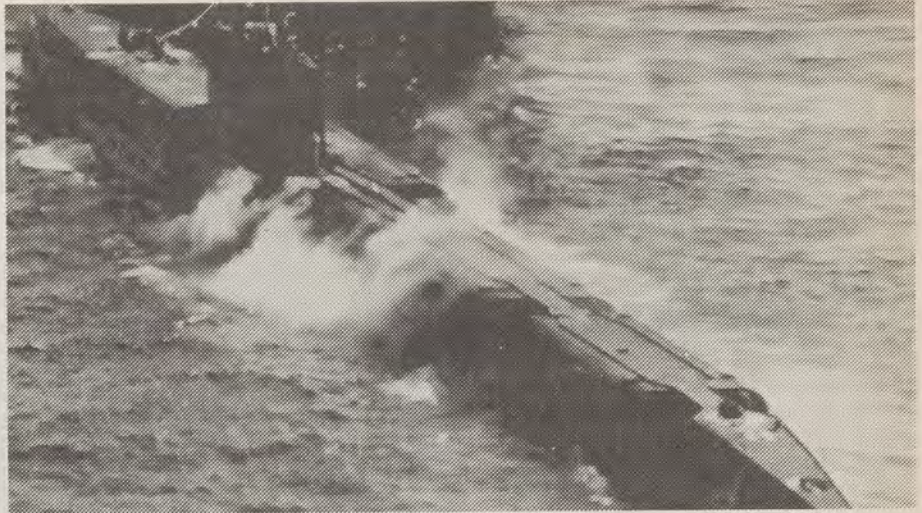
In het onderwijs is de jongste jaren een hevige concurrentiestrijd losgebarsten. Vlaamse kermissen en opendeurdagen bij de vleet, leerkrachten die de deuren aflopen, en ook advertenties in de media. Recent vinden we nu zelfs advertenties terug in het CVP-ledenblad *Zeg*.

In het nummer van 23 juni bvb. adverteren de volgende scholen: School voor Europese talen (Antwerpen), Sint-Bartholomeusinstituut voor Verpleegkunde (Merksem), Sint-Berlindisstituut voor Verpleegkunde (Antwerpen), Sint-Vincentiusinstituut voor Verpleegkunde (Antwerpen), Hoger Instituut voor Sociale Studies (Geel), Hoger rijksinstituut voor paramedische beroepen (Gent), Hoger Instituut Maria Middelaars (Sint-Niklaas), Hoger Instituut voor Readaptatiewetenschappen (Leuven), Montfortkollege (Rotselaar) en het Lemmensinstituut (Leuven).

Op één uitzondering na allemaal instituten voor hoger onderwijs, en dan nog overwegend uit de zogenaamde zachte sektor. Wat hebben deze scholen wel nodig van het CVP-kader? Of zijn het misschien advertenties "uit sympathie"?

BISSCHOPPEN

De bisschoppen hebben zich dan toch in de abortusdiskussie gemengd. Volgens de bisschoppen is abortus in alle gevallen onaanvaardbaar. In hun gezamenlijke verklaring stel-

Maandag raakte weer een Russische nucleaire duikboot in de problemen voor de Noorse kust. De onderzeeër had kernwapens aan boord, maar die zouden volkomen veilig zijn. Er zou ook geen straling ontsnapt zijn. (foto ap)

len ze dat men kristenen en kerkelijke verantwoordelijken niet kan beletten om, zoals andere burgers, op te komen voor hun overtuiging.

Er wordt nu uitgekeken naar een reactie van de CVP: zullen de kristendemokraten het regeerakkoord naleven en een eventuele wijziging van de abortuswet aan het parlement overlaten, of zal de CVP het bisschoppelijk initiatief gebruiken om de regering over het abortusdossier te laten struikelen?

Hoe men ook tegenover abortus staat, de stellingname van het episkopaat heeft het parlementaire debat niet vereenvoudigd. Het standpunt van Rome was al langer bekend dan verleden week, daarom kan men zich niet van de indruk ontdoen dat de bisschoppen met hun perskonferentie ongeoorloofde druk willen uitoefenen op een parlementair debat.

SCHAARBEEK

Het gemeentebestuur van Schaarbeek wou een politiereglement goedkeuren dat alle opschriften, publiciteitsborden en zelfs menu's verbiedt die niet gesteld zijn in een van de officiële talen van de Europese Gemeenschap. Daarmee wou het Schaarbeeks gemeentebestuur natuurlijk de vele tientallen Turkse en Marokkaanse groente- en fruitwinkels, kruidenierszaakjes, slagerijen en restaurants een hak zetten.

De Schaarbeekse meerderheid was van mening dat Arabische en Turkse opschriften de clangeest bij de migranten aanscherpen, en zodoende een klimaat van agressiviteit in de hand werken dat schadelijk is voor de openbare veiligheid. Van meetaf aan was het niet zo duidelijk of de voor Belgen onbegrijpelijke opschriften nu moesten verdwijnen, of dat het volstond een vertaling aan te brengen. Want dit laatste stond reeds in het oorspronkelijke

politiereglement. Uiteindelijk besliste de meerderheid de zaak maar opnieuw te bekijken.

Volgens VU-kamerlid Vic Anciaux ging het oorspronkelijk duidelijk om een provokatieve beslissing van de nolsisten in Schaarbeek. Nochtans benadrukt de gewezen VU-voorzitter dat de taalkennis een zeer belangrijk integratiebevorderend middel is. Daarom is het niet meer dan logisch dat eentalige Arabische of Turkse opschriften een Nederlandse en Franse vertaling krijgen. Maar dat stond al in het politiereglement.

MINDERJARIG

In Luik werd een tienjarige knaap een nacht lang in de Lantin-gevangenis opgesloten. Het kind was door de politie opgepakt omdat het zonder ticket op de stadsbus reed.

De rechter had zich voor zijn beslissing gebaseerd op een artikel van de wet op de jeugdbescherming dat zegt dat een minderjarige mag opgesloten worden in een gevangenis wanneer het materieel onmogelijk is een partikulier of instelling te vinden die een minderjarige onmiddellijk kan opvangen. België werd hiervoor reeds veroordeeld door het Europese Hof voor de Mensenrechten in Straatsburg.

In de VS gaat men intussen nog een stapje verder: daar besliste het Hooggerechtshof dat de doodstraf voortaan ook op minderjarigen en geestelijk gehandicapten mag toegepast worden. Met eenzelfde nipte 5 tegen 4 meerderheid besliste het Hooggerechtshof dat vlagverbranding niet strafbaar is. Tot groot ongenoegen van de Amerikanen: 71% van de bevolking vindt dat de grondwet moet gewijzigd worden om vlagverbrandingen strafbaar te maken. Straks mag men in de VS geen *stars and stripes* verbranden, maar wel kinderen op de elektrische stoel zetten.

JAAK GABRIELS: „PROTOKOL OMBUIGEN”

■ **Guy Verhofstadt** werd tot PVV-voorzitter verkozen. De verkiezing deed terugdenken aan de Oostblok-verkiezingen van voor de perestrojka. Verhofstadt was de enige kandidaat. Behalve bij de VU en de PSC zijn voorzittersverkiezingen met één kandidaat gemeengoed bij elke partij.

■ Kunsthistorikus **Roger Marjissen** kreeg de Orde van de Vlaamse Leeuw. Deze orde wordt sinds '71 uitgereikt aan personen die zich inzetten voor de sociale en kulturele ontvoogding van de Vlaamse gemeenschap, de integratie van de Nederlanden en voor initiatieven ter bevordering van de Nederlandse cultuur en taal.

■ **Roemenië** is begonnen met de ontmanteling van zijn IJzeren Gordijntje langs de grens met Hongarije.

■ De gemeenteraadsverkiezingen in **Menen** leverden niet het gewenste resultaat op voor de VU. Het was nochtans juist na klacht van de VU dat de Menenaren terug naar de stembus trokken. De VU valt nu van 2 terug naar 1 zetel.

■ Minister Busquin van Sociale Zaken wil het beroep van **verpleegkundige** aantrekkelijker maken.

■ Het mooie **weer** en de aanhoudende droogte van de jongste weken zorgden voor een mislukte landbouwoogst. Vooral de landbouwers uit de Westhoek zijn zwaar getroffen. De tuinbouwers daarentegen zijn zeer gelukkig met het goede weer.

■ In België verblijven er een kleine 500 **aids**-patiënten.

■ Volgens het assisenhof van Brugge kost een **kiesfraude** van 34 ekstra rode bolletjes 60.000 fr. boete en een maand cel met uitstel.

■ De jagers nemen het niet dat gemeenschapsminister voor Leefmilieu Kelchtermans de jacht op de **houtsnip** voorlopig verboden heeft.

■ Henkel brengt voortaan spuitbussen op de markt zonder CFK's. Een zelfklever met de tekst "**ozon-vriendelijk**" moet de gebruiker erop wijzen dat de bussen geen drijfgassen bevatten.

■ Een dertigtal Vlaamse rijkswachters en militaire politiemannen mogen straks de Zuidafrikanen gaan controleren in **Namibië**. Als ze van de gelegenheid maar geen gebruik maken om er een staatsgreep te plegen...

■ Op de **EG-top** paste men Belgische methoden toe om uit het slop te geraken: er zal naar een economische en monetaire unie toegewerkt worden in drie fasen. Ook hier belooft de derde fase de moeilijkste te worden.

■ In Planckendaal is een **chili-arend** geboren. Dat is de tweede keer dat zo'n jong daar uit het ei kroop. Twee keer een wereldprimeur.

■ **Anderhalve maand geleden sloot de VU samen met CVP, PVV, SP en Agalev een akkoord om af te zien van elke samenwerking met het Vlaams Blok. Dat akkoord wordt nu opgezegd. Waarom?**

„Ik heb dat protocol niet opgezegd, ik wil het ombuigen. Het heeft geen zin één partij te viseren, dan maak je er een martelaar van. Je plaatst die partij dan voortdurend in de kijker. De uitslag van de verkiezingen van 18 juni heeft bewezen dat het protocol het Vlaams Blok geen windeieren heeft gelegd.

van integratie, maar is tegen het toekennen van stemrecht aan immigranten. Dat kan pas na een naturalisatie, en die moet gezien worden als het resultaat van de integratie.”

■ **De VU wil dus helemaal niet gaan samenwerken met het Blok, zoals sommigen suggereren?**

„Mag ik er eens even op wijzen dat wij terzake geen boter op het hoofd hebben. De VU heeft zich steeds ver weg gehouden van allerhande afspraken met het Vlaams Blok. Anderen hebben dat niet gedaan. SP en CVP

Er moet een ombuiging komen: het is eerder het politieke gesjoemel en de overloperij die bestraft moeten worden. En dat geldt voor het Vlaams Blok, maar evenzeer voor alle andere partijen.”

■ **De oproep om het protocol om te buigen is dus wel een rechtstreeks gevolg van de verkiezingen van 18 juni?**

„Bij onze achterban ligt dat protocol zeer gevoelig. De VU heeft in haar eerste bestaansjaren aan den lijve ondervonden wat het is om door de andere partijen geïsoleerd te worden. Vanuit die "underdog"-positie zijn we ook groot geworden, ondanks dat isolement. Het protocol tegen het Vlaams Blok dreigt nu ook juist het tegengestelde effect op te leveren.

Wij wijzigen ons standpunt echter niet: het Vlaams Blok verkoopt demagogische leugens die het in de praktijk toch nooit kan realiseren. We moeten het Blok met een goed migrantenbeleid het gras voor de voeten maaien en die partij aldus overbodig maken. Met alle democratische middelen moeten we ook aantonen dat het Vlaams Blok de zaken onjuist, zelfs onmenselijk voorstelt. De VU blijft voorstander

bvb. waren er in Antwerpen niet vies van om bepaalde koopjes met het Vlaams Blok te sluiten. Partijen die met andere partijen bepaalde akkoorden bedisselen of postjes uit de brand slepen moeten werkelijk aangepakt kunnen worden, en niet met loze woorden in een of ander protocol. Ik zal terzake een wetgevend initiatief nemen.”

■ **Waarom tekende de VU het protocol om het achteraf te verloochenen? Is dat wel politiek zinnelijk?**

„Als men vaststelt dat een bepaalde tactische zet volledig het tegengestelde effect heeft van het bedoelde, moet men er van afstappen. Het zou dwaasheid zijn om dan te blijven volharden in de mislukking. Na 18 juni moesten we vaststellen dat dit protocol in zijn huidige vorm totaal aan zijn doel is voorbijgeschoten.

De burger heeft een duidelijk signaal gegeven: het migrantenprobleem is verrot. Het komt er nu op aan eindelijk vanuit het beleid iets te gaan doen. Pas dan zal een partij als het Vlaams Blok overbodig worden.”

ONDERWIJS- MAMMOETDEKREET DIENT BIJGESCHAAFD

DE begroting onderwijs 1989 is de eerste mijlpaal van de pas verworven Vlaamse autonomie. Het is in ruime mate de weerspiegeling van het politiek akkoord tussen de politieke partijen van de Vlaamse gemeenschap waardoor het onderwijslandschap grondig gewijzigd wordt. Zo werd de ARGO opgericht en werd het eenheidstype in het secundair onderwijs ingevoerd.

Over dit eenheidstype blijven er toch vragen, stelt Vanhorenbeek. Hij stelt vast dat de basisvorming in het eerste jaar 27 lesuren bevat in het gesubsidieerd onderwijs en 28 lesuren in het gemeenschapsonderwijs. Ook in het keuzegedeelte blijven er grondige verschillen tussen de netten. Een overstap door een leerling van het ene naar het andere net wordt hierdoor bemoeilijkt. Ook is hij ongerust over de verdrukking van het geschiedenisonderricht en de lichamelijke opvoeding.

HERWAARDEREN

Luk Vanhorenbeek heeft het ook uitvoerig gehad over de herwaardering van het lerarenambt. „*De laatste jaren groeit de malaise in de onderwijsmiddelen en de demotivering bij de leerkrachten neemt toe. Eén van de oorzaken is het ontbreken van maatschappelijke erkenning, ten dele het gevolg van de lage vergoedingen. Een tweede oorzaak is terug te vinden in de enorme afstand die er bestaat tussen directie en leerkrachten. De leerkracht blijft verstoken van elke medezeggingschap in het beleid van de school.*

Demotiverend werkt ook het weinig attractief aanbod van tewerkstellingskansen bij de rekrutering van jongeren. Verdere oorzaak is ook de falende leerkrachtenopleiding. Sinds 1920 is er weinig fundamenteels gewijzigd aan deze opleiding. Ook de navorming faalt. Als laatste oorzaak van de malaise zijn er de talloze

vernieuwingen die de jongste jaren op de onderwijsmensen zijn afgekomen.”

REMEDIES

Luk Vanhorenbeek geeft ook remedies aan die moeten verhelpen aan de malaise. „*In de eerste plaats moet de budgettaire ruimte geschapen worden om de wedde van de leerkrachten op te trekken. Dit kan door een oordeelkundig herschikken van de beschikbare middelen. Wij moeten de moed hebben te opteren voor een doorzichtiger en eenvoudiger*

In de Vlaamse Raad werd de begroting voor het Vlaams onderwijs besproken. Daaraan gekoppeld kwam ook het beruchte mammoetdekreet ter discussie. De VU-fractie gaf bij monde van Luk Vanhorenbeek het standpunt van de partij weer over de onderwijsbegroting. Nelly Maes ging dieper in op enkele onvolkomenheden in het mammoetdekreet.

onderwijssysteem, onze zuilen geleidelijk afbouwen en netoverschrijdende initiatieven stimuleren. Er moet een ruimere autonomie komen voor de schoolgemeenschap met grotere verantwoordelijkheid en dit kan tevens een besparend effect hebben.”

Problemen stellen zich ook nog bij de pensioenen. De mogelijkheid van een brugpensioen voor leerkrachten vanaf 55 jaar dient ingevoerd. Pensioenen vallen ten laste van de nationale begroting. Ook hier dringt zich dus de federalisering van de sociale zekerheid op.

Een tweede geneesmiddel voor het onderwijs is de uitbouw van een wettelijke participatiestructuur met beslissingsmacht. Leerkrach-

ten moeten mee het algemeen schoolbeleid kunnen bepalen. Een andere remedie is de coördinatie van alle onderwijsstructuren om de wildgroei van opleidingen op te vangen.

Wat betreft de leerkrachtenopleiding is een reorganisatie nodig in het pedagogisch hoger onderwijs en het aggregaat moet in zijn geheel grondig aangepakt. Tot slot stelt Vanhorenbeek voor in een nieuwe onderhandelingsronde de verschillen tussen de netten in het gemeenschappelijk deel van het eenheidstype weg te werken.

MAMMOET

De VU-fractie heeft ook het *mammoetdekreet* goedgekeurd. Toch wordt dit dekreet maar beschouwd als een „voorwaardelijk dekreet”. Het kan slechts in werking treden op voorwaarde dat er voor 1 oktober een definitief akkoord kan uitgewerkt worden betreffende de scholenbouw. Het *mammoetdekreet* legt de grote lijnen vast maar de VU vindt dat verfijningen en aanvullingen dringend noodzakelijk zijn.

Zo pleit Vanhorenbeek voor garanties voor leerkrachten die gebruik maken van deeltijdse arbeid. In verband met het gebruik van vreemde talen in het universitair onderwijs kan het niet dat men komt tot een veralgemeend gebruik van vreemde talen bij het doceren van cursussen in het gehele onderwijs. Verder dient dringend werk gemaakt van het statuut voor het personeel van het gesubsidieerd onderwijs. Hier wordt voorgesteld te werken naar een eenheids-basisstatuut.

GEBOUWEN

Nelly Maes had het vooral over de financieringstechniek voor de schoolgebouwen. „*De verzuilde oplossing uit het verleden heeft niet tot een in alle opzichten bevredigende situatie*

geleid. Nu gaat men een stap verder. De private inrichtende machten worden op één lijn geplaatst met de gemeenten. Dit betekent een gevoelige verhoging van de lasten voor de gemeenten die een beroep doen op de steun van de Vlaamse gemeenschap. Er is immers in totaal te weinig geld voor nieuwbouw en vernieuwbouw van de scholen. De verdeling van

de schaarse middelen zal dus moeten gebeuren volgens duidelijke parameters.

Naar onze mening biedt een gemeentebeheer als eigenaar meer gemeenschapswaarborgen dan een private eigenaar. Wij zien dus uit naar het ontwerp van dekreet dat tegen 1 oktober beloofd is. Tot zolang blijven wij een zeker voorbehoud maken tegenover de voor-

gestelde financiering van de investeringen in schoolgebouwen en de DIGO."

Nelly Maes ging ook nog in op het herinvoeren van gratis leerlingenvervoer, de toekenning van sociale voordelen en de navorming. Zij stelde enkel vast dat vooral het gemeentelijk onderwijs de rekening moet betalen.

jd.

WALTER PEETERS: „DE GEKONTROLEERDEN KONTROLEREN ZICHZELF”

Minister van Sociale Zaken Busquin legde op de ministerraad een wetsontwerp op de hervorming van de ziekenfondsen voor. Voor ons een gelegenheid tot een gesprek met senator Walter Peeters, die als lid van de senaatskommissie Sociale Zaken deze problematiek op de voet volgt.

■ Kan je ons de krachtlijnen van dit ontwerp even toelichten?

„Het ontwerp bevat drie onderdelen: een omschrijving van de opdrachten van de ziekenfondsen, een vereenvoudiging van de structuur, en een systeem van controle via een centrale controledienst.

Wat de opdrachten van de ziekenfondsen betreft voorziet het ontwerp drie soorten taken:

In de eerste plaats kunnen de ziekenfondsen blijven optreden als sociaal verzekeraar en allerlei diensten aanbieden die aanvullend zijn bij de ziekte- en invaliditeitsverzekering.

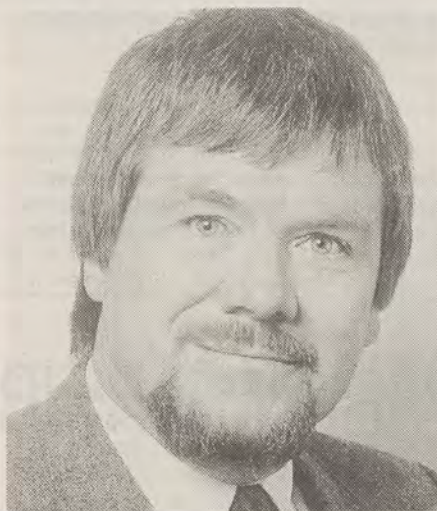
Ten tweede kunnen ze allerlei activiteiten ontwikkelen op het vlak van hulpverlening, voorlichting en begeleiding, op voorwaarde dat deze de fysieke, psychische of sociale gezondheid van de leden bevorderen. Dit is een zeer ruime bepaling die zowat alles kan omvatten.

Tot slot moeten de landsbonden instaan voor een efficiënt beheer van de verplichte ziekteverzekering."

BOEKHOUDING

■ Deze krachtlijnen komen ongeveer overeen met wat de ziekenfondsen nu reeds doen?

„Inderdaad, met dit ontwerp wordt in feite de bestaande situatie bestendigd en gelegaliseerd. Meer nog, aan de ziekenfondsen wordt de mogelijkheid gegeven allerlei nevenactiviteiten op een ongebreidelde wijze te ontplooien. Je zal wel begrijpen dat de grote zuilgebou-

den mutualiteiten die hun leden moeten lokken met een flink pak supplementaire diensten, zoals aanvullende verzekeringen en goedkope familievakanties, dit ontwerp toejuichen.

De vraag is natuurlijk of dat allemaal tot de taak van een ziekenfonds behoort, en of we als belastingsbetaler deze grootschalig georganiseerde verzuiling moeten betalen."

■ Voorziet het ontwerp maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de staatstoelagen, als vergoeding voor de kosten van de verplichte verzekering, niet aangewend worden voor de kosten van die aanvullende diensten?

„Het ontwerp-Busquin bepaalt inderdaad dat de ziekenfondsen een aparte boekhouding voor de verschillende verzekeringstaken moeten bijhouden. Ze moeten ook beroep doen op externe revisoren.

Het ontwerp voorziet immers een aantal waarborgen voor de leden van de ziekenfond-

sen: op de algemene vergadering hebben ze inspraak in het beleid en kunnen ze de jaarrekeningen controleren. Daarnaast worden een aantal onverenigbaarheden ingevoerd, o.m. tussen het beheer van een ziekenfonds en dat van een medico-sociale instelling, bv. een ziekenhuis of polikliniek.

Naar mijn mening vormen deze organisatorische aspecten het beste onderdeel van het ontwerp."

PLATWALSEN

■ En dan is er nog de centrale controledienst...

„De minister wil de controle op de ziekenfondsen organiseren via een centrale controledienst, die belast wordt met het globaal toezicht, zowel op financieel, boekhoudkundig als statutair vlak.

Deze dienst zou bestuurd worden door een raad die bestaat uit een voorzitter en zes leden, allen door de regering benoemd op grond van hun deskundigheid. Twee van de zes leden worden voorgedragen door de ziekenfondsen zelf, de vier overige door de minister.

Nu weten we allemaal dat de minister van Sociale Zaken sinds mensenheugenis een vertrouwensfiguur is van één van de twee grote landsbonden. Het laat zich dus aanzien dat deze zes onder één hoedje zullen spelen, en dat de kans zeer klein is dat de minister iemand zal benoemen die voldoende afstandelijk of kritisch tegenover de ziekenfondsen staat.

Dit wordt m.a.w. een dienst waarin de gekontroleerden zichzelf zullen controleren."

■ Wat zal er nu verder met dit ontwerp gebeuren?

„Op de ministerraad werd het ontwerp naar een werkgroep verwezen, naar medewerkers van de verschillende ministers die verder in detail zullen bespreken. Ik denk dat de Volksunie in deze werkgroep de discussies op de voet moet volgen en moet trachten het ontwerp om te buigen in de richting die we wensen, voornamelijk op het vlak van de opdrachten van de ziekenfondsen en de samenstelling van de centrale controledienst. Als we dit niet doen, laten we vrij spel aan de grote mutualiteiten die in een grote concurrentieslag met aanvullende diensten en voordelen het laken naar zich toe zullen trekken en de kleinere mutualiteiten zullen platwalsen."

pvs

GEEN KULTUUR ZONDER RISIKO'S

De enkele tussenkomsten bij de cultuurbe- groting getuigden van een grote bezorgdheid. De vraag rees zelfs, in hoeverre cultuur voor Vlaanderen nog een prioriteit is.

André De Beul beantwoordde die vraag resoluut met een pleidooi voor een agressievere cultuurbeleid. In dat verband verwees hij naar Frankrijk waar minister Lang de cultuurkredieten met maar liefst 50 % optrok. „Ten onrechte denkt men in Vlaanderen dat cultuurinvesteringen geen positieve economische weerslag hebben.”

KWALITEIT

Zo kan het openbaar bibliotheekdekreet niet uitgevoerd worden wegens gebrek aan voldoende middelen. Het artikel van Annemie Verduyck in „Ons Erfdeel” van maart 1989 is terzake erg verhelderend. De verwezenlijking van het dekreet zou om en bij 1,5 miljard kosten, maar op de begroting staat amper 965 miljoen ingeschreven.

Hetzelfde geldt volgens De Beul voor het operawezen. De 280 miljoen voor de Vlaamse Opera Stichting is ongeveer de helft van wat Wallonië uittrekt voor de Luikse opera. Hoe kunnen wij dan hoge verwachtingen koesteren? Kwaliteit veronderstelt nog altijd geld.

Ook inzake monumentenzorg schiet Vlaanderen schromelijk tekort. Elke verbetering veronderstelt meer geld.

AGRESSIEF

Op zichzelf is dat helemaal geen wegge- gooid geld. Wel integendeel! „Een investering in cultuur brengt het drievoudige op. Maar”, zo vervolgde André De Beul, „dan moeten we risico's durven nemen. En dat doen we nu juist niet.”

Citeren we enkele van zijn voorbeelden. Het cultureel aspect in het algemeen onderwijs wordt stiefmoederlijk behandeld. De culturele samenwerking met Nederland loopt mank. Het Taalunieverdrag wordt minimaal uitgevoerd, en het cultureel akkoord met Nederland verwekt weinig entoesiasme. Kunnen bvb. beide akkoorden niet samengesmolten worden tot een culturele unie?

Met uitzondering van „Ons Erfdeel” worden grensoverschrijdende initiatieven overigens weinig gesteund. Het Algemeen Nederlands Kongres staat op de grens van het failliet, en waarom wordt geen inspanning geleverd om ook het Algemeen Nederlands Verbond te

steunen. De samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen verdient alle steun.

Een zelfde agressieve cultuurpolitiek moet gevoerd worden voor Brussel. De situatie is er beangstigend, en zonder gedurfde ingreep verdwijnt de Vlaamse cultuur er definitief in de smeltkroes van Europese talen en culturen.

Brussel, Nederland, maar ook naar het buitenland moet de Vlaamse vertegenwoordiging versterkt worden. In afspraak met de centraal bevoegde instanties moet het toch mogelijk zijn een culturele vertegenwoordiging op de Belgische ambassades uit te bouwen.

Op de huidige onderwaardering van cultuur past inderdaad slechts één antwoord: durf, risico's nemen. Ten gronde omwille van de cultuur zelf, bijkomend omdat culturele investeringen wel degelijk renderen. (j.a.)

Een culturele investering kan het drievoudige opbrengen. Maar dan moeten volgens André De Beul wel risico's genomen worden.

PARLEMENTAIRE SPROKKELS

■ Je zal het niet geloven, maar dit jaar sluiten de poorten van het Parlement even stipt als de schoolpoorten. Het is lang geleden dat kamerleden en senatoren vanaf 1 juli hun koffers konden pakken.

■ De Vlaamse Raad zette er woensdag reeds een punt achter, met de stemming van de begroting 1989 en van het mammoet-dekreet inzake onderwijs.

■ Nog heel wat beleidsterreinen kwamen de vorige dagen aan bod. Zo Buitenlandse Betrekkingen, waarbij Vic Ancliaux o.m. stelde dat de buitenlandse autoriteiten niet op de hoogte zijn van de wijzigingen inzake verdragsrechtelijke bevoegdheid. De ambassadeurs moeten voor de nodige voorlichting zorgen.

■ Desnoods, aldus zijn collega Walter Luyten, moet de Vlaamse regering zorgen voor een eigen vertegenwoordiging. Zeker bij die volkeren en regio's die een gelijkaardige ontwikkeling als Vlaanderen hebben gekend.

■ Het cultureel beleid mocht rekenen op de inbreng van Herman Lauwers, André De Beul en Jan Caudron. Deze laatste vroeg zich af, of de toeristische ontwikkelingsplanning niet moet worden in vraag gesteld. Bij de toerist groeien immers nieuwe behoeften aan cultuur, natuurbeleving, rust en stilte.

■ Volgens Herman Candries staat Vlaanderen op de drempel van een nieuwe economische groeiperiode. We zullen dan ook gedwongen worden het anders te doen: diepgaande specialisatie, verregaande diversifikatie en kwalitatieve tewerkstelling.

■ Wat betreft die tewerkstelling vroeg Pol Van Gansbeke om een onderzoek naar de reden van de hoge vrouwelijke werkloosheid en de „werkloosheid volgens inactiviteitsduur”. Pas dan kunnen sluitende oplossingen uitgedokterd worden. Voor de vele onbeantwoorde werkaanbiedingen — dikwijls een gevolg van gevraagde flexibiliteit in job, tijd en plaats — moet een sensibiliseringsactie opgezet.

BRUSSEL: VU REGEERT MEE

Voor het bestuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd een politiek akkoord getekend door zes partijen. Zij zullen een bestuursmeerderheid vormen om de komende vijf jaar Brussel te besturen. De VU is in het bestuur betrokken en krijgt in de persoon van Vik Anciaux een gewestelijk staatssecretaris.

NIEUW BRUSSEL

Het is van uitzonderlijk belang dat de VU kan deelnemen aan het beleid van de hoofdstad van de Vlaamse gemeenschap. Er moet een nieuw Brussel gemaakt worden en in Brussel, hoofdstad van Europa, moet de Vlaams-nationale stem kunnen weerklinken.

Zoals de wetgeving voorschrijft bestaat de Brusselse executieve uit twee Franstalige leden en evenveel Nederlandstalige. Het geheel van de hoofdstedelijke raad kiest dan de voorzitter. Dit wordt Charles Picqué die tweetalig is. Voor de Nederlandstalige taalgroep werden twee leden aangeduid voor de executieve. Volgens de sterkte van de partijen, zoals ze uit de verkiezingen zijn gekomen, gaan deze twee functies naar Jos Chabert (CVP) en Ruffin Grijp (SP). De VU is derde partij en dient genoeg te nemen met de functie van gewestelijk staatssecretaris.

BEVOEGDHEDEN

Binnen de executieve werden de bevoegdheden verdeeld over vijf pakketten. Staatssecretaris Vik Anciaux dient bevoegdheden te krijgen van het lid van de executieve waaraan hij is toegevoegd. In dit geval is dat Jos Chabert. Hij heeft de bevoegdheden inzake brandbestrijding en medische hulpverlening afgestaan. De VU heeft verkregen dat niet alleen Chabert maar ook Grijp bepaalde bevoegdheden zal afstaan. Zo komt ook het pakket van energiebeleid toe aan Anciaux.

Vik Anciaux heeft ook verkregen dat er nog een protocol dient afgesloten waarin verdere bevoegdheden nog binnen de VU zullen komen. Er is tevens verzekerd dat de VU bij alles zal betrokken worden, dus bij het geheel van de executieve. Er is een raad van zes partijen opgericht waarin de VU volwaardig vertegen-

woordigd is. Anciaux wordt verder betrokken bij alle beslissingen inzake gemeenschapsbevoegdheden al heeft hij daar geen enkele beslissingsmacht.

Bovendien heeft hij verkregen dat hij de coördinatie krijgt inzake migrantenbeleid althans langs Vlaamse kant. Hierdoor krijgt hij de kans om positieve maatregelen te nemen ten overstaan van de Vlaamse mensen die met het probleem zitten van het samenleven met de migranten. Hij heeft de mogelijkheid in de toekomst standpunten in te nemen, maatregelen te suggereren aan de executieve ter oplos-

sing van de problemen van de eigen mensen. Hij kan zich ook tot de migranten richten met de oproep dat een positieve integratie inhoudt dat zij zich dienen aan te passen aan de gewoonten en wetten van het land waarin zij gast zijn.

Het was van in het begin duidelijk dat de VU in functie van een staatssecretaris geen groot pakket aan bevoegdheden kon bemachtigen.

Belangrijk is wel dat de VU gedurende vijf jaar bij elke beleidsvoering volledig zal betrokken zijn op een evenwaardige wijze.

ADVERTENTIE

Knack

„STADSGEZICHTEN”

2 juli: LEUVEN

Ontdek Leuven samen met Knack.
Knack presenteert u een prachtige wandeling (± 8 km) met o.a. een bezoek aan historische gebouwen. Knack biedt u animatie met muziek, volksspelen, mime, grime en een springkasteel. Er zijn ook prachtige prijzen te winnen.

Gemeentekrediet
de bank op z'n best

Vitelma Minelma
Eet gezond, leef gezond.

IEPER

RONSE

TONGEREN

MECHELEN

LEUVEN

HOE (H)EERLIJK IS REKLAME?

DE Belgische reclamesektor kent een gestadige groei. Waren de totale reclame-investeringen in 1986 goed voor 20,1 miljard, dan steeg dit omzetcijfer in 1988 reeds tot ruim 27 miljard. Tussen 1985 en 1988 noteerde men een globale groei van maar liefst 46%. Deze trend blijft verder aanhouden.

Uit de jongste AAS-cijfers (Advertising Audit Service) voor de eerste drie maanden van 1989 blijkt dat de reclame-investeringen in vergelijking met het eerste trimester van vorig jaar met ruim 1 miljard zijn gestegen (7,231 miljard tegen 6,222 miljard in de eerste drie maanden van 1988).

REKLAME-LOBBY

Reklame mag dan al omschreven worden als „de rock 'n roll van de zakenwereld” (Eric Clark), de reclamesektor zelf beschouwt zich al lang niet meer als het wat speelse kleine broertjes binnen het geoliede stelsel van de aanbodeconomie. Reklame is „big business”. „De reclameboodschap, die in een marktconomie als konkurrentiemiddel fungeert, stimuleert de verkoop en zorgt zodoende voor innovatie, tewerkstelling en produktiviteit met betrekking tot de andere kommercialiseringsfactoren”, aldus de Raad voor de Reklame in haar in 1986 gepubliceerde *Witboek*.

Deze Raad voor de Reklame stelt zich op als belangenvereniging voor het geheel van onze reclamesektor. De Raad groepeert de beroepsverenigingen van adverteerders, reclamebureaus en de diverse reklamemedia. Langs deze overkoepeling staat de Raad in voor de creatie en de verspreiding van 80% van de Belgische reclame.

De Raad, sinds kort voorgezeten door *Frank Meysman* (Douwe Egberts-België), situeert haar aktie op een viertal terreinen. Prioritair hierbij is de „promotie en verdediging van de hogere belangen van de reclame bij de overheid en de officiële instanties”. Daarnaast ontplooit de Raad tevens activiteiten op het vlak van de voorlichting en dokumentatie omtrent de reclame en ondersteunt zij de promotie van het reclameonderwijs. Verder staat de Raad ook in voor de ontwikkeling van normen

van beroepsethiek en de toepassing van een „afdoende publicitaire zelfdiscipline”.

JURY

Dit laatste gebeurt door de *Jury voor Eerlijke Praktijken inzake Reklame* (JEP). De JEP is

Reklame verleidt niet alleen, in een aantal gevallen misleidt ze ook. Adverteerders zoeken al eens hun toevlucht in hoogst twijfelachtige en vaak ronduit bedrieglijke vormen van reclame. Dat blijkt uit het aktiviteitsverslag 1988 van de Jury voor Eerlijke Praktijken inzake Reklame (JEP). De JEP is het zelfdisciplinair orgaan van de Belgische reclamesektor en onderzoekt of reclameboodschappen beantwoorden aan – in hoofdzaak – vier normen: eerbied voor de wet, eerlijkheid, fatsoenlijkheid en waarheidsgetrouwheid. De JEP beantwoordt hiermee aan haar statutair voorgeschreven opdracht om „de belangen van het publiek en zijn vertrouwen in de reclame vrijwaren”. Lang niet iedereen is het echter eens met de doeltreffendheid van de JEP-werking. Zo zou de JEP eerder de belangen van de reclamesektor dan die van de konsument weten te verdedigen en zo een alibi vormen om meer ingrijpende wettelijke bepalingen te voorkomen.

het zelfdisciplinair orgaan van de reclamesektor. De juryleden worden benoemd door de raad van beheer van de Raad voor de Reklame en behoren dus allen tot de reclamesektor. Enkel de voorzitter van de JEP, in principe een onafhankelijk magistraat, vormt hierop een uitzondering. Als toezichtshoudend organisme onderzoekt de JEP eventuele inbreuken op

treedt toe tot de

om bedrieglijke reclame uit zijn uitgaven te weren. Indien, spijs deze poging, onze lezers dienaangaande klachten te uiten hebben, vragen wij hen zich schriftelijk te wenden tot de

**JURY VOOR EERLIJKE PRAKTIJKEN
INZAKE REKLAME**

Kolonienstraat 54 - Bus 13 - 1000 Brussel

Het JEP-logo: Vaak de enige manier waarop de konsument het bestaan van de Jury te weten komt. Toch vindt men het logo maar zelden terug in de bij de JEP aangesloten media.

wettelijke en reglementaire voorschriften, en op de binnen de eigen sektor gehanteerde deontologische kodes.

Elke natuurlijke of rechtspersoon mag aan de Jury een klacht voorleggen. De Jury komt overigens niet enkel tussenbeide na verspreiding van de reclame; zij oefent ook een preventieve opdracht uit. Dit laatste is, bijvoorbeeld, het geval wanneer zij geraadpleegd wordt door adverteerders, reklamemensen of de media vooraleer de reclame wordt verspreid.

VRAGEN

De Jury stelt zich echter niet in de plaats van Hoven en Rechtbanken; zij kan niet tussenbeide komen inzake kontraktuele of partikuliere geschillen. De Jury beslist met een gemotiveerd advies of de reclame dient te worden gewijzigd en, in geval van weigering tot wijziging, of de publikatie ervan moet worden geschorst. Als de adverteerder weigert gunstig in te gaan op de aanbeveling van de Jury, dan verzoekt zij de media de gewraakte reclame niet meer te verspreiden.

Het is onmiddellijk duidelijk dat het gezag van de Jury — enkel en alleen — berust op het krediet dat zij geniet binnen de diverse componenten van de in de Raad voor de Reklame vertegenwoordigde reclame-industrie. Maar er is meer. Bij een nadere ontleding van de JEP-werking blijven heel wat vragen open. Het officiële JEP-scenario blijkt heel wat bijzondere kronkels en onvolmaaktheden te bevatten.

Opvallend is de fundamentele kontradiktie tussen de statutaire doelstellingen van de JEP enerzijds, en die van haar broodheer anderzijds. De Raad voor de Reklame treedt resoluut op als belangenverdediger van de sektor en beoogt dan ook op de eerste plaats de „bevordering en waardering van de reclame als faktor van economische expansie”. De Jury daarentegen zweert bij de bescherming van de konsument. Hoe beide opties met elkaar kunnen verzoend, blijft een moeilijk te beantwoorden vraag. Overigens zijn de consumentenverenigingen binnen de JEP afwezig. Dit in tegenstelling tot, bijvoorbeeld, de analoog optredende Nederlandse Reklame Kode Commissie waar de Konsumentenbond wel is vertegenwoordigd. De JEP rekruteert enkel in eigen kring. „Het is alsof een jury van inbrekers zou beslissen of professionele inbrekers van inbrekers wel door de beugel kunnen”, aldus Serge Simonart, auteur van een studie over de JEP. Test-Aankoop erkent in het verleden te zijn uitgenodigd als ekstern en adviserend lid, maar heeft hiervoor bedankt.

Volgens woordvoerder Hans De Coninck bood de JEP-structuur onvoldoende waarborgen om de consumenten aan hun trekken te laten komen. Test-Aankoop wou dan ook geen alibi vormen „om de gerechtvaardigde kritiek op de JEP te ontzenuwen”.

ZELFDISCIPLINE

Kan men wel geloven in enige reële kans op zelfdiscipline in een sektor waar het „winst-principe” tot heilige koe is verheven? Reklame-maker Wim Schamp, hoofd van het bureau WIM (Welcome in Massmedia), antwoordt positief. „Reklamemensen doen aan zelfinhouding, volgens een ethiek die niet staat neergeschreven, maar wel als dwingend wordt ervaren”. Aan de JEP kent hij een „theoretische en moraliserende functie” toe. Volgens Schamp is de JEP in de dagdagelijkse reclame-praktijk echter ver weg. Hij doet de JEP-werking vergelijkend af met een traditioneel, maar toch veelzeggend beeld: „Op het ogenblik dat de Turken het Oude Byzantium binnenvielen waren de lokale hogepriesters over het geslacht der Engelen aan het praten. Bij de JEP gebeurt het net eender”.

Reklamedeskundige prof. Guido Fauconnier (KU-Leuven) bevestigt dit verhaal. Hij ziet binnen de sektor wel een soort zelf-censuur

ontstaan, maar definieert de terughoudendheid tegenover de uitspraken van de JEP als „werkelijk minimaal”.

Binnen de JEP reageert men uiterst korzelig op dergelijke opmerkingen. Woordvoerder mev. De Cuyper verwijst telkens opnieuw naar de sankties die de JEP kan opleggen, en met name naar de mogelijkheid tot „aanbeveling” aan de media om de, als foutief ervaren, reclame te schorsen. De trage en administratief omslachtige procedure die de JEP volgt, leidt er echter toe dat de bewuste campagne in heel wat gevallen reeds is afgerond vooraleer de Jury haar uitspraak formuleert. Daarenboven heeft de JEP niet de minste jurisprudentiële kracht.

De JEP heeft overigens niet de gehele sektor in handen. Op de JEP-hoofdzetel moet men erkennen zo goed als machteloos te staan tegenover honderden, niet bij de JEP aangesloten, regionale huis-aan-huis bladen. Precies deze kleinere, gratis verspreide bladen vormen een schuiloord voor adverteerders in zogenaamd risikohoudende producten- en dienstkategoriën, zoals financiële diensten en verzekeringen, cosmetika en diëtetika en andere producten met gezondheidskonnotatie. In 1987 was de sektor van de huis-aan-huis bladen goed voor 10,4 %, en de aanverwante sektor van de direkt mailing (al dan niet geadresseerde postinwerpsels) voor nog eens 17,6 % van de totale reclame-investeringen. Bij het merendeel van deze reclameuitingen staat de JEP machteloos.

Guido Fauconnier situeert de JEP in een „half-liberale visie op economie en samenleving”. Volgens hem moet reclame, net als alle andere maatschappelijke fenomenen, onderworpen worden aan de controle van de over-

heid. Zijn er uitwassen, dan moet die overheid haar verantwoordelijkheid opnemen. Fauconnier vindt dat de JEP probeert remmend te werken, en voor de reclamesektor een zo groot mogelijke vrije speelruimte wil behouden. „Vanuit het beroep bekeken is dat misschien logisch; vanuit de invalshoek van de konsument kan men daar enkel tegen zijn”.

EN DE OVERHEID?

Fauconnier staat met deze visie niet alleen. Het is overigens opvallend dat de JEP, net als haar buitenlandse zusterorganisaties, er pas is gekomen in het begin van de zeventiger jaren, toen er een vloedgolf van konsumentenkritiek opstak. Toen het pleidooi voor een sterkere overheidsreglementering steeds luider klonk, sloeg de schrik de reclamesektor om het hart. Het opstarten van een eigen zelf-kontrolle en de uitbouw van eigen, deontologische en zelf-disciplinaire kodes kadert volledig in deze strategie.

JEP-woordvoerder De Cuyper weet dit in alle toonaarden te ontkennen. „Wij werken aanvullend, niet plaatsvervangend. We willen enig overheidsoptreden niet verhinderen. Integendeel, we houden permanent contact met bepaalde ministeries. Vanaf het moment dat we vaststellen dat de wetgeving in een bepaalde sektor niet langer voldoet, starten we de uitwerking van een ethische kode voor die sektor”. In publikaties van de Raad voor de Reklame wordt dit evenwel genuanceerd. De Raad ziet zelfdiscipline als een „soepele, vlugge, economisch en psychologisch beter ge-

BEL GRATIS!!

- Alle bedragen.
- Overname bestaande leningen.
- Alle doeleinden.
- Snelle en soepele beslissing.
- Uitbetaling in gans België.
- Geen kosten voor-of achteraf.

Toepassing gepubliceerde tarieven voor iedereen.

Persoonlijke leningen		Voorbeelden:	
51.000 - 24 X 2.456	200.000 - 36 X 6.715	301.000 - 48 X 7.866	450.000 - 60 X 9.750
105.000 - 30 X 4.109	230.000 - 42 X 6.810	401.000 - 60 X 8.588	601.000 - 84 X 10.159
155.000 - 36 X 5.205	250.000 - 42 X 7.402	430.000 - 60 X 9.316	610.000 - 84 X 10.312

Financiering nieuwe wagens: 0,37%

Voorbeelden:	
110.000 - 48 X 2.698	210.000 - 48 X 5.152
180.000 - 48 X 4.416	250.000 - 48 X 6.133
350.000 - 48 X 8.586	510.000 - 48 X 12.512
450.000 - 48 X 11.040	610.000 - 48 X 14.965

Hypothecaire leningen Vanaf 6,75% - meer dan 125% - alle doeleinden - ook overname!

Zaterdag tot 12u.30

op het nummer (zonder kengetal) **tussen 9u. en 18u.**

047 09/0589

Reklame inzake geldleningen en financieringen. Goed voor één derde van het totale aantal JEP-dossiers in 1988. Sibyllijns opgestelde advertenties lokken argeloze lezer.

schikte methode dan wettelijke reglementering bekrachtigd door de controle van de rechtbanken".

ZELF-ZORG

De geslotenheid van de JEP-werking (alle dossiers worden vertrouwelijk behandeld en er is een strikte geheimhoudingsplicht), het ontbreken van de mogelijkheid tot het instellen van beroep tegen een Jurybeslissing (wat in Nederland statutair is voorzien), het feitelijk ontbreken van elke harde sanktie, de administratief omslachtige en weinig gebruikersvriendelijke klachtenprocedure, het aftoppen van zowel het wetgevend initiatief als het sanktionierend optreden van de rechterlijke macht, ...het zijn maar enkele van de vele opmerkingen die bij de structuur en de werking van de JEP kunnen worden geplaatst.

Blijft natuurlijk de vraag hoe de reclamesektor er in slaagt zich dermate te (laten) beschermen. Deze vraag is meteen een vraag naar het waarom van het lakse optreden van de overheid. Momenteel wordt in de Kamer gewerkt aan een wijziging van de wet op de handelspraktijken. Toch blijft het ook hier lang wachten op enig concreet en corrigerend initiatief. Dat deze laksheid ruimte laat aan de reclamewereld om eigen, plaatsvervangende initiatieven te nemen, is hiervan een logisch gevolg. De creativiteit binnen de reclamesektor lijkt het steeds opnieuw te halen op de inspiratie van de wetgever. Vele politici blijken daarbij niet ongevoelig voor een aantal economische en financiële gevolgen van een mogelijk terugwijken van de reclame-industrie.

ILLUSIES

Tot zolang wordt de konsument al te vaak geslachtofferd op het altaar van een aanbode-economie, die zijn ekstreme uitlopers kent in misleidende, foutieve en bedrieglijke reclame.

De Nederlandse marketingsdeskundige Hans Ferée stelt in „Utopia 1984” dat reclame appelleert aan de behoefte aan illusies. „*Illusies van schoonheid, rust, ruimte, romantiek, liefde, vrijheid, rozegeur en maneschijn*”.

Reclame wil verleiden en maakt dus — per definitie — kwetsbaar. Het pas de overheid de vaak achteloze burger-konsument hiervoor te waarschuwen en, indien nodig voor zijn bescherming, op te treden. Het door de reclame-industrie beleden systeem van zelf-kontrolé mag dan al knap ogen, het dient vooral het vertrouwen van het publiek in reclame te handhaven. Instituten als de JEP zijn dan ook opgezet om het imago van de reclamesektor, maar niet de belangen van de gebruiker te vrijwaren.

Nico Moyaert
(omslagfoto R. Szommer)

“UW OVERTOLLIGE KILO'S VERDWIJNEN VOORGOED!”

FRANS ONDERZOEKER ONTDEKT EEN NIEUWE (VERBETERDE) TOEPASSING VAN BROMLINE, WAARMEE IEDEREEN KAN VERMAGEREN!

- zelfs indien u zou trachten niet te vermageren ...
- zelfs indien u de ganse dag door zou eten ...

OF U NU 5 OF 50 KILO TE VEEL WEEGT!

Misschien probeerde u reeds te vermageren met ananaskapsules, of misschien probeerde een vriendin of kennis het op deze manier. Voor velen echter, heeft het niet mogen baten. Misschien ook voor u niet.

Uiterst kategorische uitspraken spelen in op de goedgelovigheid van het publiek. Reclame inzake afslanken en vermageren behoort tot de top-5 der probleemadvertenties.

LENINGEN, ZETELS, GEZONDHEIDSPRODUKTEN...

De aan de JEP voorgelegde dossiers worden strikt vertrouwelijk behandeld. Er wordt dan ook enkel de beknopte weergave van de beslissingen vrij gegeven. Een kleine selectie uit het activiteitenverslag 1988.

In volgorde worden vermeld: initiatiefnemer / onderwerp / oplossing.

★ *verbruiker* / advertentie voor zetels. Slogan verwijzend naar jeugdwerkloosheid, beschouwd als taktloos t.a.v. jonge werkloosheid. Verwijzing naar luiheid / advertentie zal niet meer verschijnen met betwiste slogan.

★ *weekblad* / advertentie voor twee armbanden waaraan in kategorische bewoordingen een effect op de gezondheid wordt toegeschreven. Vermelding van genezing in een reclame voor een orthopedisch pro-

dukt / wijziging van de advertentie door de kategorische bewoordingen te nuanceren, door konformstelling met de toepasselijke kode en door verwijzing naar genezing te schrappen.

★ *verbruiker* / advertentie voor een Franse luchtvaartmaatschappij. Tariefopgave in franken zonder aanduiding van de munteenheid. Verwijzing naar verminderde prijzen / Franse advertentie in een Frans-Belgisch weekblad. Nodige maatregelen genomen om in de toekomst elke dubbelzinnigheid te weren.

★ *dagblad* / advertentieontwerp voor geldleningen. Geen adres. Onduidelijke voorstelling. Belofte van illeale premie. Laagste tarieven / bij ontstentenis van antwoord op de vraag om bewijsvoering, hebben de media de reclame niet gepubliceerd.

TABAKSREKLAME: EKONOMIE VERSUS ETHIEK

„Reklame kan niet als zondebok gelden voor de problemen die de kommercialisering van de produkten met zich meebrengt. Voor elk produkt dat vrij en wettelijk op de markt gebracht wordt, moet reclame gevoerd kunnen worden.”

Met deze standaard-redenering antwoordt de Raad voor de Reklame negatief op het invoeren van een mogelijk verbod op reclame voor bepaalde produkten.

Het wetsvoorstel van VU-senator Blanpain tot invoering van een reclameverbod voor tabaksprodukten vindt in de reklamesektor geen genade. Geen wonder ook. De reclame-investeringen in de tabakssektor waren het voorbije jaar goed voor bijna 1 miljard frank.

CHARME-OFFENSIEF

De tabakssektor gaat overigens resoluut in het offensief. FEDETAB, de federatie van de tabaskverwerkende industrie, zette vorig jaar niet alleen een heus charme-offensief in (de zogenaamde hoffelijkheidskampanje — kostprijs 1988: 30 miljoen fr.), thans ligt ook een door FEDETAB en de Raad voor de Reklame uitgewerkte ethische kode voor.

Met deze ethische kode bezort de tabakssektor een „aanvulling van de huidige overheids-reglementering”.

Patrick Donck, woordvoerder van het informatie- en documentatiecentrum over tabak (IDT) — zowat het propagandacentrum van de tabaksindustrie —: „De voorliggende ethische kode gaat verder dan het Koninklijk Besluit van 20 december 1982. Een ethische kode die door elk lid van de sektor wordt ondertekend, heeft meer waarde dan een KB dat eenzijdig tot stand komt en door de overheid wordt opgelegd.”

Een op z'n minst merkwaardige redenering. Herhaaldelijk werd reeds aangetoond hoe de tabakssektor de bepalingen van het — nochtans bescheiden — KB '82 regelrecht negeert of weet te omzeilen. De onrechtstreekse reclame (lucifers, aanstekers,...) tiert welig. Het verbod op sfeerscheppende reclame (zon, zee, avontuur) wordt nauwelijks gevolgd. Telkens weer worden achterpoortjes voor het omzeilen van het bewuste KB gezocht. En precies wanneer de overheid hieraan een eind wil maken, en er een aantal initiatieven voor een totaal reclameverbod loskomen, brengt FEDETAB een voorstel van ethische kode.

De „hoffelijkheidskampanje” van FEDETAB. Budget: 30.000.000 Bfr. (1988). Promotie van het wederzijds respect als anticipatie op sterker ingrijpen van de overheid.

De tabaksindustrie lapt de wettelijke bepalingen inzake reclame aan haar laars. Het KB van 20 december 1982 bepaalt nochtans uitdrukkelijk dat sferbeelden verboden zijn. De afbeelding van een doosje lucifers in plaats van het traditionele pak sigaretten (met zelfde merknaam) laat toe de wetgeving te omzeilen. Een ethische kode brengt ook hier geen oplossing.

WINSTBEJAG

Een studie van de Leuvense onderzoeker Fauconnier toont aan dat de faktor reclame zeer belangrijk is in de determinering tot het gebruik van tabak. Tabaksreklame draagt bij tot de creatie van een aantal sociale omgevingsfactoren waarbij, met name jongeren worden aangezet tot roken. Voor Fauconnier is deze vaststelling — mede in het licht van de bekommernis om de volksgezondheid — voldoende om tabaksreklame te bestempelen als „ethisch onverantwoord”. FEDETAB-lobby'er Donck noemt dit „een puur politieke keuze, geen wetenschappelijke konklusie”.

Hij heeft ten dele gelijk. Het opnemen van maatschappelijke verantwoordelijkheid is een keuze. Net zoals het bestendig omzeilen van het KB 1982 eveneens een keuze betreft. Deze laatste keuze wordt evenwel niet gedragen door enig sociaal verantwoordelijkheidsbesef, maar door puur economisch winstbejag.

Hoffelijkheidskampanjes, ethische kodes, of het zich beroepen op het heilig principe van de „vrijheid van kommunikatie” kunnen aan deze vaststelling niet verhelpen. Laten we niet alleen hoffelijk, maar vooral ook eerlijk blijven.

(NM)

GELD WEG!

„Niet goed, geld weg!” is de titel van een boekje van de hand van Willem Pijffers, neerlandikus en arts, met ervaring in het onderwijs, de gezondheidszorg en de reclamewereld. Over dit laatste handelt het boek. In ieder geval is de titel uitermate goed van toepassing op dit werkje: wie het koopt, smijt 400 frank over de balk.

Het bevat een reeks "geestige beschouwingen uit NRC/Handelsblad, nu met 15% meer tekst en gratis omslag", zoals de achterflap vertelt. De kursiefjes handelen over reclamekampanjes die in een ironisch daglicht gesteld worden. De auteur begint elk stukje met dezelfde soort inleiding: „Reclame is de op één na leukste vorm van communicatie. Je wil ... verkopen en wat je laat zien zijn ...” Deze eerste zinsnede is origineel, toegegeven. Maar hij staat al op de omslag, en wordt dan bij de aanvang van elk verhaaltje nog eens herhaald. Vijftien keer te lezen krijgen dat er een leukere variatie van communicatie bestaat dan reclame, is toch wat teveel van het goede. En bovendien onjuist. Of zijn deze zinnestjes misschien de 15% meer tekst?

PIRELLI

Het boekje bevat toch ook enkele leuke kursiefjes. Want reclame is, als je het nuchter bekijkt, eigenlijk zeer grappig. Maar om de grappigste alinea's uit Pijffers boekje terug te vinden, volstaat het om van elk stukje de tweede zin te lezen. Want daar is Pijffers op zijn best: hij ziet de ongerijmdheid tussen doel en inhoud van de reclameboodschap en klemt ze in een nuchter zinnetje. Wat Pijffers daar allemaal op laat volgen, is vaak overtuigend.

Enkele voorbeeldjes van geslaagde omschrijvingen: „Je wil een fles water verkopen en wat je laat zien zijn blote mensen.” „Je wil een pakje soep verkopen en wat je laat zien is een oma die golf speelt.” „Je wil een sigaretje verkopen en wat je laat zien is een cowboy”.

Buiten die zinnestjes bevat het boek nog een hele reeks verhaaltjes en weetjes over reclamekampanjes. Wil je bvb. weten wanneer Pirelli voor het eerst een tepel in zijn kalenders

DE JEP IN 1988: ENKELE CIJFERS

Tijdens het voorbije jaar kreeg de JEP 353 gevallen voorgelegd, wat resulteerde in 223 nieuwe dossiers (- 4 % in vergelijking met 1987). In 29 van de behandelde gevallen betrof het verzoeken om voorafgaand advies op initiatief van adverteerders, reclamebureaus en media. Klachten van verbruikers en verzoeken om onderzoek op initiatief van (konkurrerende) ondernemingen waren goed voor respectievelijk 25 % en 17 % van de behandelde gevallen. 29 % van de dossiers werd geopend op initiatief van de Jury. Opvallend is de stijging van de preventieve vragen om advies en de daling van het aantal verbruikersklachten.

Bij een analyse van de spreiding van de nieuwe dossiers per produkten- en dienstenkategorie, stelt men vast dat ruim 33 % van de dossiers kan worden ondergebracht in de sektor financiële diensten en verzekeringen. Daarna volgen, in orde van belang-

rijkheid, diëtetika en andere produkten met gezondheidskonnotatie (13 %), medische en para-medische behandelingen (7 %), cosmetika en toiletprodukten (4 %) en tabak (4 %). Doorheen de jaren traden in de spreiding van de dossiers per produkten- en dienstenkategorie sterke verschuivingen op. Zo is het aandeel van de sektor financiële diensten, in 1982 nog nauwelijks 3 % van de dossiers, steeds blijven stijgen, om nu ruim een derde van alle dossiers uit te maken (1987: 25 %).

INTERVENTIES

Het meest voorkomende motief bij een interventie van de Jury was het gebrek aan waarheidsgetrouwheid van de behandelde reclame. Onder deze noemer vallen onder meer: onverantwoorde affirmatieve uitspraken of beloften, dubbelzinnigheid in

vermeldingen of voorstellingen, onjuiste aanduiding van prijzen, overdreven uittalingen.

Wat is het effect van de Jurywerking? In 66 % van de gevallen werd de reclame stopgezet of gewijzigd (43 %: advertentie gewijzigd door adverteerder; 14 %: adverteerder beslist tot stopzetting kampanje; 9 % schorsingsaanbeveling aan media). 2 % van de dossiers werd toevertrouwd aan de gerechtelijke instanties.

In het voorbije werkjaar ontwikkelde de JEP zelfdisciplinaire kodes en regels met betrekking tot volgende thema's: reclame die beroep doet op de vrijgevigheid van het publiek, reclame voor geldleningen, tabaksreclame, automobielreclame, reclame voor tandpasta's en reclame gevoerd door esteticianes en schoonheidsinstituten.

JEP. Koloniënstraat 54 (bus 13) te 1000 Brussel

LOUIS DAVIDS BEKROOND

afbeeldde? Kijk onmiddellijk op blz. 31. Daar kunt U trouwens ook lezen wanneer het volledige duo volgde.

REKLAMELES

Wanneer Pijffers echter reclameles wil geven, geraakt hij meestal niet verder dan algemene en oppervlakkige kennis die elkeen met wat gezond verstand even goed zelf kon bedenken. Dat je moet oppassen met beroemdheden en humor in je reclamekampanjes bvb. Het risico dat de doelgroep alleen de grap of het idool onthoudt, maar niet de merknaam van het geadverteerde produkt, is niet denkbeeldig. En om te weten dat de belangrijkste kenmerken van bierreklame gezelligheid, ambachtelijkheid en plaats van oorsprong zijn hoeft je dit boekje niet te kopen.

De auteur gaat vragen naar de economische kosten en baten uit de weg, hij heeft blijkbaar nog nooit gehoord van reclame-deontologische problemen, en licht slechts sporadisch een fragmentair tipje op van de sluier die over de maatschappelijke rol van de reclame ligt.

Een rol die erg imposant kan zijn, als we de vergeefse pogingen bekijken van verschillende wetgevers die de tabaksreklame aan banden probeerden te leggen. Steeds weer wisten de reclamejongens een antwoord te verzinnen, al was dat niet altijd strikt volgens de geest van de wet. Maar in Pijffers boek staat te lezen dat gebrekkige wettelijke bepalingen straks helemaal hun doel voorbij dreigen te schieten. „Geen hoek op de aarde waar de afgelopen dertig jaar niet een verweerde cowboy met witte Stetson is afgebeeld, die een filtersigaret opsteekt. Aanvankelijk stond er nog wat tekst bij, later alleen de merknaam, en tegenwoordig zie je zelfs versies waarop helemaal geen tekst staat. Marlboro hoeft alleen nog cowboys te laten zien. Wie dat kan doen, heeft geen reclamekampanje gemaakt, maar een monument opgericht”, schrijft Pijffers blz. 22. Maar hoe kan dergelijke tabaksreklame beteugeld worden als er alleen maar cowboys op de affiche staan? De vraag is bij de auteur niet opgekomen.

(pdj)

— Niet goed, geld weg. Willem Pijffers. Uitg. Lannoo, Tielt, 1989, 111 blz, geïll, 398 fr.

Het Algemeen Nederlands Verbond heeft maandagavond zijn gegeerde Visser-Neerlandia-prijs uitgereikt aan de Vlaams-joodse journalist Louis Davids, 61 jaar geleden in Hongarije geboren maar om economische redenen samen met zijn familie naar Antwerpen uitgeweken.

De gevierde, die hoofdredakteur is van het Belgisch-Israëlitisch Weekblad, ontving de prijs om zijn verdiensten op het vlak van de ontplooiing en verspreiding van de Nederlandse taal en cultuur binnen de joodse gemeenschap te Antwerpen. De bekroning gebeurde op voorstel van Evrard Raskin, de Vlaamse voorzitter van het ANV, het was echter de Nederlandse co-voorzitter Henk Waltmans die de prijs overhandigde.

Louis Davids is een ietwat aparte figuur, zijn oorlogservaring als vanuit Mechelen (Dossinkazerne) op transport gezette 14 jarige jongen heeft hem niet belet een bijzondere Vlaams-gevoeligheid te ontwikkelen die hem binnen zijn gemeenschap niet altijd in dank werd afgenomen.

Daarover ondervraagd antwoordt hij steevast dat het de onderdrukking en de onrechtvaardige behandeling als Antwerpse jood is geweest die hem alle begrip voor de Vlaamse beweging en strijd heeft bezorgd, strijd ook voor de eigen identiteit, respect voor de eigen taal en voor politieke rechten.

Bij de uitreiking van de prijs, zo'n 150.000fr verklaarde Davids: „Ik droom van een Vlaanderen, waar kulturele en geestelijke vrijheid, waar verdraagzaamheid en naastenliefde heersen.”

Zijn moedig standpunt i.v.m. amnestie was eveneens een sterk voorbeeld van medeleven met de verzuchtingen van de Vlaamse gemeenschap. In 1979 verklaarde hij aan ons

weekblad: „Ik sta volkomen achter de amnestie-eis van de Vlaamse beweging.”

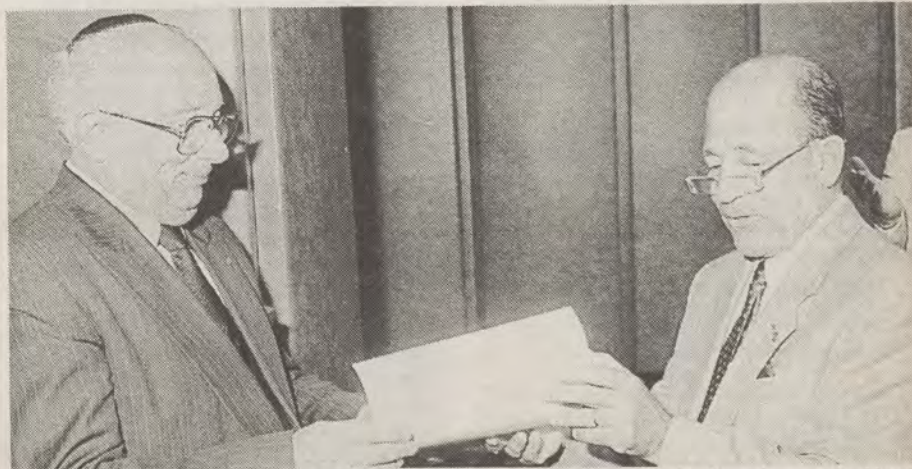
Datzelfde jaar wijdde hij in het Belgisch Israëlitisch Weekblad voor het eerst een editoriaal aan het feest van de Vlaamse gemeenschap en pleitte, na gewezen te hebben op de inbreng van joodse Vlamingen in de Vlaamse beweging, voor de volledige integratie van de joodse in de Vlaamse gemeenschap.

Davids, die zichzelf met terechte fierheid een joodse flamingant noemt, kan na dertig jaar werk een heel palmares voorleggen waaruit wij enkele hoogtepunten citeren: het jaarlijks welsprekendheidstoemooi *Nederlands* in de joodse scholen te Antwerpen, de bestendige contacten tussen joodse en kristelijke gelovigen en vooral de jaarlijkse kerstaktie waarbij joodse vrijwilligers ziekenhuispersoneel dat de kerst viert vervangt.

Toch nog vermelden dat wie regelmatig de commentaren van Louis Davids in zijn weekblad leest onder de indruk komt van de redelijkheid en de verdraagzaamheid die de man aan de dag legt, ook wanneer het gaat om de militaire „oplossingen”, die Israël aanwendt om b.v. de *intifada* te bestrijden. Biezonder lezenswaardig zijn de wekelijkse *Overpeinzingen* die L., zoals de rubriek gekend is en ondertekend wordt, wekelijks ten beste geeft.

Met deze prestigieuze prijs aan Louis Davids te schenken heeft het ANV o.i. een gelukkige keuze gemaakt. Het wijst op de mogelijkheid dat vreemde kulturen op een vreedzame en fatsoenlijke wijze kunnen integreren in een gemeenschap, een probleem dat meer dan ooit in dit land aan de orde is.

Wij houden er aan Louis Davids geluk te wensen met deze bekroning voor dertig jaar kordate werking en de moed om er nog zoveel jaren bij te doen.

Louis Davids ontvangt de Visser-Neerlandiaprijs uit de handen van Henk Waltmans. (foto L. Peeters)

FREDERIK II, WONDERVORST?

HITLER en de nationaal-socialisten liepen hoog op met Frederik. Dat alleen al was voldoende opdat anderen nu op zoek zouden gaan naar argumenten om *Fredericus Rex* te versmaden en te kleineren. Maar Hitler heeft de werken, de staatspolitieke werken van zijn *wondervorst* niet gelezen. Misschien heeft hij wel de muzikale werken beluisterd van de *komponist* Frederik, werken die onlangs opnieuw werden uitgegeven op fonoplaat, op cassette en op straalplaat. Frederik was ook een „beroemd” fluitspeler. Daarnaast schreef hij ook filosofische werken, o.a. een *Anti-Machiavelli*.

RUSLAND

In zijn politieke schriften waarschuwt Frederik Rusland liever te vriend te houden dan als vijand te hebben. Waarom?

Rusland kan zijn burens (en Pruisen was toen een buur van Rusland) onmiddellijk slagen toebrengen, maar die burens kunnen Rusland niet treffen, want het is zo groot, zo diep, zo ruim, dat „wij er ons in vergalopperen” zonder het te treffen. De bevolkingsreserves zijn er onuitputtelijk en groeien ieder jaar met meer dan een miljoen mensen aan.

Frederik II waarschuwde: „Wij kunnen Rusland niet treffen; Rusland kan ons treffen zonder moeite. Laten we dus voorzichtig zijn met dit onmetelijk land”. Napoleon zou een generatie later ondervinden hoe hij verloren liep en het land niet kon treffen, zelfs al zat hij al in Moskou. Hitlers soldaten geraakten ook bijna in Moskou; ze zagen het voor zich liggen. Hitler bleek dus de werken van zijn grote voorganger niet gelezen te hebben of niet geloofd te hebben, anders zou hij Rusland nooit aangevallen hebben.

Hij beweerde nochtans dat Frederik de Grote de eerste nationaal-socialist was.

Nu ja, ...in de 18de eeuw dan!

SLIMME...

Met *hineininterpretieren* en met *zou en mocht* schrijft men slecht geschiedenis. Frede-

Frederik II, koning van Pruisen in de tweede helft van de 18de eeuw, wordt nog altijd de Grote genoemd. Hij blijft, ook nog na tweehonderd jaar, een intrigerende figuur, ook nog na al het goed en al het kwaad dat men over hem heeft geschreven. In 1986 ging de tweehonderdste verjaardag van zijn overlijden niet ongemerkt voorbij. Die verjaardag was zelfs aanleiding tot heel wat herdenkingen en publikaties, zowel van zijn filosofisch als van zijn muzikaal werk; een eerbetoon dat niet iedere vorst te beurt valt.

rik was dus blijkbaar slimmer dan Napoleon en voorzigtiger dan Hitler. Maar de twee heren wisten ook alles beter.

Fredericus Rex noemt men een verlicht despoot, hij wou als koning de eerste dienaar van de staat zijn. Zijn vader, de soldatenkoning, had hem zeer streng en militaristisch opgevoed, zodanig zelfs dat de jonge Frederik alles wou worden behalve soldaat en behalve koning. Hij deserteerde zelfs uit het leger van zijn vader en werd daarvoor zeer streng gestraft. En toch werd hij koning en soldaat. En voerde heel wat oorlogen.

Er gaan over hem tal van anekdoten o.a. over het verblijf van Voltaire aan het Pruisisch hof. Frederik was nogal gierig op zijn staatskas. Voltaire was een geldwolf. Toen Voltaire, na zes dagen in Pruisen te hebben doorgebracht, aan Frederik die hem uitgenodigd had, een rekening van 1300 ecus (van toen) voor-

legde, betaalde de koning wel, maar tegen zijn zin, omdat die rekening schabouwelijk hoog was voor amper zes dagen en zei: „Nooit heeft een hofnar een zo hoog loon ontvangen”.

...EZEL

Frederik was tegen overdreven hofetikette en toen drie hofdames ruzie maakten over hun voorrang op mekaar, legden ze uiteindelijk hun probleem aan de koning voor, die trouwens toch alles zag en hoorde wat er aan zijn hof en ver daarbuiten gebeurde. De dames vroegen hem wie van hen de voorrang verdiende; zijn antwoord: „De domste!”.

Domheid stoorde deze koning-filosoof-musikus-strateeg. Over een van zijn oude generaals zei hij: „Hij heeft zo weinig geest, dat nooit iemand zal opmerken dat hij de geest geeft.”

De filosoof in Frederik ging graag met filosofen en wetenschapslui om, bvb. met *Mozes Mendelsohn*, de grootvader van de komponist Felix Mendelsohn-Barolds.

Een heel gezelschap was uitgenodigd ter tafel, maar Mozes kwam niet opdagen. Men wachtte op hem, maar ging tenslotte aan tafel zonder de filosoof Mendelsohn. Frederik liet een briefje leggen op de voor Mozes voorbehouden plaats. Op dat briefje schreef de koning „*Mendelsohn is een ezel*” en hij ondertekende met zijn naam, *Frederik II*. Mendelsohn kwam veel te laat, werd naar zijn plaats begeleid, las het briefje en stak het in zijn zak. Frederik vroeg hem echter luidop te lezen wat op het briefje stond en Mozes las: „*Mendelsohn is één ezel, Frederik de tweede*”.

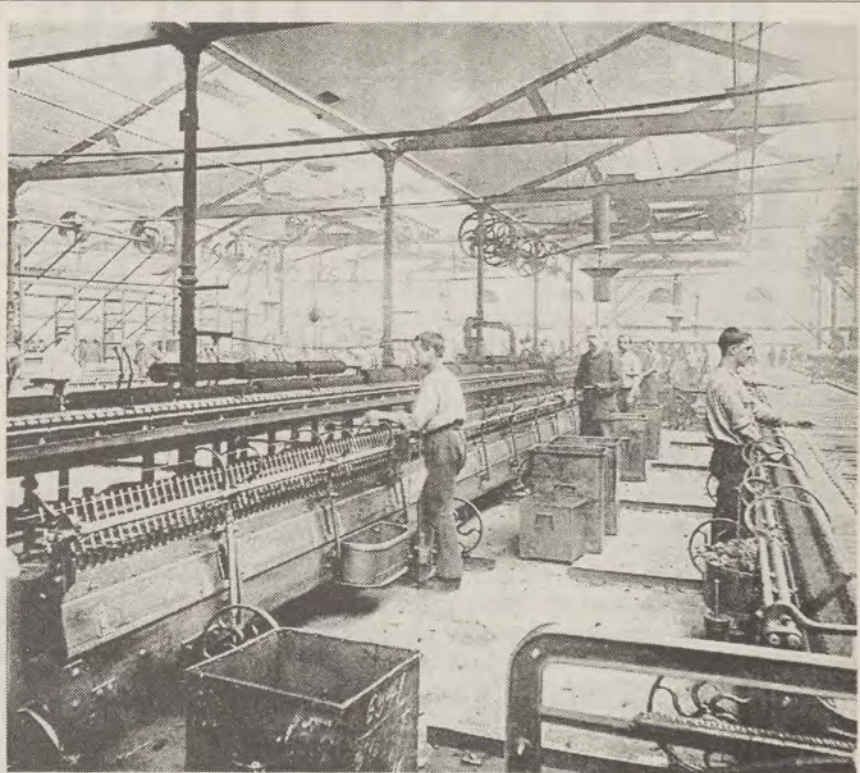
PRUIKEN

Een andere anekdote over Frederik II loopt over de afloop van de slag bij Rossbach (5 november 1757) die Frederik won op de Fransen die onder het bevel stonden van de prins van Soubise, een man bekend als fijnproever en smulpaap.

Frederik zei over de afloop van de veldslag niet verwonderd te zijn, immers: „*Soubise heeft twintig koks en één spion, ik echter heb twintig spionnen en één kok.*”

In 1756 veroverde Frederik de stad Dresden. Na zijn intocht in de stad vond Frederik, in het paleis van de eerste-minister Brühl, de garderobekamer van deze rokokograaf, gunsteling van de koning van Saksen. En wat zag Frederik daar? Naar zijn zeggen: „*Honderd pruiken, maar geen hoofd.*”

Herman Maes

INDUSTRIELE REVOLUTIES

Door haar Flanders Technology International-beurzen haakt de Vlaamse overheid sinds 1983 rechtstreeks in op de zogenaamde *Derde Industriële Revolutie*. Algemeen wordt aangenomen dat die derde revolutie ontstond tussen 1970 en 1975. Die revolutie leidde tot de veralgemening van de elektronika en de spectaculaire verfijning en versnelde toepassing daarvan in alle segmenten van het maatschappelijk leven.

De eerste, bescheiden vlucht van de elektronika dient historisch gesitueerd tijdens de *Tweede Industriële Revolutie*, die omstreeks 1890 van de grond kwam — historici spreken daarbij over de *take-off*, een populaire term in de luchtvaart — en de auto, de elektriciteit, de petrochemie, de kunststoffen en de telekommunikatie introduceerde en populariseerde.

Voor het ontstaan van de *Eerste Industriële Revolutie* geldt de periode 1750-1800, verschillend volgens de plaatselijke omstandigheden: eerst in Engeland, vervolgens in de Zuidelijke Nederlanden en tenslotte in Frankrijk, Duitsland enz. De eerste, algemeen toepasbare stoommachine die in 1775 door de Engelsman *James*

Watt werd gekonstrueerd maakte de mens grotendeels onafhankelijk van zijn eigen spierkracht en van de energie-verstrekken- de natuurelementen als water en wind. Maar diezelfde machine bracht diezelfde mens in de fabriek, zoog hem mee in een spiraal van massale productie, massale consumptie, massale afzetproblemen en massale werkloosheid. „*Door het leven te winnen, verliest de mens het leven*”, stelde Karl Marx. En inderdaad, de mens trad in een nieuwe afhankelijkheid.

Samen met de economische omkeringen kantelden echter ook de maatschappelijke verhoudingen. En nadat hij haast een eeuw lang als een machteloze diende op te stappen door een somber dal van afstompend werk, kon de handarbeider eerst ervaren wat *welvaart* is, later wat *welzijn* is. Dit wil zeggen: eerst brood op de plank, vervolgens eigen behoeften kunnen schepen en die ook kunnen bevredigen.

Historisch beschouwd vertonen alle revoluties eenzelfde technisch gebrek: zij produceren eerst ongemeen krachtige motoren, pas veel later aangepaste remmen.

Frans-Jos Verdoort

SPAT DE USSR UITEEN?

DE Sovjetunie omvat meer dan honderd nationaliteiten (de cijfers wisselen naargelang het gebruikte criterium). De Russen vormen het *hoofdvolk* en maken zowat 50 % van de totale bevolking uit. De andere helft is versnipperd over een groot aantal kleine naties, die meest aan de rand van de *Unie* zijn gevestigd.

In het algemeen genomen zijn er drie soorten nationalisme te onderscheiden. Ten eerste is er het *officieel nationalisme* dat van de SU een staatsnatie wil maken en dat gemakshalve *Sovjet-patriottisme* genoemd wordt. Het zoekt de oplossing van het nationaliteiten-probleem in het creëren van een nieuwe natie door het versmelten van de verschillende identiteiten.

KOMPLEKS VRAAGSTUK

In de jaren zestig leek de smeltkroesoperatie succesvol te verlopen. In 1972 sprak Breznev zelfgenoegzaam van een *nieuw historisch fenomeen: het Sovjet-volk*. De feiten gaven hem echter ongelijk, zoals de huidige troebelen in de USSR maar al te scherp aan de oppervlakte brengen.

Naast het Sovjet-patriottisme, en er op vele vlakken mee verwant, is er het *Russisch nationalisme*. Het is het streven van het hoofdvolk om haar normen, waarden en cultuur aan de andere naties op te dringen. Stalin aarzelde niet om het Russische volk, het leidende volk van de Sovjetunie te noemen.

Ten slotte is er het streven van de *nationale minderheden* om zelfbehoud. De felheid waarmee Stalin (en zijn opvolgers) de autonomie-drang onderdrukte en minderheden van hun geboortegrond naar ver afgelegen gebieden deporteerde, dwong nationale gevoelens lange tijd ondergronds. Daar is nu verandering in gekomen. Al bij al is het nationale vraagstuk in de USSR dus bijzonder kompleks.

Tijdens de eerste kongresdag te Amsterdam nam een schare deskundigen het staatsnationalisme onder de loupe. Men beklemtoonde het *imperiaal* karakter van de SU. In tegenstelling tot de andere 19de eeuwse rijken in Europa is de Sovjet-Unie als multinationalaal rijk niet verdwenen. Ze heeft haar positie zelfs versterkt. Het cement om dit broos geheel bij elkaar te houden is de *ideologie*.

Op staatkundig vlak betrachten de bewindvoerders de eenheidsstaat in een federale verpakking. Om de operatie succesvol (sic) te laten verlopen werd het Marxisme-Leninisme

genationaliseerd. Een gedroomd proletarisch internationalisme leidde in de praktijk tot een kommunistisch geïnspireerd nationalisme onder Russische leiding. De Russifikatiepolitiek moest de assimilatie van de niet-Russische bevolkingsgroepen bewerkstelligen.

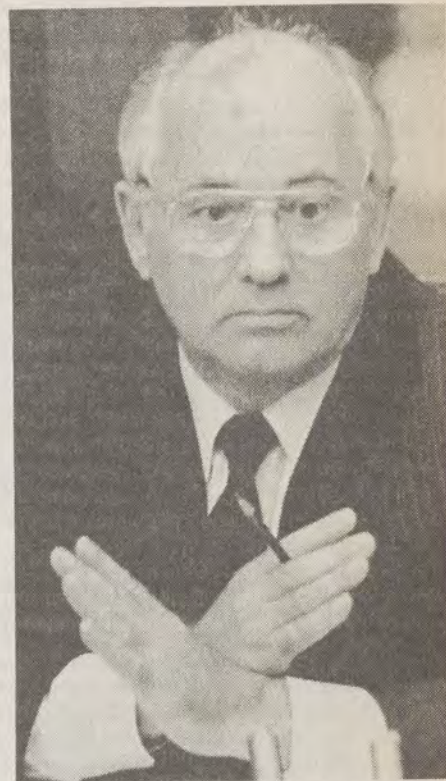
Merkwaardig genoeg is het precies de officiële ideologie die voor problemen zorgt bij de bewindvoerders. Hun ideologische scholing bereidt hen niet voor op het nationaliteitenprobleem. Het nationalisme staat in de weg van het kommunistisch ideaal. Het Marxisme-Leninisme beklemtoont immers het klassebegrip

Perestrojka (hervormingen) en glasnost (openheid) zijn de sleutelwoorden die het beleid van Gorbatsjov samenvatten. Een politiek die in de eerste plaats uitgedokterd werd om de Sovjet-ekonomie nieuw leven in te blazen. Het iets losser laten van de teugels heeft verdragende gevolgen. Een ervan is de nationale bewustwording van in slaap gewaande volkeren. De aanzwellende stroom nationaliteitenkonflikten plaatst Moskou voor grote moeilijkheden. Als Gorbatsjov geen afdoende oplossing vindt voor dit vraagstuk zijn er slechts twee uitwegen: het terugschroeven van het hervormingsbeleid of het uiteenspatten van het Sovjetrijk.

Dit was zowat de algemene konklusie na een tweedaags kongres, georganiseerd door het Tweede Wereld Centrum-Boekovski Stichting in de reeks Sacharov-kongressen, te Amsterdam over „het nationalisme en het nationaliteitenprobleem in de USSR”. (1)

en beschouwt naties als kunstmatige entiteiten.

Natie vervangen door *klasse* bleek in de praktijk geen haalbare kaart en de nationaliteiten zijn zelfs doorgedrongen in de structuren van de proletarische Unie. De recente gebeurtenissen laten duidelijk zien dat in het publieke bewustzijn *nationaliteit* prioriteit geniet boven *klasse*. Het is de nationale gedachte die grote groepen in beweging brengt. Het minderhe-

Het iets losser laten van de teugels heeft verdragende gevolgen voor de USSR... Welke oplossingen heeft Gorbatsjov voor deze gevolgen achter de hand? (foto AP)

denprobleem is zo krachtig dat de ideologie wellicht bijgestuurd moet worden om er een oplossing ervoor te vinden.

OPLOSSINGEN?

Op de vraag welke oplossingen mogelijk zijn voor de huidige bewindvoerders om de nationale tegenstellingen binnen het imperiale kader te beheersen liepen de meningen uiteen: doorgedreven economische decentralisatie, ruime kulturele-autonomie, nieuwe politieke discussie- en konfliktcultuur, ontstaatsing,... Als Gorbatsjov er niet in slaagt de *imperial crisis* het hoofd te bieden, is een Russische nationalistische reactie van neo-Stalinisten niet uitgesloten. Anderen vonden de druk op het systeem te groot en verwezen naar de woorden van de Britse premier Winston Churchill in 1945: „I am not elected to supervise the dissolving of the British empire”. 20 jaar later was het rijk ontmanteld...

MINDERHEDEN IN BEWEGING

Dat er bij de nationale minderheden iets aan het bewegen is werd duidelijk tijdens de tweede kongresdag. Het is de kulturele intelligentia die in de aktie het voortouw neemt door het beklemtonen van de (kulturele) nationale eigenheid. De milieuproblematiek speelt in de bewustwording een belangrijke rol. „*Tsjernobyl traumatised the nation*”. Nationale en ekologische eisen gaan hand in hand.

De Russifikatiepolitiek botst op weerstanden; verzet tegen de massale inwijking van Russen en het veralgemeend invoeren van de Russische taal (nu ook in de kleuterklassen). Het nationaal streven neemt verschillende gedaanten aan naargelang het ontwikkelingsniveau en de specifieke situatie van de betrokken minderheid. Tussen de Baltische staten (Estland, Letland en Litauen) die meer Europees gericht zijn en zich beroepen op historische staatsrechten, de Oekraïners en de Georgiërs die een sterk nationaal bewustzijn hebben en de Siberische volkeren bijvoorbeeld liggen hemelsbrede verschillen.

DE TOEKOMST?

Belangrijke grondstromen die de toekomst van het nationaliteitenprobleem richting kunnen geven zijn het verschil in bevolkingstoename tussen de naties (bv.: de Russen hebben een zeer lage nataliteit, de Islamvolkeren kennen een spektakulaire groei), de impact van buitenlandse voorbeelden, de evolutie in andere Oostblokstaten (vooral Polen) en de rol van de religieuze overheden.

In het autonomiestreven geven de Baltische republieken de toon aan. Zij zijn het verst gevorderd. Hun strategie zal moeten aangepast worden aan de nieuwe omstandigheden. „*Ze moeten leren politiek bedrijven. De tijd van demonstraties en massa-bijeenkomsten is voorbij*”, aldus de getuigenis van een direkt betrokkene. „*Nou, dan zijn we de helft van onze koffie kwijt*”, was de spontane reactie van mijn buurman-joernalist. Voorlopig hoeft ie zich alleszins nog geen zorgen te maken. Wel integendeel, want in de SU is er thans genoeg brandstof voorhanden voor een enorme explosie.

Pascal Van Looy

(1) Het verslagboek met de referaten verschijnt in september en is aan te vragen bij het Tweede Wereld Centrum, Raadhuisstraat 44, NL — 1016 DG Amsterdam. (Het Tweede Wereld Centrum is een onafhankelijke organisatie die zich bekommert om de mensenrechten en de (niet) toepassing ervan achter het IJzeren Gordijn).

De nationaliteitenconflicten in de USSR stralen af op de satellieten van de rode gigant. „Gorbatsjov, het lot van de Turken in Bulgarije is een test voor je glasnost!” Het stond te lezen op een spandoek in Istanboel waarmee tienduizenden Turken hun medeleven met Turkse vluchtelingen uit Bulgarije en hun afkeer voor het regime in Sofia wilden uitroepen. Waar het met deze beweging heen moet weet wellicht Gorbatsjov niet...

Deze week in Knack Magazine

De wereld van Mark Eyskens

Begin vorige week volgde Mark Eyskens zijn partijgenoot Leo Tindemans op als minister van Buitenlandse Betrekkingen. Een gesprek met de nieuwe excellentie over de rol die België in de wereld kan spelen. Deze week in Knack.

Willy Kuijpers

De zware nederlaag van de Volksunie bij de Europese verkiezingen had als eerste gevolg dat Willy Kuijpers niet werd herkozen. Kuijpers keert dus terug naar de Belgische politiek. Om wat te doen? Een gesprek, deze week in Knack.

Begravenis in Boedapest

Ruim dertig jaar nadat de opstand die hij leidde, werd neergeslagen en hijzelf werd opgehangen, werd Imre Nagy in Hongarije in eer hersteld: hij kreeg een waardig graf. Een reportage uit Boedapest, deze week in Knack.

Elvis Costello

Volgend weekeinde blaast de rockstorm weer over het land. Hoog op de affiche van Torhout/Werchter staat Elvis Costello. Een gesprek, deze week in Knack.

Boutsen na de zege

En uiteindelijk won formule 1-coureur Thierry Boutsen dan toch een Grote Prijs, de eerste voor een Belg sinds Jacky Ickx in 1972. Een babbel met Boutsen, na de zege. Deze week in Knack.

MILIEUVRIENDELIJK BOEREN

HET milieuvriendelijk maken van de landbouwsector op grote schaal kan enkel slagen in directe samenwerking met de vaak zeer machtige landbouworganisaties die de politieke armslag hebben tot op het allerhoogste niveau.

Toch kan de individuele landbouwer met weinig moeite en zonder inkomensverlies reeds bijdragen tot 'n milieuvriendelijk landbouwsysteem.

MANAGEMENT

Rendabele landbouw behoeft niet per se milieuvriendelijk te zijn. In de recente publikatie *Milieuvriendelijk boeren, Milieu en inkomen hand in hand* bewijst de Bond Beter Leefmilieu (BBL) dat een efficiënt management op een modern landbouwbedrijf kan gerijmd worden met aandacht voor natuur en milieu, zonder verlies van inkomen.

De bond ondersteunt deze basisgedachte met handzame en bruikbare vuistregels die het de bewuste landbouwer mogelijk maken om zowel op het milieuhygiënisch als op natuurtechnisch vlak zijn bedrijf bij te schaven.

Boeren vertellen zelf hoe zij op hun bedrijf trachten deze vuistregels in praktijk om te zetten. De praktijkverhalen worden getoetst aan de opinies van meerdere deskundigen die de problematiek tevens in een breder kader schetsen.

MINERALEN

De milieuproblemen in de landbouw kunnen grotendeels teruggebracht worden tot het slecht beheersen van de mineralencyclus. Het verspreiden van meststoffen en bestrijdingsmiddelen staat niet meer in relatie met de opnamecapaciteit van de landbouwgewassen. Bij een onevenwichtige cyclus verdwijnen bijgevolg niet benutte mineralen in het milieu. Dit leidt enerzijds tot opstapeling in de bodem (fosfaten) of tot afspoeling van de meer beweeglijke nutriënten naar oppervlakte- en grondwater (nitraten) of via verdamping (ammoniak) naar de luchtlagen toe.

Dit is *geen* goede zaak voor het milieu, maar

evenmin voor de boer. Krachtvoer, meststoffen en bestrijdingsmiddelen zijn voor de boer immers dure hulpstoffen. Hoe beter hij deze hulpstoffen voor zijn produktie aanwendt, hoe minder hij er moet aankopen en hoe minder er verloren gaat. Door het beter benutten van de mineralencyclus verlaagt hij zijn kosten en behaalt een dubbele winst: milieu en inkomen.

Volgens de BBL begint het beheer reeds bij een verbetering van de voederkonversie (= kg. voer/kg. groei) bij de dieren. Dit kan enkel als er meer voedingsstoffen uit het voeder effectief gebruikt worden voor de groei, waardoor ook de uitscheiding per dier in verhouding vermindert.

Andere maatregelen situeren zich op het vlak van kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen. Telkens worden deze maatregelen

Steeds meer en meer wordt de landbouw aangeduid als een van de meest milieubelastende sectoren. Toch is het fout de individuele landbouwer met de vinger te wijzen. Het structureel bijsturen van het intensieve landbouwsysteem vergt immers socio-ekonomische maatregelen en politieke moed op Europees en nationaal niveau.

ondersteund met concrete toepassingen en voorbeelden.

WEIDEVOGELS

De verhouding landbouw-natuur ligt moeilijker. De natuur heeft ruimte nodig en stelt meestal andere eisen op het vlak van voedingstoestand en waterhuishouding. Toch bestaan ook hier mogelijkheden om efficiënte, rendabele landbouw en natuur te combineren.

Het schaarser worden van natuurlijke elementen in het landschap noopt ons ertoe om — vooral op de minder produktieve gronden — het natuurbehoud in het landbouwsysteem te integreren.

Ook *faunistische* elementen zoals weidevogels (grutto, wulp, Kieviet) dreigen met de klassieke bedrijfsvoering uit het Vlaamse land-

schap te verdwijnen. Eenvoudige beheersmaatregelen, zoals het plaatsen van nestbeschermers en nestmerkstokken, kunnen reeds bijzonder effectief zijn in het behoud van de weidevogelpopulaties. Door deze eksakte lokatie van de broedvogels kunnen ze bijgevolg tijdens het bemesten, maaien en scheuren van de weilanden ontzien worden.

Ook kleine landschapselementen (bomen, hagen) hebben niet enkel een landschappelijke waarde, maar kunnen door hun windwerend vermogen een belangrijk effect hebben op de bodemerrosie en de landbouwgewassen.

Volgens de BBL kan door middel van een vlotte samenwerking met de lokale natuurverenigingen het primaire onderhoud van deze landschapselementen vrijwel gratis en zonder bijkomend werk voor de landbouwer gebeuren.

BELEID

In een laatste hoofdstuk legt de BBL de link naar het Europese en nationale beleidsniveau. Het is immers de taak van de verschillende overheden om wijzigingen en aanpassingen planologisch in goede banen te leiden.

Konkreet dient bijgevolg aandacht te worden besteed aan o.a. stimulering van het milieuvriendelijk boeren door middel van een intern geldcirkuit op basis van heffingen en premies, aanpassing van de ruilverkaveling naar een nieuwe-stijl-landinrichting en aan de mogelijkheid om beheersovereenkomsten af te sluiten.

Rekening houden met milieu en natuur op een rendabel landbouwbedrijf is mogelijk, maar gaat uiteraard niet vanzelf. Vooral op het gebied van edukatie en voorlichting is nog een lange weg af te leggen. Er moeten bijgevolg op korte termijn overlegorganen opgericht worden waarin milieubeschermers, landbouwers en overheid zich gezamenlijk over de nieuwe landbouwpolitiek kunnen buigen.

Patrick Hermans

— Milieuvriendelijk boeren — Milieu en inkomen hand in hand? — is een uitgave van de Werkgroep Landbouw en Milieu van de Bond Beter Leefmilieu, telt 104 blz. en is rijk geïllustreerd met zwart-wit foto's en figuren. Het kan besteld worden door 300 fr. te storten op rekeningnr. 001-1475409-18, met vermelding van „Milieuvriendelijk boeren”.

DICHTUNG UND WAHRHEIT

HET verschijnen van *Omzien in verwondering* deel I (1970) was in Nederland een gebeurtenis. De persstemmen waren meestal lovend en bewonderend. Het jaar daarop ontving Annie Romein-Verschoor de *Constantijn Huygensprijs* voor haar hele oeuvre. In hetzelfde jaar verscheen het tweede deel van *Omzien* waarover ditmaal ook kritische geluiden te horen waren zowel in de pers als in de directe omgeving van de schrijfster. Intussen blijft deze autobiografie een bestseller. Vorig jaar verschenen de twee delen in één band bij De Arbeiderspers: de veertiende druk!

DE ZEE

Het beeld dat de schrijfster van zichzelf oproept in de autobiografie vertoont veel overeenkomsten met de indrukken die haar persoonlijkheid naliet bij wie haar gekend hebben: non-konformiste, historica, antiburgerlijk, kommuniste, kritisch, zelfstandig en weinig ambitieus.

In haar tweedelige studie heeft Brandenburg gepoogd het eigen karakter van Verschoors autobiografie aan te tonen. Daarvoor heeft zij enerzijds een indrukwekkende biografische studie geschreven waarin leven en werk van Annie Romein-Verschoor wordt geschetst, anderzijds op basis van een theoretische benadering van het onderscheid tussen biografie en autobiografie, een vergelijking gemaakt tussen haar rekonstruktie en het verhaal van Verschoor.

Annie Romein-Verschoor (1895-1978) stamt zowel langs vaders als langs moederszijde uit een geslacht dat afgestemd was op de zee. Het feit dat haar vader carrière maakt bij de marine zorgt voor een leven vol verhuizingen. Een belangrijk deel van haar kinderjaren brengt zij door in het Nederlands-Indisch Soerabaja. Haar middelbare studies beëindigt zij evenwel in Den Helder. Aan de universiteit van Leiden leert zij Jan Romein kennen die haar tot het communisme zou brengen en met wie zij trouwt in 1920. Dit is het begin van 42 opmerkelijke jaren waarin beiden wetenschappelijk werk en maatschappelijke bedrijvigheid combineren. Met *De lage landen bij de zee* worden Jan en Annie Romein als koppel erg bekend. Haar doktoraat bij Albert Verwey, gepubliceerd onder de titel *Vrouwenspiegel* en hun *Erlaters van onze beschaving* verhogen nog hun faam.

Na de moeilijke oorlogsjaren (Verschoor schrijft dan *Vaderland in de Verte*) en een jaar Indonesië, schenkt zij in tal van publikatis en lezingen aandacht aan twee thema's die haar bezighouden, het feminisme en de generatiekloof. Wanneer Jan Romein in 1962 sterft, voltooit zij zelf *Op het breukvlak van twee eeuwen* dat onafgewerkt was gebleven en begint zij kort nadien haar memoires. Haar werkkraacht blijft onverminderd tot aan haar dood in 1978.

MONUMENTAAL

Van dit rijk leven geeft Brandenburg een intrigerend relaas dat door zijn gedreven verhaaltrant én objectieve benadering de lezer in de ban houdt. *Omzien in verwondering* heeft zij voor deze biografie niet gebruikt omdat al vlug bleek dat *Omzien* systematisch afwijkt

De in 1978 overleden schrijfster en historica dr. Annie Romein-Verschoor liet een omvangrijk oeuvre na waarin haar autobiografie *Omzien in verwondering* een bijzondere plaats inneemt. In de reeks *Open Domein* van de Arbeiderspers verscheen het proefschrift van Angenies Brandenburg dat Verschoors leven hertekent binnen het spanningsveld tussen biografie en autobiografie.

van de gedocumenteerde werkelijkheid zowel in de feitenweergave als in interpretatie. De

vergelijking met materiaal uit primaire bronnen (Annie's dagboekje uit 1914 en de in 1951/52 uit Indonesië geschreven brieven aan haar kinderen) en uit sekundaire bronnen (o.m. brieven van derden en de autobiografie van Jan Romein), toont aan hoe bij Annie Romein-Verschoor sprake is van beeldvertekening, i.c. beeldverfraaiing.

De theoretische verkenningen i.v.m. het eigen karakter van een autobiografie brengen Brandenburg tot een tweede en belangrijker konklusie in de vergelijking tussen haar rekonstruktie en Verschoors autobiografie. Is niet

alles waar wat in *Omzien* staat, de biografie bevestigt het *onwillekeurig* beeld dat elke autobiografie van de auteur bevat. „De wijze waarop een schrijver het feitelijke verleden heeft behandeld zegt iets over zijn persoonlijkheid, ja, juist iets over de *afbeelding* van die persoonlijkheid in zijn autobiografie” (II, 72).

Omzien in verwondering noemt Brandenburg „een boek dat een der mooiste Nederlandse autobiografieën is” (II,97) als „poging, het eigen leven te herscheppen tot literair kunstwerk” (II,98).

De biografie en het literair-theoretisch deel (met een indrukwekkend notenapparaat) vormen samen een monument dat gedragen wordt door dat ander monument, Annie Romein-Verschoor.

i.p.

— Annie Romein-Verschoor 1895-1978, I Leven en werk, II Noten en commentaar. Angenies Brandenburg. Reeks Open Domein. Uitg. De Arbeiderspers, Amsterdam, 1988. 494 + 223 blz., 1370 fr.

EEN MODERNE SCHELMENROMAN

ALS uitgekookte mediabespeleer en deskundig manipulerende zelfverkoper kent Tom Lanoye geen gelijke. Hij kan moeiteloos een grote bek opzetten, over polemisch talent en dito techniek beschikt hij in overvloed, en hij durft zijn nek uit te steken, wat altijd meegenomen is. Een en ander had als gevolg dat het literaire wereldje zijn verbale esbattementen en krachtpatserijen met gemengde gevoelens gadesloeg, temeer hij er niet voor terugdeinsde de veilige grenzen van het literair fatsoen te verzetten, en dan nog publiekelijk, op het podium. En wie uitsluitend, of vooral gevoelig was voor de tekst en niets dan de tekst, diende wel te erkennen dat vooral uit Lanoyes autobiografische verhalen een grote ontroerende kracht uitgaat.

Met zijn eerste roman, *Alles moet weg*, bevestigt hij niet alleen een virtuositeit en een sensibeleit die niemand hem objektief kon ontzeggen, doch bewijst hij tevens dat hij het romangenre daadwerkelijk beheerst. Tom Lanoye grijpt terug naar beproefde en eenvoudige literaire waarden en vormen: het verhaal primeert, als enige bron van louter leesgenot. De titel *Alles moet weg* mag niet alleen geïnterpreteerd worden als een vette knipoo naar de kommercie. De band met Lanoyes (onderschatte) poëzie is duidelijk: alles moet verdwijnen, alles moet kapot.

Het verhaal is vrij eenvoudig. Hoofdpersonage Tony kapt plots met zijn studie. Als onweersaanbare verkoper zal hij nu eens Vlaanderen gaan veroveren. In een tijd waarin „het jonge ondernemerschap” hoog in aanzien staat, zal hij zichzelf bevestigen. Zijn drijfveer wordt duidelijk omschreven: „...ik wil het nu meemaken. Niet binnen vijf jaar. Ik word tweeëntwintig godverdomme. De wereld ligt als een opengesneden citroen aan mijn voeten. Ik wil haar nu uitpersen, en niet wachten tot ze uitgedroogd is, know what I mean”. Om zijn vast voornemen waar te maken, gaat hij de baan op. Mislukkingen en misverstanden stapelen zich op, resultaten blijven uiteraard uit. Tijdens een van zijn uiteindelijk vrij doellose tochten op de autostrade, „die poort van internationale ekonomie, waarover dag en nacht, zoals zuurstof in bloed, ontelbare goederen naar hun bestemming reizen”, wordt hij door „Andreeke Met

De Harley Davidson” als het ware gegijzeld. Hij geraakt betrokken bij André's wederwaardigheden, eerst onder dwang (of toch zo goed als), dan omdat hij het feitelijk wel leuk vindt. De romantische, wereldvreemde student sluit vriendschap met de primaire maar levensechte volksjongen uit de zelfkant.

VERGANKELIJKHEID

Ten einde raad beslissen ze een bankoverval te plegen (enfin, André beslist), de zoveelste onderneming die noodgedwongen mislukt. Alles moet inderdaad weg, *kapot*. André sterft aan kogelwonden, Tony vlucht naar het buitenland. Tony's studievriend, de ijverige en konformistische Soo, die zowel voor hoofdper-

proberen) op te lichten om zijn droom waar te maken.

André, de raté, de marginale pechvogel, reageert primitief en sociaal, maar ook wel spontaan en vanuit een eigengereide maar beslist niet onsimpatieke logika. Beiden zijn overigens slachtoffers van de maatschappij: de ene van de bittere realiteit, de andere van verleidelijke waandenkebeelden. De kansarme André is een produkt van zijn armoedig milieu, een agressieve primaire die, getekend door de gevangenis, op weerwraak en zelfbevestiging zint. Tony laat zich beïnvloeden door en handelt naar alle clichés en schijnwaarden van de in se immorele neo-liberale maatschappijvisie: hij is het gewillige slachtoffer van het bordpapier optimisme van de management- en marketingtheorie die de hemel op aarde belooft. Hun beider leegheid, de afwezigheid van elke vorm van innerlijk inzicht, laat staan verweer, maakt dat ze bevolkt worden door schaduwen en echo's. Ze leven in de waan dat ze de realiteit korrekt en handig inschatten en vastberaden naar hun hand zetten. In feite worden ze geëld. Alles wat Tony onderneemt wordt hem door de omstandigheden of door anderen opgedrongen, de gebeurtenissen beslissen wel zelf, hij handelt zuiver reaktief, haast in de pathologische betekenis van het woord. De voortschrijdende marginalisering van Tony — tot hij er letterlijk bij verdwijnt — de dood van André en het gelaten konformisme van Soo (een ander gelaat van de dood) vormen zoveel variaties op het thema van de vergankelijkheid van alles.

Wat vooral opvalt, en bij een oppervlakkige lektuur wellicht een chaotische indruk kan achterlaten, is de wellust waarmee Lanoye alle registers opentrekt. Nauwkeurige beschrijvingen, feilloze weergave van de banaalste gesprekken, lyrische ontboezemingen, uit het leven gegrepen toogpraat en moppentapperij, ontroering ook en sfeerschepping, Lanoye bespeelt virtuoos het hele gamma van zijn rijke mogelijkheden.

Alles moet weg is een sterk gestructureerd en afwisselend boek, een moderne schelmenroman die niet alleen *residu's* van vervallen mythes bevat, maar ook een flink stuk mentaliteits- en maatschappijkritiek. **H.-F. Jespers**

— *Alles moet weg*. Tom Lanoye. Uitg. Bert Bakker, Amsterdam, 1988. 267 blz., 595 fr.

Het werk van Tom Lanoye (°1958) is nogal kaleidoskopisch: verhalen, polemieken, „helse” kritieken, podium acts, diatriben, enz. Met Een slagerszoon met een brillette (Amsterdam, Bert Bakker, 1985) en Het cirkus van de slechte smaak (Antwerpen, Dedalus, 1986) oogste hij zowel waardering als publiekssukses. Hij kwam echter vooral in de belangstelling als performer, kabaretier, entertainer en polemist.

sonage Tony als auteur Tom zowat als praatpaal fungeert, blijft alléén achter, met als enig perspectief een voorspelbare, burgerlijke toekomst, „alles bij elkaar een verhaal dat niet waard is om verteld te worden”.

Naast de epische ontwikkeling bestaat *Alles moet weg* uit vier verhalen binnen de roman, variaties op en illustraties van de grondthema's. Deze vier verhalen nemen haast de helft van het boek in beslag en kunnen elk op zichzelf gelezen worden.

Zowel Tony als André verschijnen als *amorele* personages. Al is elke bewuste boosaardigheid hen vreemd, skrupules kennen ze niet, of nauwelijks. Tony ziet er uiteraard geen graten in zijn welstellende ouders te bestellen of een weerloze en zielige oude vrouw (te

TWEEDE BIENNALE VAN KUNSTSCHOLEN IN EUROPA

In het kader van de viering van haar 325-jarig bestaan organiseerde de Koninklijke Akademie van Schone Kunsten te Antwerpen (KASKA) van 17 tot 21 mei de *Tweede Biënnale van Kunstscholen in Europa*. Haar voorganger, de Ecole des Beaux Arts et des ART Appliquées van Toulouse, startte twee jaar geleden met dit initiatief.

In Toulouse waren 74 kunstscholen, academies en fakulteiten uit 18 Europese landen vertegenwoordigd. De inrichters te Antwerpen telden 94 inschrijvingen waarvan vier scholen (Poitiers, Madrid, Porto en Wroclav) afwezig bleven. De Biënnale groeide uit tot een waar succes. Het is echter jammer dat deze belangrijke manifestatie zo weinig aandacht kreeg in de pers.

TENIERS

In navolging van de Akademie van Rome (1582) en van Parijs (1648), richtte *David Teniers* de Akademie van Antwerpen op in 1663. Zij nam de rol van het gildewezen gedeeltelijk over in het opleiden van jonge kunstenaars.

Voor de jongste jaren zijn nieuwe studiemogelijkheden toegevoegd aan de klassieke richtingen schilderen, beeldhouwen en graveeren. Zij situeren zich vooral in de toegepaste kunsten, nl. keramiek, fotografie, monumentale kunsten, juweelontwerpen, grafische vormgeving, mode- en toneelontwerpen.

Door de organisatie van de Tweede Biënnale van Kunstscholen in Europa richtte de Antwerpse Akademie zich resoluut naar de toekomst. Zij heeft niet gewacht op het jaar 1992 om actief deel te nemen aan het Erasmus-programma dat de bevordering beoogt van de mobiliteit van studenten aan universiteiten en hogescholen van de Europese Gemeenschap.

Momenteel lopen reeds uitwisselingsprojecten voor studenten en professoren tussen de Antwerpse Akademie en deze van Rome, Toulouse en de universiteit La Laguna te Tenerife.

De activiteiten van de Biënnale leverden ongetwijfeld een bijdrage tot de internationalisering van het kunstonderwijs. In zeven tentoonstellingsruimten kreeg de toeschouwer een representatief beeld van de prestaties van de toekomstige Europese kunstenaars. Het was verheugend vast te stellen dat alle buitenlandse deelnemers entoesiast waren over de vlotte samenwerking. Dit resulteerde in zeer

Nautilus door Paul Van Eyck.

verzorgde en boeiende tentoonstellingen. Voor *Hangar 15* groeide uit tot een succes. Deze was voorbehouden aan monumentaal werk en installaties. In een creatieve sfeer werd deze ruimte omgetoverd tot een samenhangende tentoonstelling van hedendaagse kunst.

ERASMUS

Tijdens de Biënnale werd ook een druk bijgewoonde studiedag gehouden over de problematiek van het hoger kunstonderwijs uitgaande van de EG-richtlijnen en het Erasmus-programma. Vier gesprekstema's werden behandeld: de gelijkwaardigheid van de diploma's, de structuur en organisatie van het hoger onderwijs in de beeldende kunsten binnen de EG, de lerarenopleiding binnen de EG en de mobiliteit van de studenten in het kader van het Erasmus-programma.

De gespreksronden werden geleid door experts die zowel pedagogisch als administratief onderlegd zijn. De resultaten, samengevat in een slotresolutie, kunnen als richtlijn fungeren voor de beleidsverantwoordelijken in de diverse landen.

Aansluitend daarbij was er op vrijdag 19 mei in de UFSIA een vrij debat rond het thema „Kunstakademie, métier en kunstmarkt”.

Frans Boenders leidde de debatten die hoofdzakelijk bijgewoond werden door buitenlandse studenten.

Naast de meer internationaal gerichte activiteiten pakte de 325-jarige academie ook uit met twee jubeltentoonstellingen: 78 oudstudenten stelden hun werk van de jongste 25 jaar tentoon in de stadsfeestzaal en in galerij Campo was het werk te zien van 63 leraren.

De Koninklijke Akademie voor Schone Kunsten van Antwerpen heeft, als bakermat van het kunstonderwijs, getoond dat zij haar historische opdracht heeft begrepen. Dat het kunstonderwijs in het teken van de eenwording onder de landen van de Europese Gemeenschap het voortouw neemt is betekenisvol. De taal van de kunst kent immers geen grenzen.

Ter gelegenheid van de tentoonstellingen werden fraaie katalogi uitgegeven:

- Tweede Biënnale van Kunstscholen in Europa; 268 blz.; talrijke afbeeldingen in zwart-wit en in vierkleurendruk; prijs: 400 fr.
- Tentoonstellingskatalogus Werken van Oudstudenten; ca. 100 blz.; afbeeldingen zwart-wit; prijs 100 fr.
- Tentoonstellingskatalogus leraren; ca. 100 blz.; afbeeldingen zwart-wit; prijs 100 fr.

Te bestellen bij: Koninklijke Akademie voor Schone Kunsten, Mutsaertstraat 31, 2000 Antwerpen. Tel.: 03/233.56.19.

Raf Vandervelde

AFBRAAKFURIE WOEDT WEER

Burgemeester Bob Cools kan moeilijk nog een gelukkig man zijn. Nadat hij zichzelf ook nog tot Antwerps schepen van Schone Kunsten laten bombarderen had, wordt recentelijk zijn gemoedsrust nogal eens verstoord. Och, de zure stukjes in *De Morgen* zullen wel partijbinnenpretjes geweest zijn, maar de terechte petitie die hij momenteel tegen zijn stedelijk, urbanistisch beleid ontvangt, zullen de *Schone Kunstenaar* wel iets bitterder oprispen.

Eerder schreven we al over de petitie tegen het oprichten van het monstrueuze Teniersmonument op de meest cruciale plaats in de stadskern. Het heeft wellicht niet mogen baten. De 7 meter hoge bronzen miskleun komt er toch en dat zal met veel Sinjoors jolijt gepaard gaan, zo werd ons toch beloofd.

Een tweede verzoekschrift en/of protest-schrijven werd nu tot de *Schone Schepen* gericht, notabene vanuit het adres van zijn partijgenoot en directeur van de Stedelijke Akademie van Hoboken, de internationaal gewaarde grafikus en schilder Jan Vanriet... en het gaat hier niet om niks; nl.: de *Koninklijke Stapelhuizen*... die moeten afgebroken worden. Het gaat hier om de in de volksmond genoemde „entrepot”, een wat bombastisch gebouwenkompleks uit de vorige eeuw, op de rand van stad en hoven. Al zijn Stapelhuizen geen voorbeelden van estetik, ze hebben hun charme en ze zouden mits aanpassing beslist een socio-kulturele rol kunnen vervullen.

De ondertekenaars van het protestschrijven, een indrukwekkende reeks vooraanstaande

namen uit de kulturele wereld weigeren medeplichtig te zijn aan het opofferen van een reeks markante punten van het stadsbeeld ten voordele van privé-belangen en urbanistisch beschamende alternatieven. Uit het schrijven citeren we: „*Wat men bouwt of afbreekt behoort tot de kollektiviteit. Niet alles wat in onbruik raakt, moet meteen gesloopt worden.*”

Behouden is soms progressiever dan afbreken.”

Uit de brief aan de burgemeester spreekt dan ook een bekommernis die verder gaat dan één voorbeeld. Zonder ons in de specifieke polemiek te mengen, kunnen we het engagement waarmee men zich in Antwerpen nu bij herhaling opwerpt voor stedenbouwkundige zaken alleen maar toejuichen. Dit is een goede democratische reflex vanuit een hoek die al te vaak afzijdig bleef waar het om praktische gemeenschapsbelangen ging.

STADS VERFRAAIING EN BIER

De onthulling van het Meandermonument ging gepaard met de creatie van een nieuw bier. Over de brouwerij werd geen informatie verstrekt, omdat het voorlopig niet in de bedoeling ligt het bier effectief te commercialiseren. *Meanderbier* is een gelegenheidsbier in fraaie flessen met champagnekurk, dat zowat het midden houdt tussen een lichte Corsendonck en een Antwerps „bolleke”. Als u eerstdaags het monument gaat bewonderen, moet u in de Otterstraat beslist van het meanderbier proeven. Ons smaakte het alleszins voortreffelijk. De gelegenheidsbijval zou de brouwer misschien toch kunnen overtuigen om met produktie verder te gaan. Dit zou ongetwijfeld een smakelijke verrijking betekenen van ons al zo befaamde bierpatrimonium.

Vorige week schreven we hier over het Meander-beeld dat Jan Crab in Turnhout op-

richtte. Verleden zondag woonden wij de onthulling bij. In het groots opgezette volksfeest werd het ons dan ook duidelijk dat het om meer ging dan enkel een monument, hoe indrukwekkend het ook is. De herinrichting en herprofilering van de hele Otterstraat tot een aantrekkelijke wandelwinkelstraat naar mensenmaat is een opmerkelijke realisatie die men in een burgerlijke provincie stad zelden ontmoet.

Opmerkelijk en navolgingswaardig is ook het bestaan van een *Fonds voor een aantrekkelijk Turnhout*, dat tal van ideeën rond stadsvernieuwing, stadsherwaarderung, heraanleg van straten en pleinen, monumentenzorg en stadsverfraaiing ontwikkelt en met een merkwaardige zin voor realisme tot uitvoering brengt. Zo werd voor het projekt Otterstraat beroep gedaan op medewerking van de Koning Boudewijnstichting, het stadsbestuur, de lokale middenstand en een actieve groep buurtwerk.

DE WEG DIE JE NIET KIEST

Onder deze titel geeft Hugo Van der Cruyssen een reeks van poëzie-aperitieven ten beste in het Gentse Arcateater.

Aan de hand van teksten van Vlaamse en Noord-Nederlandse auteurs maar ook van enkele anderstaligen maakt Van der Cruyssen een poëtische wandeling langs de weg die „men in het leven niet kiest: verwondering, de liefde, de weemoed, de pijn...”

Van der Cruyssen wil daarbij twee vragen beantwoorden: *kiezen auteurs de weg van het schrijven? en kiezen lezers en luisteraars hun weg?*

De lezingen (mét aperitief) gaan telkens om 12u. stipt door op de middagen van 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 en 24 juli.

Inkomgeld 150 fr. apero inbegrepen.

Reservatie: 091/25.18.60.

Het Arcateater is gelegen in de St.-Widostraat achter het Gravensteen te Gent.

Hugo Van der Cruyssen biedt tijdens de maand juli een tweede programma aan „*Kursief en Anders*”.

Dat zijn donderdag 20, vrijdag 21, zaterdag 22, zondag 23 en maandag 24 juli, telkens om 20u. stipt.

Deze voorstellingen gaan door in het Kamerteater van het Vlaamse Cultureel Centrum Roeland, Korte Kruisstraat 3 te Gent. Toegang 150 fr. en plaatsbespreking: 091/25.18.60.

Kontaktadres: Kerkstraat 5 te 9920 Lovenegem. 091/72.76.91.

EXCLUSIEF VOOR DE OTTER
STRAAT
bier van hoge gisting 6,5*
gerijpt op flessen van 0,37L met champagnekurk

65,-

- meanderbier -

DE RONDE, EEN WERELD OP WIELTJES

Op 1 juli start de 76ste Ronde van Frankrijk. Welke zichzelf respecterende Vlaamse knaap heeft er niet ooit van gedroomd in het geel Parijs binnen te rijden? De langste en moeilijkste rittenwedstrijd was al voor de eerste wereldoorlog het anker van de wielersport, de as waar alles om draaide. Het veloke, dat zoveel heeft bijgedragen tot de emancipatie van berooide Vlaamse volksjongens, produceerde ook al in die pioniersjaren helden en deugnieten, reuzen en dwergen. De Tour was ook toen al een laboratorium waarin al de menselijke eigenschappen, goede en kwade, werden uitgetest.

ERETITEL

De Ronde beroerde van in het begin geesten en harten. Zij schiep legenden en myten. De (schrijvende) joernalist was de boodschapper. Hij legde de brug tussen de fietsende God en zijn achterban op het thuisfront. De Ronde was trouwens een creatie van joernalisten van *L'Auto*, de voorloper van de gezaghebbende sportkrant *L'Equipe*.

Henri Desgranges eerst en Victor Goddet nadien waren in Frankrijk de verkondigers van het grote (sportieve) geloof. In Vlaanderen was Karel Van Wijnendaele hun apostel. De stichter van *Sportwereld* was tussen de twee wereldoorlogen trouwens jarenlang de Belgische ploegleider. Hij was ook de geestelijke vader en de beschermheer van de *Flandriens* die tussen 1913 en 1923 roem en fortuin zochten op de wielbanen van de oude en de nieuwe wereld. Het woord *Flandrien* werd met de tijd een eretitel. Het sloeg op Vlaamse renners die met ijzeren wilskracht pijn en ellende verdroegen en ongewoon weerstandsvermogen opbrachten in de zwaarste inspanning. Het symboliseerde ook de taai vastberadenheid van de zo lang misdeelde volksmens uit onze gewesten.

De Tour was vanzelfsprekend altijd gehuwd met zijn tijd. In 1903 was Geo Lefèvre niet enkel de vader van de idee. Hij was ook de enige volger. Hij was tegelijk organisator, tijd-opnemer, aankomstrechtter, getuige en verslaggever. Zeven jaren nadat in Athene de

eerste Olympische Spelen van de Moderne Tijden waren gehouden, hield deze vandaag nagenoeg onbekende man de Ronde boven de doopvont. Die eerste rittenkoers in de wielergeschiedenis (de Ronde van België werd in 1908 en de Giro in 1909 geboren) telde zes etappes. Zij startte in Parijs en deed vervolgens Lyon, Marseille, Toulouse, Bordeaux, Nantes en Ville d'Avray aan. Maurice Garin won met 2 uur en 49 minuten voorsprong op Lucien Pothier. Een tijdsverschil dat nog altijd als rekord overeind staat. Die eerste ronden moeten vreselijke beproevingen zijn geweest.

Juli is reeds vele jaren synoniem voor Toermaand. Vanaf 1 juli gaat dit sportevenement van start. Ondanks minder fraaie feiten ook in de wielersport, blijft dit monument meer dan ooit overeind. Drie weken lang zal dit wielerveest in volle aktualiteit staan.

In de 75 voorgaande uitgaven hebben meermaals Vlaamse renners een rol van betekenis gespeeld. Ook daarom mag dit wielergebeuren rekenen op een niet aflatende interesse bij de bevolking.

Daarom blikt onze Flandrien terug op de toergeschiedenis. Hij vertelt over onze eigen toerwinnaars en laat de allergrootsten uit de Ronde passeren.

Ritten van vierhonderd kilometer en meer waren regel. Er werd meestal gestart op een nachtelijk uur. De wegen waren slecht en de renners werden aan hun lot overgelaten. Enige hulp mochten zij niet ontvangen. Ook niet in geval van pech. Voorvallen uit die tijd zijn geschiedenis geworden. Zij behoeven geen verdere commentaar.

In 1904 vreesde men dat de Tour aan zijn tweede en... laatste editie bezig was. De passies laaiden al zo hoog op dat het volksgeweld nauwelijks kon worden ingedamd. Ene Faure

De geschiedenis van de roemrijke *Flandriens* hangt samen met de persoon van Karel Van Wijnendaele. Naast ploegleider was hij ook de stichter van "Sportwereld". Hier samen op de foto met Tourvader Goddet. (foto VUM)

sprintte in het zicht van de top van de Col de la République weg uit de kopgroep. Hij passeerde de top waarna het publiek de weg afsloot en de achtervolgers zich vechtend en slaand uit de omknelling moesten bevrijden. Er zouden zelfs geweerschoten hebben weerklonken. Daarmee was niet alles verteld. In Nîmes, bij een controle, zat het er weer bovenarms op. Renners zwaaiden hun zware fietsen boven de hoofden en anderen moesten in een café vluchten en zich als „garçons" verkleden om te kunnen ontkomen.

Een jaar later strooiden onverlaten nagels op de wegen. De Ronde werd begeleid door een sfeer vol verdachtmakingen. In zoverre dat de eerste vier gerangschikten vier maanden na afloop van de koers werden gedeklasseerd omdat zij teveel hulp van verzorgers zouden ontvangen hebben.

DRAMA

In 1910 nam de Tour een belangrijke bocht. Voor het eerst werden de Pyreneeën (Peyresourde, Aspin, Tourmalet en Aubisque) aangedaan en één jaar later werden ook de Alpen (Allos, Télégraphe en Galibier) beklommen. In dat jaar voltrok zich het drama Duboc. Hij was een kleine, zielig uitzierende renner uit Rouen. „Geen borst, geen rug en geen armen. Zijn gelaat oogt uitgehongerd. Hij heeft enkel wat benen en een beetje kuit”. Zo schreef Desgranges de leider uit de Tour die het ganze deelnemersveld domineerde en gewoon niet meer kon geklopt worden. Duboc overschreed de Tourmalet met acht minuten voorsprong en begaf zich naar de Aubisque toen hij machinaal het controleblad ondertekende en al even machinaal van een verzorger de kruik aannam. Korte tijd later dronk de Tourleider zijn nederlaag. Van bij de eerste teug was hij vergiftigd. Hij zigzagde over de weg, reed een gracht in, braakte met rollende ogen en even vreesde men zelfs voor zijn leven. Een uur en een kwartier bleef Duboc langs de kant waarna hij nog de onwaarschijnlijke moed opricht met flanelen benen en ziek lichaam naar de eindstreep te rijden. 's Anderendaags won Duboc met grote overwicht de rit maar de Ronde had hij verloren. Van 1905 tot 1912 werden niet de tijden maar wel de punten (de huidige groene trui) opgeteld. In die fatale rit verloor Duboc 28 punten aan Garrigon die met 20 punten voorsprong de Tour won... Het onderzoek leverde niets op. Wel bleek dat Duboc de kruik niet van zijn verzorger had gekregen.

HET KRUISBEELD VAN DE RONDE

Er zijn over de Tour en zijn geschiedenis veel boeken geschreven. Geen zichzelf voor ernstig aanzienend auteur durft evenwel voorbijgaan aan „het kruisbeeld” van de Ronde: de diepbedroefde renner die vol grimmigheid de vork van zijn fiets smeedt in een donkere smidse. Omgeven door een paar verbijsterde toeschouwers en een kommissaris (of controleur) weet hij dat de Tour voor hem verloren is... Vlamingen vertellen dan het verhaal van Marcel Buysse.

Fransen noemen Eugène Christophe hún Kristus. Beiden beklommen in 1913 de Kalvarieberg. Odile Defraye, die één jaar eerder onze eerste Tourwinnaar was geworden, was leider toen hij in de Pyreneeënrit Bayonne-Luchon de strijd staakte. Christophe, die tweede gerangschikt stond op vijf minuten, zag zijn kans schoon. Hij werd evenwel aangereiden door een auto, brak de vork van zijn fiets en moest veertien kilometer ver te voet naar de dichtstbij gelegen smidse. Vanuit Luchon telefeonde Desgranges naar zijn krant: „Chris-

Marcel Buysse (midden) won zes ritten in eenzelfde toer. De eindoverwinning ging verloren daar hij in een bepaalde rit liefst drie en een half uur werd opgehouden. Hij verrichtte zolang smeedwerk aan zijn fietsvork. (foto VUM)

tophe heeft nu al twee uur achterstand op Thijs en we zijn zonder nieuws van Eugene...”.

Datzelfde jaar overkwam Marcel Buysse een soortgelijk avontuur. De grootten, die overliep van atletische kracht en met bruisend temperament de hemelen bestormde, won dat jaar zes ritten. Ook hij was een potentiële rondewinnaar toen hij in de afdaling van de Esterel ten val kwam en drie en een half uur lang in de smidse smeedwerk mocht verrichten. De oudste van de legendarische broers werd diezelfde avond (of nacht) ook nog met uitsluiting bedreigd. Omdat een chauffeur hem een helpende hand zou hebben toegestoken.

1913 was desondanks voor onze wielersport een groot jaar. Philippe Thijs won zijn eerste (van drie) ronden. Deze Anderlechtenaar was als renner zijn tijd vooruit. Hij fietste met verstand en overleg. Hij verdeelde zijn krachten. Hij rekende en won. Vanzelfsprekend was Philip Thijs een groot kampioen. Hij won twee Tours voor en één Tour na de eerste wereldoorlog. Zonder het krijgsgeweld zou hij vandaag waarschijnlijk naast (en misschien zelfs boven) de grote drie — Anquetil, Merckx en Hinault — uit de Tourgeschiedenis hebben gestaan.

Maar we waren bij Christophe, die coureur van 1.63 m. hoog die voor het ongeluk geboren scheen. We schrijven 1919 en we bevinden ons op 48 uren van Parijs. Christophe, inmiddels 34 geworden, kan zijn eerste en enige Tourzege niet meer mislopen. Hij telt 28 minuten voorsprong op Firmin Lambot. De voorlaatste rit voert de renners van Metz naar Duinkerken. 468 kilometer onder een grauwe, regenachtige hemel. Bij het buitenrijden van Valenciennes, op de kasseien van Raismes, begint

de fiets van Christophe te trillen. De vork heeft het begeven op de kasseien. Eugène moet opnieuw naar de smidse. Terwijl hij de hamer op het aambeeld slaat wordt hij in al zijn ellende als het ware nog kleiner en nog veel, veel ouder. Christophe telt in Duinkerken 2u.37m. achterstand op Lambot, die als eerste Waal de Tour zou winnen...

Soortgelijke gebeurtenissen worden met de tijd heldensagen. Er kunnen bibliotheken vol worden geschreven met onwaarschijnlijke verhalen uit de pionierstijd. Christophe zou trouwens ook nog eens drie minuten straffijd hebben opgelopen omdat hij ongewettigde hulp ontving. Iemand zou het licht in de smidse hebben aangestoken...

CIJFERS

We laten die tijd nu evenwel achter ons. Echter niet zonder eerst nog enkele karakteristieke cijfers aan WIJ toe te vertrouwen. In 1906 haalden slechts veertien van de tweeëntachtig vertrekkers de eindstreep. De Tour telde dat jaar dertien ritten. De gemiddelde afstand bedroeg 356,7 km. Het zou tot in 1927 duren vooraleer ritten van meer dan 400 km. (de langste rit uit de geschiedenis was Les Sables d'Olonne-Bayonne, 482 km; zij kwam van 1919 tot 1924 onafgebroken in het parkoers voor) werden geschrapt.

Tussen 1912 en 1922 wonnen onze landgenoten zeven Ronden na elkaar. Hun zegereeks werd enkel door de oorlog onderbroken. Absoluut hoogtepunt wat 1920. Toen eindigden zeven landgenoten op de eerste zeven plaatsen!

DE BESLISSENDE BOCHT

In 1930 nam de Tour een beslissende bocht. Meteen werden ook de funderingen gelegd voor de hedendaagse gekommercialiseerde sportwereld. Henri Desgranges had zich in 1929 en ook al in de jaren voordien mateloos geërgerd aan de *ingrepen* van de konstruktors die niet aarzelden binnen hun ploegen „hun winnaar” aan te wijzen. Zo besliste Alcyon in 1929 dat onze landgenoot Maurice De Waele en niemand anders de Ronde zou winnen...

Bovendien woog het de patron zwaar dat in achttien jaar maar één Fransman zegevierend de hoofdstad was binnengereden. De populariteit van de Tour kwam daardoor in het ge-
drang.

De ingreep was spektakulair. Desgranges schakelde de merkenploegen uit en selecteerde zelf vijf nationale ploegen van acht renners. Daarnaast mochten ook nog zestig touristes-routiers „individueel” in de koers starten. Al

de renners zouden op dezelfde fietsen rijden. De strijd moest nu eenmaal zo eerlijk mogelijk verlopen. De gevolgen waren niet mis: Nicolas Frantz, de Luksemburger die in de voorgaande jaren tweemaal eerste en tweemaal tweede was geëindigd, mocht niet meer meedoen. De Waele evenmin. En verder wonnen de Fransen nu vijf ronden op rij...

Het betrof hier wel degelijk een omwenteling. De organisatoren moesten trouwens voor al de kosten (van de nationale ploegen) zelf opdraaien. En dat was niet niets. Maar Desgranges vond de oplossing. Hij schiep „de publiciteitskaravaan” die tot de dag van vandaag miljoenen opbrengt en de Tour een kleurrijk en feestelijker uitzicht schenkt... Desgranges was duidelijk een man met visie. Zijn nationale ploegen zouden overigens tot in 1961 stand houden. Die indertijd zeer omstreden formule had inderdaad scherpe maar ook zeer charmerende kanten. Gans het voorjaar door werd er gespekuleerd over de *selectie*, over wie wel en wie niet zou meemogen. Renners keken niet op een inspanning om hun aanduiding te verdienen, te wettigen. En dan waren er nog de merkenbelangen die doorheen de verschillende ploegen liepen een aanleiding gaven tot verdachtmakingen en wantrouwen.

OORLOG

Desgranges zou overigens nog meer innovaties invoeren. In 1934 werd voor het eerst een bergkoning gelauwerd en werd eveneens voor het eerst een individuele tijdrit in het rittenschema openomen. Antonin Magne won die eerste rit van de waarheid. Over het eksperiment was de Tourbaas zodanig opgetogen dat hij het jaar nadien zes tijdritten in het parkoers opnam. Desgranges was dus een echte Fransman. Met gevoel voor uitersten.

In het aanschijn van de tweede wereldoorlog, die zijn schaduwen ver vooruit wierp, moest Desgranges in 1939 nieuwe problemen het hoofd bieden. De Duitse en Italiaanse ploeg zegden af omdat de mobilisatie in die landen al een feit was. De Spanjaarden mochten van Franco evenmin over de grenzen... Geen nood. Er werd een Belgische B-ploeg uitgenodigd en er werden Franse regionale ploegen gevormd. Precies die *regionales* zouden na de oorlog — de Ronde werd pas in 1947 opnieuw gereden — opnieuw de populariteit van de Tour helpen vestigen.

Flandrien

ADVERTENTIE

DE RONDE

De geur van massage-olie. Het zoeven van de wielen. Het zweet dat van de voorhoofden gutst. De geestdrift van de toeschouwers. De concentratie voor de tijdrit. Het lijden op de cols. De valpartijen. De renners voor en na de wedstrijd. Deze week presenteert Sport 90 u de Ronde van Frankrijk in tien adembenemende bladzijden met prachtige kleurfoto's. Zo hebt u de Tour nog

NOOIT GEZIEN

Vanaf woensdag te koop:

SPORT 90

ACHTTIEN OVERWINNINGEN TIEN WINNAARS

Zeven Vlamingen, één Brusselaar en twee Walen hebben ooit de Ronde van Frankrijk gewonnen. Eddy Merckx zegevierde vijfmaal. De „grootste ooit” heeft vanzelfsprekend zijn plaats in de galerij der onsterfelijken. Een galerij waar Philippe Thijs zeker en Sylvère Maes misschien zouden zijn doorgedrongen indien het oorlogsgeweld hun carrière niet moest hebben ingekort.

LEGENDARISCH

Sylvère Maes die zegevierde in '36 en '39 en die in '37 in de gele trui de Ronde verliet (samen met al zijn ploegmaats) omdat gans Frankrijk zich ergerde aan zijn overwicht en zich inspande om hem op welke manier dan ook van de overwinning af te houden — Monsieur Desgranges schrapte zelfs „op eigen gezag” de ploegentijddritten omdat onze renners daarin veel te sterk waren! — was een geboren ronderenner. Hij was moedig en slim, taai en veelzijdig in aanleg. Hij kon klimmen. Hij was een wijze, rustige man met een stalen gezondheid. Zonder Hitler en de Duitsers zou hij mogelijk nog méér gele truien hebben verzameld.

Een legendarische figuur was ongetwijfeld *Lucien Buysse* die in 1926 op 33-jarige leeftijd eindelijk de Ronde won. Hij zegde van zichzelf dat hij zonder ongeluk vijf keer de Tour zou hebben binnengehaald. Die ongelukken waren van allerlei slag. Eerst was er de eerste wereldoorlog die hem vier kostbare jaren deed verliezen. Nadien waren er Henri Pilissier en Ottavio Bottechia die kopman waren van zijn wielergroep en die hem tot passief wedstrijdgedrag verplichtten. En wanneer hij zich in 1927 en 1928 nog meer dan sterk genoeg voelde om zijn slag te kunnen slaan, ontstond er onenigheid tussen de Tourdirectie en zijn ploegleiders. De gevolgen lieten zich raden: én Buysse én de ploeg mochten thuis blijven.

ROMAIN MAES

Een ongewoon winnaarstype was *Romain Maes*. Hij droeg in 1935 de gele trui van start tot aankomst. Hij won drie ritten waaronder de eerste en de laatste. In de openingsrit kende hij enige meeval. Op de kasseien van het Noorden (en van Parijs-Roubaix) ging hij geweldig tekeer. Toch zou hij waarschijnlijk zijn bijgehaald door zijn achtervolgers indien een neergelaten slagboom hem niet had geholpen. Niemand geloofde in de Westvlaming die, gedreven door zijn temperament en geholpen door ploegmaats als Sylvère Maes en vooral *Felicien Vervaecke*, evenwel stand hield tot in

Sylvère Maes won twee keer de Ronde. In 1935 droeg hij de gele trui van start tot aankomst. (foto VUM)

het Prinsenspark. Romain, een zeer nerveus renner die zich moeiteloos kon op- maar nog gemakkelijker kon ontladen, zou zijn glansprestaties van 1935 nooit meer weten te herhalen.

Wonnen onze renners tussen de beide wereldoorlogen negen van de éérentwintig Rondes na 1945 mocht men spreken van een echte godendeemstering. Onze renners telden nog amper mee in het moeilijke en slopende rondewerk. Dertig jaar lang bleef ons wielervolkje van de meest betachte overwinning verstoken. Er waren tweede plaatsen voor *Schotte* (achter Bartali), voor *Ockers* (achter Kubler en achter Coppi), voor *Brankart* (achter Louison Bobet), voor *Marcel Janssens* (achter Anquetil) en voor *Jef Planckaert* (ook achter Anquetil). En vooral voor *Herman Van Springel* die in 1968 op bijzonder dramatische wijze een verdiende overwinning verspeelde in de slotrit van Melun naar Parijs. Een specialiteit waarin Herman normaal altijd de betere was van zijn overwinnaar de lepe *Hollander* Jan Janssen. Er is rond dat dramatisch wedervaren van Van Springel veel gespekuleerd, veel gesuggereerd maar niets bewezen...

ALPE D'HUEZ

Die bewijzen waren er wel toen *Michel Pollentier* in 1978 op Alpe d'Huez de gele trui pakte en de hand uitstak naar de Rondeoverwinning. *Pollentier* pleegde fraude bij de dopingcontrole. Het verhaal van de peer onder het oksel en het rubber darpje dat onder de trui naar het geslachtsdeel liep is „een klassieker” geworden. 1978 was voor de Tour overigens een dramatisch jaar. De felle Hinault was de aanstichter van de eerste heuse rennersstaking in Valence d'Agen waar de renners in blok demonstratief over de eindstreep stapten... De Tourorganisatie ervoer toen dat de onderdanigheid van het peloton definitief geschiedenis was geworden, dat er met de wensen en verzuchtingen van de renners voortaan rekening zou moeten worden gehouden. Wat ook gebeurde.

Alpe d'Huez is ook de naam van de villa die *Lucien van Impe* met zijn fiets en zijn bollekenstruien verdiende. *De kleine* werd in 1976 Vlaanderens laatste Tourwinnaar. De simpatieke goedlachse Oostvlaming veroorzaakte toen in onze kontreien een „Tourkoorts” die deed terugdenken aan de gouden twintig en dertiger jaren.

Maar we herhalen het: op Merckx — en dat kon tellen natuurlijk — en Van Impe na was het na de tweede wereldoorlog voor onze renners niet veel zaaks in de Tour. Het zwaartepunt van hun kunnen had zich duidelijk verlegd naar de ééndagswedstrijden. Naar de klassiekers. De groene trui, de traditioneel geworden beloning voor spurters en finishers, kwam sinds zijn ontstaan in 1953 achttien maal mee naar ons land! een toch wel zeer duidelijk bewijs.

ONZE TOERWINNAARS

Odiel Defraye: 1912
 Philippe Thijs: 1913, 1914 en 1920
 Firmin Lambot: 1919 en 1922
 Leon Scieur: 1921
 Lucien Buysse: 1926
 Maurits De Waele: 1929
 Romain Maes: 1935
 Sylvère Maes: 1936 en 1939
 Eddy Merckx: 1969, 1970, 1971, 1972 en 1974
 Lucien Van Impe: 1976
 (Alleen Lambot en Scieur waren Walen)

DRIE MEESTERS NA GOD

„Superkampioenen zijn „kompleet” in aanleg. Ze kunnen schitteren in vlakke ritten. Ze houden de geborene klimmers in bedwang in het hooggebergte. Ze maken het verschil in tijdritten, die de waarheid genadeloos in cijfers uitdrukken. Ze zijn vasthoudend en wijs in de inspanning. Ze fietsen met intelligentie. Ze beschikken over meer atletische gaven dan hun tegenstanders en hun fysieke conditie is duurzaam en beproefd. Zij behoren tot het zeldzame ras dat door de Italianen als „campionissimi” en door de Fransen als „superchampions” wordt omschreven. Die kampioenen zijn eergierig tot in het paradoksale, tot in het absurde. Zij willen de beste zijn en blijven. Pas in de voortdurende zelfbevestiging komen zij geestelijk tot rust, worden zij tevreden mensen.”

Zo ongeveer beschrijft Pierre Chany, mischien wel de meest gezaghebbende wieljournalist van Europa, in zijn „La fabuleuze histoire du Tour de France” (een overigens schitterend werk van meer dan 800 blz.) het ras der allergrootsten waartoe in de voorbije tachtig jaar slechts enkelen behoorden.

We nemen geen enkel risico wanneer we stellen dat Jacques Anquetil, Eddy Merckx en Bernard Hinault de drie grootsten uit de Tourgeschiedenis zijn geweest.

Niet voor niets wonnen zij alle drie vijf keer de Ronde. Natuurlijk, we weten dat ook Philippe Thijs misschien zo hoog had kunnen scoren zonder de eerste wereldoorlog en we weten niet waar Sylvère Maes en Gino Bartali zouden zijn uitgekomen zonder de tweede wereldoorlog. Om over Fausto Coppi, die niet alle jaren zijn kruit in Frankrijk wenste te verschietsen, maar te zwijgen.

Maar Anquetil, Merckx en Hinault hebben het niet enkel gewild, gekund en gemogen, ze hebben het ook gedaan!

JACQUES

Jacques Anquetil won in '57 zijn eerste en in '64 zijn laatste Ronde van Frankrijk. In diezelfde periode zegevierde hij ook tweemaal in de Giro en éénmaal in de Vuelta. Hij was veruit de beste ronderenner van zijn tijd. Hij schitterde zelden maar was altijd en overal met de besten mee en in tijdritten was hij gewoon een klasse apart. Of juist nog: twee klassen apart. In de wedstrijden van de waarheid was de lange, zwijgzame maar erg zelfbewuste Normandiër gewoon onoverwinnelijk. Hij zegevierde trouwens negenmaal in de Grote Landenprijs!

Anquetil was een groot kampioen met een sterke persoonlijkheid. Hij wist wat hij wilde. Dat ondervond de Tourdirectie toen Maître

Jaques aanstoot nam aan de dopingcontroles. Hij koos zijn wedstrijden en stoorde zich aan niemand. Populariteit streefde hij nooit na. Hij werd niet geliefd maar bewonderd. Zijn gelaat verraadde slechts zelden gevoelens.

BERNARD

Zijn landgenoot Hinault was anderssoortig. Een fiere, trotse Bretoen met vlammeende ogen en een bijtende tong. Hinault wilde voor alles winnen. Zijn eergevoel geraakte nooit gestreeld, nooit echt verzadigd. Na zijn vijfde Tourzege (in '85, acht jaar na zijn eerste overwinning) wilde hij absoluut ook nog een zesde overwinning. Hij zou er zijn ploegmaat LeMond voor in de vernielig gereden hebben. Maar Hinault was ongetwijfeld een super. Hij won het wereldkampioenschap en topklassie-

Eddy Merckx — de kannibaal — won vijf keer de Ronde. Hij verstevigde hiermee een rekord en neemt plaats bij de allergrootsten.
(foto VUM)

kers. Hij pakte driemaal de Giro en tweemaal de Vuelta. Hij was een leider die het peloton op en naast de fets beheerste en *kommandeerde*. Hij erkende, wanneer hem dat uitkwam, god noch gebod. Hij was nooit een vleier of een vrager. Hij beval en hij won en nederlagen wenste hij in eenzaamheid te verwerken. Zijn opgekropte woede reageerde hij af in de natuur. Precies zoals Anquetil, die ook nooit zonder lucht of ruimte kon of wilde leven.

Onder de zeldzame groten was en blijft Eddy Merckx ongetwijfeld de grootste. Gewoon voor de aardigheid toch nog even herinneren: vijf Tourzeges, vijf keer de beste in de Giro, winnaar van de Vuelta, de Ronde van Zwitserland en de Ronde van België.

Driemaal wereldkampioenschap. Zevenmaal laureaat in Milaan-San Remo, tweemaal winnaar van de Ronde van Vlaanderen, driemaal baas op de kasseien van Parijs-Roubaix. Vijf keer de beste in Luik-Bastenaken-Luik. Tweemaal triomfator in de Ronde van Lombardije. Winnaar van de Gold Race, de Henninger Turm, Parijs-Brussel en de Waalse Pijl. We zullen het hierbij laten. Wanneer Merckx een koers niet won was dit niet omdat hij niet goed genoeg was maar omdat de koers niet goed genoeg was.

Pierre Chany doopte hem *de kannibaal*. De man die alles opat en oprat. De kampioen die enkel leefde op zijn fiets. Een zwijgzame natuur eigenlijk, afkomstig uit Haspengouw, uit Meensel-Kiezegem. Merckx heeft nooit het hoge woord gevoerd zoals de twee eerder genoemde Franse superkampioenen. Hij sprak met de pedalen, met uitslagen. Merckx is trouwens de enige die ook na zijn wielertroonbaan in zijn persoonlijk leven nog hoog scoorde. Na een moeilijke aanpassingsperiode vol twijfels en mentaal leed zette hij zijn *fietsfabriek* op die inmiddels een begrip is geworden in binnen- en buitenland. Merckx wordt gedreven door een innerlijke kracht die zelden spektakulaire verschijningsvormen aanneemt maar die buitengewoon doelmatig en efficiënt blijkt te zijn.

We zeggen het nog maar eens tot ongerief van zijn kortzichtige tegenstanders. Onder de supers was en blijft hij een klasse apart. De sportman van de eeuw. Punt andere lijn.

ONDER KONTROLE

Toch nog twee slotbedenkingen. Is het niet merkwaardig dat die *supers* zich meldden na de grote naoorlogse generatie van Coppi-Bartali - Bobet - Van Steenbergen - Kubler - Koble... Ja en neen. Misschien werden de grote kampioenen op het einde van de vijftiger jaren wat zeldzamer maar de wielrennerij verandert in die periode ook grondig van uitzicht. En meer bepaald de Ronde. De Tour werd niet meer beslist in drie of vier dagen hooggebergte. De voorbestemde winnaars moesten van de eerste tot de laatste dag in het voortouw om het peloton onder controle te houden. De aard en de intensiteit van de te leveren inspanningen veranderde totaal. Het begrip superkampioen kreeg geleidelijk aan een andere inhoud, een andere vulling. Ook natuurlijk door de nog verder, bijna ekstreem doorgedreven commercialisering, die de wielertop dichter bij mekaar bracht in mogelijkheden en middelen en die het wielerseizoen ook anders benaderde en uitbouwde.

Om af te ronden nog een pikant detail. Ons aller *Joop Zoetemelk* was zeker niet de grootste. Maar hij won wel één Tour, eindigde zesmaal tweede (dat heeft Poulidor nooit gekund), driemaal vierde en eenmaal vijfde. En dat alles zonder één meter op kop te rijden. Daar moet je Hollander voor zijn...

ZATERDAG 1 JULI

BRT 1

- 17.00 Flipper, serie
- 17.30 Webster, serie
- 18.05 Robinson Crusoe, serie
- 18.30 Mr. Rossi, serie
- 18.50 Boeketje Vlaanderen, info
- 20.00 Buren, serie
- 20.25 De Cosby show, serie
- 20.50 Bluegrass, 2-delige TV-film
- 23.00 In de hitte van de nacht, serie
- 23.45 Poolshoogte, astronomie

BRT 2

- 16.30 Ronde van Frankrijk, tijdrit

VTM

- 17.00 GI Joe, serie
- 17.30 VTM Top 30
- 18.30 She's the sheriff, serie
- 20.00 Slap shot, film
- 22.30 Witches' brew, film

Ned. 1

- 15.30 Reis door de tijd, TV-film
- 17.40 Black Beauty, serie
- 18.05 De tuin van Eden, natuurserie
- 19.16 Weg van de Snelweg, Nederland
- 19.51 Murder she wrote, serie
- 20.00 Hooperman, serie
- 22.41 St. Elsewhere, serie

Ned. 2

- 17.00 Dynasty, serie
- 18.35 Top 40
- 20.29 Beauty & the Beast, serie
- 21.20 Koos Postema, praatshow
- 00.00 Gunfight at the OK Coral, film

Ned. 3

- 20.29 Het oude Rusland, film

ZONDAG 2 JULI

BRT 1

- 09.00 Kinderprogramma's
- 15.15 Billy Turf, het dikste studentje ter wereld, jeugdfilm
- 16.50 De speelvogels, serie
- 17.40 Malvira, serie
- 18.15 De kinderen van Bolderburen, serie
- 18.35 De kollega's, serie
- 20.15 Bluegrass, 2-delige TV-film
- 21.45 Matlock, serie
- 22.50 Triomf van het westen, dok. serie

BRT 2

- 11.30 Ronde van Frankrijk, Luksemburg-Luksemburg
- 16.30 Ronde van Frankrijk, Luksemburg-Luksemburg

VTM

- 15.00 Tekenfilms
- 16.00 Kojak, serie
- 17.00 Tien om te zien, show
- 20.00 The Buddy System, film
- 22.30 Streets of fire, film

Ned. 1

- 17.01 Thuis in de dierentuin, serie
- 18.06 Kinderprogramma's
- 19.54 Durrell in Rusland, dok. serie
- 21.33 Philip Marlowe, serie
- 22.49 Bijl, teatershow

Ned. 2

- 09.00 Kinderprogramma's
- 10.25 Hals over kopt, serie
- 20.10 Fietsen door de jaren 80, dok.
- 21.50 Sid & Nancy, film

Ned. 3

- 21.10 Nachten van de revolutie, serie

MAANDAG 3 JULI

BRT 1

- 17.00 Flipper, serie
- 18.10 Spelbreker, spelen
- 18.30 Avonturenbaai, serie
- 19.00 Wijn, dok. serie
- 20.00 Buren, serie
- 20.25 Na de oorlog, serie
- 21.15 Zomerrock, concert
- 21.55 Leven zonder George, serie
- 22.55 Mensen rond het Grote Oceaanbekken, dok. serie

BRT 2

- 14.50 Ronde van Frankrijk, Luksemburg-Spa-Francochamps
- 19.00 Zonen en dochters, serie
- 20.00 Stardrift: Adamo, concert

VTM

- 17.00 Tekenfilms
- 18.00 Batman, serie
- 18.30 Cijfers en letters
- 19.30 Rad van fortuin
- 20.00 Elephant walk, film
- 22.30 Vroentuigen, info
- 23.05 Taxi, serie

Ned. 1

- 16.15 De familie Perwanger, serie
- 17.40 Professor Poopsnagle, serie
- 18.30 Ravioli, serie
- 19.16 De Bobbies, serie
- 20.15 My fair lady, serie
- 22.40 De blik in de spiegel, serie

Ned. 2

- 18.10 Hollands glorie, serie
- 18.58 Teufels Grossmutter, serie
- 19.20 De brekers, serie
- 20.29 North & South, serie
- 22.40 Kane en Abel, serie

Ned. 3

- 20.29 Sprekende film, dok. serie

DINSDAG 4 JULI

BRT 1

- 17.00 Flipper, serie
- 18.35 De kleinste zwerver, serie
- 19.00 Levende aarde, dok. serie
- 20.00 Buren, serie
- 20.25 Margriet, praatshow
- 21.35 Hercule Poirot, serie
- 22.50 De Kolderbrigade, serie

BRT 2

- 15.30 Ronde van Frankrijk, Luik-Wasquehal
- 19.00 Zonen en dochters, serie
- 21.00 Star festival Knokke Heist

VTM

- 17.00 Tekenfilms
- 18.00 Batman, serie
- 18.30 Cijfers en letters
- 19.30 Rad van fortuin

- 20.00 Soundmixshow
- 21.00 Highway to heaven, pilootfilm
- 22.30 Diamonds, serie

Ned. 1

- 15.25 James Herriot, serie
- 17.40 Kay O'Brien, serie
- 18.28 Tekenfilms
- 19.42 Ja natuurlijk, milieu
- 20.13 Overwinnaars, serie

Ned. 2

- 17.00 Het geheim van de Zwarte Draak, serie
- 18.52 Dierenmanieren, info
- 22.35 Klein Londen, Klein Berlijn, VI. serie

Ned. 3

- 21.05 Shlomo Mintz speelt Ravel, klassiek

WOENSDAG 5 JULI

BRT 1

- 17.00 Flipper, serie
- 17.30 Webster, serie
- 18.10 Merlina, serie
- 18.35 De tovenaer van Oz, serie
- 19.00 Levende aarde, dok. serie
- 20.00 Een zaak voor twee, serie
- 21.00 Mijn mooiste legionair, film
- 22.50 Hoppla!, Bartok

BRT 2

- 19.00 Zonen en dochters, serie
- 20.05 Omtrent, Jo Lemaire
- 21.00 Star Festival Knokke Heist

VTM

- 17.00 The oldest Rookie, serie
- 18.00 VTM-super 50
- 19.30 Rad van fortuin
- 20.00 Smorgasbord, film
- 21.35 Cheers, serie
- 22.30 Simon and Simon, serie

Ned. 1

- 16.00 Portrait of America, West-Virginia
- 16.50 Lassie, serie
- 18.30 Encounter in the desert, serie
- 19.45 Danger Bay, serie
- 20.18 Zwerftocht door Afrika, natuurdok.
- 21.10 Les Scheppies naar Curaçao, verslag
- 21.28 De ogen van de vloot, dok.

Ned. 2

- 17.10 Magnum, serie
- 18.00 Curaçao special, dok.
- 18.35 Countdown, pop
- 19.25 Family Ties, serie
- 20.29 Miami Vice, serie
- 21.45 Miss Universe 1989, reportage
- 22.35 China beach, serie
- 23.20 Pin Up Club, erotisch

Ned. 3

- 20.29 Hoop van de natie, TV-film

DONDERDAG 6 JULI

BRT 1

- 17.00 Flipper, serie
- 17.30 Webster, serie
- 18.10 Kung Fu, serie
- 18.55 Langs Vlaamse wegen, Kortrijk
- 20.00 Buren, serie
- 20.45 Panorama, aktualiteiten
- 21.40 Chelworth, serie
- 22.50 Unknown Chaplin, filmportret

BRT 2

- 15.30 Ronde van Frankrijk, Dinard-Rennes
- 19.00 Zonen en dochters, serie
- 20.00 Omtrent, Bea Van der Maat
- 21.00 Star festival Knokke Heist

VTM

- 17.00 Tekenfilms
- 18.00 Batman, serie
- 18.30 Cijfers en letters
- 19.30 Rad van fortuin
- 20.00 Tien om te zien, show
- 21.00 Dallas, serie
- 22.30 Baby boom, serie
- 23.00 The odd couple, serie

Ned. 1

- 17.41 Vara's kindermenu
- 19.18 Mijn familie en andere dieren, serie
- 20.20 Costa Hollanda, vakantieprog.
- 21.59 Op 't scherp van de snede, serie
- 22.40 Recht hebben en recht krijgen, serie

Ned. 2

- 16.48 Roseanna McCoy, film
- 18.14 Guitarra, dok.
- 18.40 David de kabouter, serie
- 20.29 Growing Pains, serie
- 20.55 At Mother's Request, serie
- 21.48 Bayara, een geschenk van de emir, dok.
- 22.28 North Sea Jazz Festival

Ned. 3

- 21.00 De voedselruik, serie
- 21.55 Een keur van Kylians, ballet

VRIJDAG 7 JULI

BRT 1

- 17.30 Webster, serie
- 18.10 Speel op sport, spelprog.
- 20.00 Buren, serie
- 20.25 Dr. Vlimmen, Vl.-Ned. film
- 22.55 De nachten van de revolutie, serie

BRT 2

- 15.30 Ronde van Frankrijk, Rennes-Futuroscope
- 19.00 Zonen en dochters, serie
- 20.00 Omtrent, Sonja Pelgrims
- 21.00 Star festival Knokke Heist

VTM

- 18.00 Batman, serie
- 18.30 Cijfers en letters
- 19.30 Rad van fortuin
- 20.00 An almost perfect affair, film
- 21.35 Dear John, serie
- 22.30 Hanlon, serie

Ned. 1

- 18.05 De Muppetshow
- 19.16 De grapjas, slapstick
- 19.40 Lekker weg, Den Haag
- 20.30 Avonturen van een dame, serie
- 21.55 Drie hoog achter, serie
- 22.40 In 't holst van de nacht, serie
- 23.30 Brigitta, TV-drama

Ned. 2

- 17.00 Derrick, serie
- 18.19 Familie Oudenrijn, serie
- 19.06 Knight Rider, serie
- 22.00 Simonskoop, filmrubriek
- 22.30 Het vonnis, TV-film

Ned. 3

- 20.29 The sleeping beauty, ballet (119)

Peter Faber krijgt het als dierenarts niet gemakkelijk in Dr. Vlimmen, op vrijdag 7 juli op BRT 1, om 20u.25.

ZATERDAG 1 JULI

SLAP SHOT

Amerik. film uit 1977 met Paul Newman, Strother Martin en Jennifer Warren. De ijshockeyploeg „Charleston Chiefs” wordt nieuw leven ingeblazen door het aanwerpen van de drie gebroeders Hansen, ongemeen harde spelers... (VTM, om 20u.)

ZONDAG 2 JULI

SID & NANCY

Deze biografische film van Alex Cox uit 1986 verhaalt het leven van het beruchte punk-koppel Sid Vicious (van de controversiële Sex Pistols) en zijn liefje Nancy. Met Chloe Webb, Gary Oldman, e.a. (Ned. 2, om 21u.47)

MAANDAG 3 JULI

ELEPHANT WALK

Tijdens zijn bezoek aan familie in Engeland raakt de jonge teeplanter John Wiley uit Ceylon verliefd op de plaatselijke schone Ruth Lakin. Het komt snel tot een huwelijk en zij reizen terug naar Ceylon. Amerik. film uit 1954 met Dana Andrews, Peter Finch en Elizabeth Taylor. (VTM, om 20u.)

DINSDAG 4 JULI

MARIE-ANTOINETTE

Franse film uit 1955 met Michèle Morgan, Jacques Morel en Richard Todd. Door het schandaal met het halssnoer van de

koningin begint de Franse troon te wankelen. Een Zweedse officier wil de Franse koninklijke familie helpen vluchten... (A2, om 20u.35)

WOENSDAG 5 JULI

THE LAST REMAKE OF BEAU GESTE

Amerik. film van en met Marty Feldman uit 1977. Sir Hector Geste wil absoluut een mannelijke opvolger en adopteert daarom een tweeling uit het weeshuis. (BRT 1, om 21u.)

DONDERDAG 6 JULI

ROSEANNA McCOY

Twee families leven al sinds jaar en dag verward in een hopeloze vete. Het nieuws valt dan ook als een donderslag dat de jonge Roseanna McCoy verliefd is geworden op een zoon van de andere familie, de Hatfields... Amerik. film uit 1949. (Ned. 2, om 16u.48)

VRIJDAG 7 JULI

DOCTOR VLIMMEN

Vlaams-Ned. film van Guido Pieters uit 1978 naar het boek van mr. A. Roothaert. Dr. Vlimmen is veearts in het Brabantse dorpje Dombergen. Midden van de jaren dertig wordt hij het mikpunt van een roddelkampanje nadat zijn dienstmeisje in verwachting raakte... Met Peter Faber, Roger van Hool, Chris Lomme en Monique Van de Ven. (BRT 1, om 20u.25)

HET PARTIJBESTUUR DEELT MEE

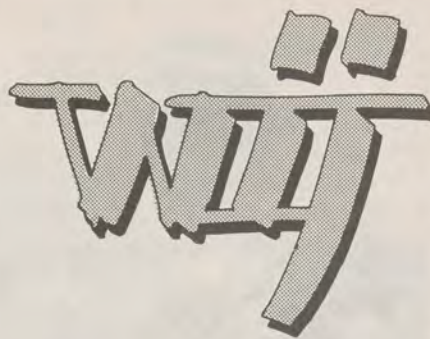
Na afloop van het Volksunie-partijbestuur van maandag 26 juni j.l., heeft algemeen voorzitter Jaak Gabriëls volgende mededelingen verspreid ten behoeve van de pers.

Het Partijbestuur van de Volksunie heeft tijdens haar wekelijkse vergadering aandacht besteed aan de begrotingsbesprekingen en aan het voorontwerp van wet op de ziekenfondsen.

Het Partijbestuur is van oordeel dat de regering nu opnieuw al haar aandacht en energie moet besteden aan de opmaak van de begroting '90. Daarbij stellen zich in de gegeven omstandigheden van economische heropleving, enkele belangrijke problemen. In de eerste plaats hebben de stijgende rentevoeten een perverse invloed op een begroting waarbinnen intrestbetalingen de grote slokop vormen. Het op korte termijn doorbreken van de rentesnieuwbal biedt de enige uitweg om de leefbaarheid van ons overheidsapparaat voor de toekomst te vrijwaren. Terzelfdertijd maakt de economische hoogconjunctuur het zeer moeilijk om een blijvend saneringsbeleid psychologisch te verantwoorden. Toch dient ieder zich te realiseren dat we in een rijk land leven, waarvan de staat kwasi bankroet is.

De VU vraagt dat de regering én alle regeeringsleden zich terzake verbinden om de afspraken van het regeerakkoord strikt na te leven. In deze situatie zijn budgettaire taboes onverantwoord. De regering dient kollektief haar verantwoordelijkheid op te nemen. Het resultaat moet voor de VU bestaan in een gezonde begroting, die evenzeer sociaal rechtvaardig is, en dus ook voor de toekomstige generaties nog betaalbaar.

Ook inzake de ziekenfondsen wordt binnen de regering gesleuteld aan maatregelen en een structuur die het ziekenfondswezen voor de volgende jaren bepalen. De VU wenst dit debat in alle ernst en openheid te voeren. Overhaaste beslissingen zijn uit den boze. Voor de VU valt het positief te noemen dat, op vraag van vice-premier Hugo Schiltz, binnen het kernkabinet werd bepaald dat de audit Andersen over de ziekenfondsen mede besproken zal worden bij de behandeling van het voorontwerp van wet. Vooral de controle en de taakomschrijving voor de ziekenfondsen dienen hierbij te worden bestudeerd en vastgelegd. In de eerste plaatst wenst de VU dat misbruiken binnen ons systeem van gezondheidszorg krachtig bestreden en onmogelijk gemaakt worden. Zoniet zal een discussie over de federalisering van deze sektor niet langer uit de weg worden gegaan.

WIJ: ER MEE DOORGAAN!

Uit het *+lijstje* zullen onze lezers merken dat de arrondissementen onverminderd doorgaan met werven voor WIJ. Dienen deze week zeker vermeld: *Halle-Vilvoorde* (+6), *Gent-Eeklo* (+4), *Antwerpen* (+4), *Hasselt* (+3) en *Kortrijk* (+3).

Proficiat voor deze arrondissementen die hun % van het streefdoel aldus verbeteren en het kranige Dendermonde en Aalst achternazitten.

ARRONDISSEMENTEEL

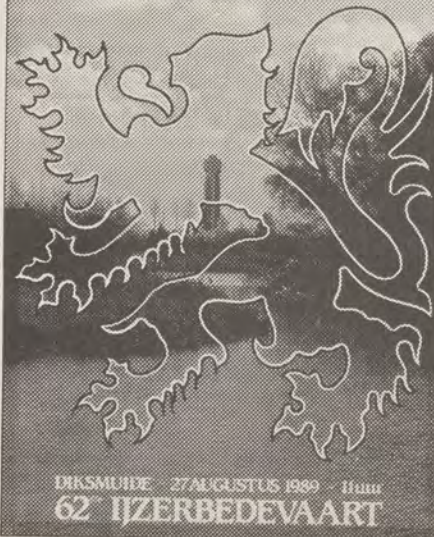
	Streefdoel	Nieuwe
1. Tongeren-Maaseik . . .	126,5	105
2. Dendermonde	76,9	50
3. Aalst	61,8	47
4. Halle-Vilvoorde	61,1	143 (+6)
5. Roeselare-Tielt	58,1	61 (+1)
6. Oostende-Veurne-Diksmuide	56,8	50
7. Hasselt	56,7	68 (+3)
8. Gent-Eeklo	47	10 (+4)
9. Ieper	46,3	19
10. Mechelen	30,7	31
11. Antwerpen	25,8	145 (+4)
12. Sint-Niklaas	25,7	27
13. Leuven	25,2	69 (+1)
14. Kortrijk	23,6	35 (+3)
15. Brugge	23,3	27
16. Turnhout	17,6	42
17. Oudenaarde	15,3	11
18. Brussel	12,2	22 (+1)
Totaal	37,4	1060 (+23)

JO EN JÖRGEN

In de nacht van vrijdag op zaterdag kwamen *Jo Haubourdijs* en *Jörgen Pauwels* om het leven bij een verkeersongeval. Jo Haubourdijs was de pleegzoon van Willy Kuijpers. Beide jongeren, 23 en 20 jaar oud, waren actief in de Chiro te Herent.

De redactie wenst beide getroffen families veel sterkte.

Vlaanderen.
Een oud verhaal,
een nieuw begin.

TOP-WERVERS

Op het persoonlijke vlak is het windstil. Enkel *Anny Lenaerts* (+2) en *Walter Storms* (+2) en *Georges Raes* (+1) stuurden in.

Misschien even tijd om op adem te komen?

Dat mag wel even nu onze oorsprong op het tijdschema (11 juli a.s.) reeds +60 bedraagt.

Het is nu uitkijken naar donderdag 13 juli a.s. waarop de trekking plaats heeft van onze reuze tombola!

1. Bert Verleysen, Munsterbilzen	31
2. Georges Raes, Ledegem	28 (+1)
André Willems, Maasmechelen	28
4. Ivo Coninx, Genk	16
5. Karel Rigo, Gent	13
Marie-Louise Thiebaud, Berg	13
7. Anny Lenaerts, Wilrijk	12 (+2)
8. Jaak Gabriëls, Bree	11
9. Jaak Vander Haegen, Oudenaarde	10
10. Walter Storms, Lovendegem	9 (+2)
VU-Wingene	9
12. Jan Caudron, Aalst	8
Erik Vandewalle, Izegem	8
VU-Deerlijk	8
VU-Vilvoorde	8
16. Rita Gaublomme, Boechout	7
17. Eva De Vos, Nederhasselt	5
Nieke Stradiot, Sint-Lievens-Esse	5
Luk Van Biesen, Kraainem	5
Koen Van Caimere, Merelbeke	5
VU-Haacht	5

24, 25, 26 EN 27 AUGUSTUS: 13DE VREDESFIELTSELING NAAR DE IJZERBEDEVAART

Bij de aankomst van de 12de Vredesfietseling in 1988 sprak VOS-voorzitter Herman Vandezande volgende woorden tot onze groep jonge fietsers:

.....voor de 12de keer eindigt hier te Diksmuide, uw fietseling bij de Vredespoort.

70 jaar geleden begon voor de frontiers, de droom én de actie voor vrede, maar in die 70 jaar sneuvelen bijna 70 miljoen mensen in oorlogen. 1 miljoen per jaar. Veelal jonge mensen, met een jong gezin, soms al kleine kinderen (...) Ze waren niet ouder dan jullie. Kijk naar de overlijdensdatum op hun graf, hier in de krypte. Het is een schrijnend verhaal. Maar welke kracht straalden zij toen niet uit! En kracht die ons nog inspireert (...) Het was een immense kracht

die hier aan de IJzer groeide. 17-18 jarigen, gingen een blauwdruk voor een nieuwe wereld schrijven: „er mocht nooit meer oorlog komen” — dat was hun bekommernis. Elke mens heeft recht op leven en dus op vrede. Maar hoe bereik je vrede? Vrede vind je jammer genoeg niet zomaar! Vrede moet je maken.”

Aan die vrede bouwen ook wij, Vredesfietsers. Jaarlijks trekken wij naar de IJzerbedevaart, per fiets, dwars door Vlaanderen, van Voeren naar Diksmuide.

Wij doen dit omwille van het fietsen, de ontspanning en het plezier, maar hoofdzaak blijft de IJzerbedevaart zelf. De idealen van de Vlaamse frontsoldaten uit de eerste wereldoorlog, „zelfbestuur”, „nooit meer oorlog” en de bekommernis voor een zelfstandig, volwassen en verdraagzaam Vlaanderen zijn voor ons brandend aktueel.

Dit jaar organiseren we voor de 13de keer de Vredesfietseling. Wens je er bij te zijn? Neem dan even contact op met het nationaal sekretariaat van de Vredesfietseling: Omwentelingstraat 13, 1000 Brussel, tel.: 02/217.63.28.

IJZERBEDEVAART 27 AUGUSTUS

Breng de strook „IJzerbedevaart 27 augustus” op uw auto aan en je hebt kans MAANDELIJKS één van de volgende prijzen te winnen:

- een VTB-VAB vakantiewoning
- 10 boeken : „Gids voor Vlaanderen”
- 9 boeken : „Voor een Goed Gezag”
- 5 boeken : „Taboe van Vlaanderen”
- 5 boeken : „60 keer op bedevaart naar de IJzer”.

De derde week van mei, juni, juli en augustus 1989 worden telkens door VTB-VAB-wegenwachters — gespreid over onze Vlaamse provincies — de nummerplaten genoteerd van aanbrengers van de IJzerbedevaartstrook.

Iedere maand worden 30 nummerplaten uitgeloot waarbij de eerste getrokkenene een vakantiewoning, de anderen telkens een boek in één van de VTB-VAB kantoren kunnen afhalen.

De winnaars worden verwittigd. De IJzerbedevaartstrook is verkrijgbaar op het IJzerbedevaartsekretariaat, IJzerdijk 49, 8160 Diksmuide, tel. 051/50.02.86; in alle VTB-VAB-kantoren; op het V.O.S.-sekretariaat, E. Jacquainlaan 124, 1000 Brussel, tel. 02/217.34.65 en op het VU-sekretariaat, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel, tel. 02/219.49.30.

WVOB-VACATURES

De Vlaamse Vereniging voor Opleidingsprogramma's in het Buitenland vzw (VVOB) voorziet info- en selecties op 4 en 5 juli 1989 voor betrekkingen in Zaire.

De Prins van Luikschool te Kinshasa (Belgisch leerplan) wenst voor volgend schooljaar aan te werven:

Basisonderwijs:

4 onderwijzers:

3 onderwijzers voor 1e, 2e en 4e leerjaar — liefst ervaring

1 takenleerkracht (12u. + 12u. godsdienstlessen) met ervaring

Middelbaar Onderwijs

1. Een licentiaat in de Romaanse Filologie, met aggregaat — liefst met ervaring.

2. Een licentiate Lichamelijke Opvoeding met aggregaat (12u. LO/ 12u. biologie). of

een regentes Lichamelijke Opvoeding-Biologie met ervaring.

3. Een regent(es) Nederlands-Geschiedenis-Zedenleer of

een regent(es) Nederland-Engels-Zedenleer. Opdracht; 8u. Nederlands + 8u. Zedenleer + Geschiedenis of Engels.

4. Een licentiaat Wiskunde met aggregaat en een grondige kennis van Informatica (15u. Wiskunde en 9u. Informatica) of

een ervaren regent Wiskunde met grondige kennis van Informatica.

Deze laatste functie betreft een vervanging van 01/09/89 tot 31/12/89.

Belangstellenden dienen dringend contact op te nemen met het VVOB-sekretariaat, Maria Theresiastraat 21, 1040 Brussel. Tel. 02/217.76.15 of 217.86.52.

WERKAANBIEDING

Enkele bevriende Vlaams-nationale organisaties melden ons volgende vakante betrekkingen (m/v):

- 1 licentiaat
- 1 maatschappelijk assistent(e)
- 2 regenten
- 1 klusjesman

Voorwaarden

Volledig uitkeringsgerechtigd werkloos zijn gedurende twee jaar in de loop van de voorbije 4 jaren. Een tewerkstelling als TWW geldt als werkloosheidsperiode.

Afwijkingen:

— mensen die slechts het bestaansminimum ontvangen dienen slechts 6 maanden volledig uitkeringsgerechtigd werkloos te zijn.

— kandidaten die ouder zijn dan 40 jaar dienen werkloos te zijn zonder minimum periode. In het arrondissement Antwerpen wonen. Kandidaturen + uitgebreid cv (niet aangetekend) aan B. Loete, St. Laureisstraat 89 te 2018 Antwerpen.

LIMBURG

JULI

1 TESSENDERLO: Bezoek aan Antwerpen. Vertrek: 8u.30 Vismarkt met eigen wagen. Geen vervoer = bellen naar Irene Camps (31.20.79) of Thérèse Gobert (66.10.80). Met vrouwenwandeling en bezoek katedraal. Vanaf 15u vrij door Antwerpen. Deelname: 100 fr., kinderen 50 fr. Org.: FVV-Tessenderlo.

5 BILZEN: Uitstap naar Bellewaerde-Ieper. Vertrek Markt Bilzen 7u.30. Prijs bus: 325 fr., -12j. 250 fr. Inkom Bellewaerde: 300 fr., -1m gratis. Inschrijven bij Denise Appermong 011/41.26.70 ten laatste op 28/6. Org.: Vlaamse Vrouwen Bilzen.

7 RIEMST: Guldensporenviering om 20u. in „Hove Malpertuus”, bij Ivo Molenaers, Tongersesteenweg, Herderen-Riemst. Org.: Nieuw en VU-Riemst.

8 BREE: 11 juli-viering: Om 17u. Eucharistieviering in St.-Michielskerk. 18u.: feestzitting met concert door K.H. De Verenigde Vrienden en feesttoespraak door prof. H.E. Martens in binnentuin van het Ontmoetingscentrum. Slotwoord door Jaak Gabriëls. Om 20u. bal van de burgemeester in de sporthal.

11 BILZEN: 11 juli-viering. Om 19u. plechtige eucharistieviering in dekenale kerk St. Mauritius Bilzen. 20u.: feestzitting in parochiaal centrum Rijkhoven. Optreden Louis Verbeeck en feestrede door e.h. Demuyt. Org.: VTB-VAB, DF, Vlaamse Vrouwen i.s.m. stadsbestuur.

11 MAASEIK: 11 juli-viering in de feesttent van het vakantiedorp BGJG, Bergervens-Neeroeteren. Om 17u. Volkssporten, wandelingen, volksdans. 19u. 11 juli-toespraak, optreden Parnassus, om 20u. Volkse muzikale avond door Jan Luyten en Noel. Org.: 11 juli-komitee i.s.m. Stad Maaseik.

11 JULI-KONCERT TE BILZEN

Op zondag 9 juli 1989 wordt een „11 Juli-koncert” ingericht door de Kon. Harmonie „Recht Door Zee”, in de gemeentesaal Harteberg, aanvang 20 uur.

Presentatie: Irene Houben (BRT 1) bekend om haar programma „Klaar Wakker”.

Openingswoord door de voorzitter Theo Bessemans. Optreden van de Drumband der harmonie, met soliste Sonja Martens, o.l.v. Jef Liquet.

Gastspreker is Herman Vandezande, alg. voorzitter VOS. Concert door de K.H. Recht Door Zee o.l.v. Stefan Munters. Feestrede door Johan Sauwens, minister van Openbare Werken.

Het concert eindigt met Het Limburgs Volkslied en De Vlaamse Leeuw waarna nog gezellig samenzijn.

VOEREN

Op 27 augustus 1989 heeft vanaf 13u.30 het 21ste Verbroederingsfeest Limburg-Voerstreek plaats.

Gevraagd worden:

Schutterijen, muziekverenigingen, drumbands, folkloristische dansgroepen, vendelzwaaiers e.a. verenigingen.

Kontaktadres: Schuttersgilde St-Martinus, Veurzerveld 28B, 3790 Voeren, tel. 041/81.05.08.

GULDENSPORENVIERING IN HEUSDEN-ZOLDER

De Guldensporenviering vindt plaats in Heusden-Zolder in het domein Bovy op zondag 9 juli.

Feestprogramma:

Om 10u.30 vindt in openlucht een misviering plaats met als voorganger prof. Herman Mertens. De mis wordt opgeluisterd door het zangkoor Cantate van Viversel, o.l.v. Alfons Aerts.

Om 11u.30 verzorgt het hoornkwartet Pro Arte, o.l.v. Hubert Biebaut een aperitiefconcert.

Tijdens de middag kan men tafelen of picknicken in een van de knusse afspanningen van het domein.

Om 15u. begint de eigenlijke feestviering met als feestredenaar Norbert d'Hulst, sekretaris-generaal van het Davidsfonds. Gastoptredens zijn van het koperkwintet Gabriëli, Louis Verbeeck, de zangkoren Exsultate, Cantate, St.-Cecilia en het Meylandtkoor o.l.v. Jozef Put en Antoine Hendrickx.

Om 18u. wordt de feestviering besloten met een

avondconcert door het Groot Koperensemble van Gabriëli, versterkt met docenten van de plaatselijke konservatoria, solisten van orkesten en leraars van de muziekakademies, dit alles o.l.v. Hubert Biebaut.

REINAERT DE VOS

Om 15u. trekken de kinderen vanop de feestweide naar het grote dierenbos, waar zij gedurende ongeveer een uur vergast worden op een doe- en kijkteater met spelers en poppen. Dit teaterspel loopt uit op een plein- en straatanimate. De kinderanimatie wordt verzorgd door de groep Creapool.

De organisatoren beklemtonen dat deze feestdag een ideale gelegenheid is om de solidariteit tussen Vlamingen aan te wakkeren.

Provinciale Guldensporenviering: zondag 9 juli in Domein Bovy te Heusden-Zolder, in de buurt van de omloop van Terlaemen.

Kinderanimatie met Reinaert de Vos

EDEGEMS VOLKSDANS- FESTIVAL ZOEKT GASTGEZINNEN

Van 11 tot en met 16 augustus vindt aan en in het Hof ter Linden — Edegem Centrum — het 14de Internationaal Volksdansfestival plaats.

Vorig jaar konden 9.940 toeschouwers genieten van 57 optredens gespreid over 7 voorstellingen. Dit jaar zijn te gast: Baskenland, Chili, Frankrijk, Hongarije, Ierland, Madeira, Mexiko, Rusland, Spanje, USA en Vlaanderen.

11 in een dozijn, want nummer 12 blijft een verrassing...

De *vaste groepen*: Madeira, Mexiko, Rusland, VSA en de nr. 12 komen voor één week en genieten de weldadige gastvrijheid van een familie uit Edegem en soms verre omstreken. Sommige gastgezinnen gooien al elk jaar hun voordeur open, nieuwe zijn steeds weer blij verrast.

Wast is dat gastgezin spelen?

Naast een aantal bijzondere ervaringen met uw gasten kan uzelf met heel uw gezin gratis naar die 7 voorstellingen. Vergeet daarbij niet dat elke voorstelling, door de inbreng van de andere „gast”groepen, telkens anders is!

Zin in een Russische gast (vooral jongeren tussen 10 en 18 jaar), een Madeirese of een Mexikaanse? Of zin in die onbekende gast?

Geen nood wordt gastgezin en zeg het door aan sekretariaat: 03/457.04.10 aan Michel Flies: 03/457.34.30 of aan Jeanneke Peeters: 03/457.54.41.

11-JULIVIERING IN VOEREN

Zondag 9 juli om 14u.30 wordt een Guldensporen-viering gehouden in „Het Veltmanshuis”, cultureel centrum van de Vlaamse Gemeenschap in St.-Martens-Voeren (paviljoen).

De viering wordt georganiseerd door de Gemeentelijke Culturele Raad van Voeren i.s.m. het cultureel centrum van de Vlaamse Gemeenschap „Het Veltmanshuis” en Davidsfonds Voeren.

Verder werken hieraan mee: het zangkoor van Moelingen, de IJzerbedevaartwerkgroep Voeren, het Vlaams Overlegkomitee van de Voerstreek, de VVV „De Voerstreek”, de vzw „Opbouwwerk Voeren”, de Vlaamse Volksbeweging, leerlingen van de Rijksmuziekakademie van Voeren, de judoklub en tal van losse medewerkers.

Het feestprogramma loopt tot 17u. met: samenzang met pianobegeleiding dirigent Jean Lorquet, gedichten voorgedragen door jonge Voerenaars, optreden van de Vlaamse kabaretartiest Karel Declercq, samenzang, uitreiking van „De prijs van de Culturele Raad 1989”.

Receptie met bier en platz voor alle aanwezigen. Pianist is Raymond Roosen.

Wij doen een oproep tot U allen om op 11 juli, de feestdag van onze Vlaamse Gemeenschap, zoveel mogelijk te bevlagen!

Wij nodigen U ook uit op 11 juli om 20u. in het Paviljoen te Sint-Martens-Voeren voor een gezellig samenzijn, samen drinken, samen zingen en samen dansen...

Voor u speelt die avond oud-Voerenaar Raymond Huynen, een tovenaars op een elektronisch orgel! Inkom gratis. Aanvang 20 uur.

NIEUW BESTUUR VU-MAASEIK

De VU-afdeling Maaseik werd opnieuw opgestart. Hier de groep die het de komende jaren moet doen.

Voorzitter: Tejo Klerckx. Ondervoorzitter: Jaklien Deben. Sekretaris: Jan Dirckx. Penningmeester: Leo Pieters Sr. Propaganda: Leo Pieters jr. en Mathie Verlaak. VUJO-afvaardiging: Ineke Franssen. Organisaties: Erwin Dirks.

Deze mensen willen in de toekomst onze afdeling verder uitbouwen. Samen met onze mandatarissen M. Van Esser en R. Segers hopen wij van afdeling Maaseik weer een bloeiende en groeiende afdeling te maken.

SPOTPRENTEN OVER VOEREN

Het Veltmanshuis, cultureel centrum van de Vlaamse Gemeenschap, de vzw Opbouwwerk Voeren en de VVV De Voerstreek nodigen uit op de tentoonstelling van „Spotprenten en illustraties over Voeren”, in het Veltmanshuis, Kwinten 36, Sint-Martens-Voeren.

De expo is voor het publiek geopend op zat. 1 tot en met di. 11 juli: dagelijks van 11-12u. en van 14-16u. Gratis toegang. Alle VVV-informatie ter plaatse verkrijgbaar.

NIEUW BESTUUR BIJ VU-ST.-TRUIDEN

Op 7 maart gingen in de afdeling St.-Truiden de bestuursverkiezingen door, in aanwezigheid van arrondissementeel voorzitter Urbaan de Bruijn. Bij die gelegenheid bracht Willy Kuijpers ons, op zijn onnavolgbare persoonlijk wijze een spreekbeurt-met-na-praatje over „Het Europa zoals wij, nationalisten, het ons voorstellen” en waarvoor wij, mét hem, ijveren. Bij de verkiezingen werden alle kandidaten verkozen of herkozen.

Op 4 april, tijdens de eerste bestuursvergadering, werden de taken als volgt verdeeld: Georges Appeltans wordt voorzitter, tevens belast met de redactie van ons blad „Vrij-Uit”; Jos Herckens, provincieraadslid, wordt ondervoorzitter, met daarbij VVM-Vorming; Johann Vancoppenolle blijft sekretaris-penningmeester, ook verantwoordelijk voor de leden- en abonnementenadministratie; propaganda gaat naar Maurice Vanelderden; uittredend voorzitter Jo Heeren neemt organisatie in handen; voor de vrouwenwerking zal Aline Benaets-Vanderstallen instaan; gemeenteraadslid Urbaan Driljeux zorgt voor het dienstbetoon en Johan Vandenbranden volgt de jongerenwerking.

Daarnaast zijn er ook nog de volgende bestuursle-

den, zonder specifieke taak, maar met evenveel ijver: de dames M.-Louise Viggria-Dehaes, M.-Louise Ruppel-Hubrechts, Fernanda Boonen-Bellen en Mieke Vanelderden-Spiritus, en de heren Ghislain D'Haen, Guido Fransen, François Nijs, Pierre Poulos, Guido Schoofs, Jan Stevens, Dirk Vandewalle en Filip Vancoppenolle.

Als eerste werk voor het vernieuwd bestuur kregen we natuurlijk de voorbereiding van de Euro-verkiezingen, maar daarbij werden er ook al enkele activiteiten gepland om, in de toekomst, de persoonlijke relaties tussen de bestuursleden onderling, en tussen de bestuursleden en de leden te verbeteren. Zo wordt er gewerkt aan een bezoek aan Alden Biezen, een mosselsouper (november), een jongerenbijeenkomst met enkele prominente VU-mandatarissen (september) en een autocar-uitstap naar Gent (24 september).

Van al deze activiteiten zal nog meer nieuws verschijnen zodra de voorbereiding ervan voldoende gevorderd is.

Het sekretariaatsadres van de afdeling blijft: Johann Vancoppenolle, Brukskensweg 18 te 3800 Sint-Truiden, tel. 011/68.72.40. (jvc)

NIEUW VU-BESTUUR TE RIEMST

Onlangs werd te Riemst onder de VU-leden een nieuw statutair afdelingsbestuur verkozen.

Met de binnengekomen kandidatuurstellingen waren onze schepenen Gabi Konings, Jan Peumans, en Idian Wouters meer dan tevreden: niet minder dan vier charmante dames en een zestal dynamische jongeren.

Alle bestuursleden werden met de nodige meerderheid verkozen en het nieuwe VU-bestuur van Riemst ziet er uit als volgt:

Voorzitter: Willy Brône / ondervoorzitter: Maria Jans / sekretaris: Marijke Vanderstraeten / penningmeester: Pierre Vos / ledenwerving en propaganda:

Gerard Stratermans / feestelijkheden en organisatie: Jean-Pierre Vos / overige bestuursleden: Maria Moermans, Tilla Nijs, Luc Bleys, Paul Jans, Stefan Jorissen, Gabi Konings, Jan Peumans, Everard Vos en Idian Wouters.

Het sekretariaat is gevestigd bij Marijke Vanderstraeten, Waterstraat 9, 3770 Riemst (tel. 012/45.44.83).

Met deze nieuwe ploeg wordt verder gewerkt aan de toekomst van de VU in Riemst.

Veel succes!

P. Vos, Riemst

VERKEERSLEEFBAARHEID IN HERK-DE-STAD

Senator Laurens Appeltans opteert voor een plan om de verkeersleefbaarheid drastisch aan te pakken in Herk-de-Stad.

Reeds als schepenen van Cultuur was senator Appeltans begaan met wat hij noemde „de Her(k)waardering van Herk-centrum”. Als schepenen van Openbare Werken werd onder zijn impuls tijdens de laatste gemeenteraad een principiële beslissing genomen tot het opstellen van een Centrumplan. Ook in Herk-de-Stad wordt men gekonfronteerd met de onleefbaarheid en de verkeersveiligheid van het centrum. Dit komt onder meer doordat enkele rijkswegen het centrum doorkruisen wat tijdens de spitsuren aanleiding geeft tot verkeersproblemen, die nog verhoogd worden door het drukke schoolleven in Herk-de-Stad (+ 3000 leerlingen). Zelfs het zware vervoer moet door het Centrum. De bedoeling van het centrumplan is het opnieuw leefbaar te maken, als ontmoetingsplaats voor mensen. Dit kan bereikt worden door herinrichting van de markt en de omliggende straten door ze verkeersarm en verkeerstraag (zone 30) te maken en het overtoellig verkeer om te leggen via verdeelwegen. Er zal ook aandacht besteed worden aan het creëren van voldoende parkeergelegenheid achter de gebouwen van de Zoutbrugstraat en de

Vanweddingenlaan, die verbonden worden met het centrum door voetgangerspaadjes.

Bij de herinrichting van de Markt zal ruim aandacht besteed worden aan de wekelijkse markten en de handelsfunctie van deze markt.

GRAAG TRAG

Reeds zes jaar ijveren de bewoners van de Th. Donnestraat om hun straat wat verkeerstraag te krijgen voor de ruim 45 bewonertjes beneden de 10 jaar. Gedurende 3 jaar kregen ze telkens een proefproject met verkeersvertragende bloembakken. Vorig jaar werd de hernieuwde vraag van de bewoners gekeldderd door het feit dat de toenmalige schepenen van Openbare Werken met de oppositie meestemde. Op de jongste gemeenteraad werd het punt terug aangekaart door schepenen senator Laurens Appeltans en verdedigd met de optie dat men moet kiezen tussen een prioriteit voor het autoverkeer of een leefbaarheid van de straat, dit ondanks het negatief advies van de verkeerskommissie, die eerder opteert voor de vlotheid van het autoverkeer. Ook pleitte Appeltans er voor zo snel mogelijk een globaal verkeersplan uit te werken waarin de prioriteit gelegd wordt op de verkeersleefbaarheid.

BRABANT

JUNI

30 LENNIK: Barbecue t.v.v. Pajottenlands Jongeren centrum. In Huize Zwartebroek, Zwartebroekstraat 127 vanaf 18u. Inschrijven op tel. 02/532.14.41.
30 HEIST-OP-DEN-BERG: Grote Buizen TD met dj Tom Flower in zaal Monty vanaf 21u. Inkom 60 fr., vvk 50 fr. Org.: VUJO-Heist o/d Berg.
30 AFFLIGEM: Guldensporenviering in de Parochiezaal te Essene vanaf 20u. Org.: Bert D'Haese-kring en FVV.

JULI

6 HALLE-VILVOORDE: Vergadering voor het (verkozen) arr. bestuur om 20u. in 't Schuurke.
7 WOLVERTEM: Feest v/h Federale Vlaanderen in Gemeentelijke Fusieschool, Hoogstraat 40. Om 20u. fanfare uit Westrode, Heliconkoor, straatmuzikanten, receptie door gemeentebestuur en zangavond. Spreker: E. Van Buynder, voorzitter Willemsfonds. Org.: Gemeentebestuur en Guldensporencomitee m.m.v. Gemeentelijke Commissie voor Kultuurbeleid.
7 LENNIK: 10e 11 juli-viering. Om 19u. in het Gemeentelijk Sport- en Ontmoetingscentrum. Verschillende optredens, feestrede door Leo Peeters. Nadien receptie. Org. 11-julikomitee.

8 GRIMBERGEN: Feest van de Vlaamse Gemeenschap. Om 19u.: Guldensporenviering Gemeenteplein met optreden van d' Oude Kapel, Spinet, Hubert Linssen, Joko, Stan Philips en co. Spreker: prof. Piet Tommissen. Org.: 11 julikomitee m.m.v. het Gemeentebestuur.
8 LIEDEKERKE: 11-juli kraampje-markt Liedekerke. Caf Pajot, Stationsstraat 7. Org.: VU-Liedekerke.
8 LIEDEKERKE: Barbecue Vlaamse Kring Pajottenland. Vanaf 18u. Sportschuur Daatmet-Houtmarktstraat.

8 LIEDEKERKE: Opstijgen warme luchtballon n.a.v. 30 jaar VU-Liedekerke. Sportschuur Daatmet-Houtmarktstraat om 19u.30. Org.: VU-Liedekerke.
9 MACHELEN: Om 15u. stipt: gemeentelijk Guldensporenfeest op het hernieuwde dorpsplein. Optreden van K.H. Ste Cecilia, dansgroep Jasmijn, kunstgroep Alkuone zorgen voor een schitterend feest.
9 WEMMEL: Vlaams volksfeest in Cultureel Centrum De Zandoper. Vanaf 14u. wandeling. Om 20u. optreden van Gerard Vekeman. Org.: Vlaamse Kring Wommel.

14 LIEDEKERKE: 3e Vlaamse vinkenzetting. Inschrijving tot 18u.15 café Pajot, Stationsstraat 7. Org.: Vlaamse Kring Pajottenland.

AARSCHOT NAAR BRUSSEL

De afdeling Aarschot viert mee en legt een bus in naar de Sporenviering in Brussel. Vertrek: Tielt-Winge: 18u.; Aarschot Kristus-Koning: 18u.15; Grote Kerk: 18u.20.

Inschrijvingen: Fik Meulenbergs, Schaluin 74 te Aarschot (tel: 56.93.344 of bij de bestuursleden van Aarschot of Tielt-Winge.

GULDENSPOREN TE MACHELEN

Het is al een traditie geworden in Machelen, dat de zondag vóór 11 juli, — dus dit jaar op 9 juli a.s. — door het gemeentebestuur een schitterend Guldensporenfeest wordt georganiseerd.

's Morgens al trekt de Kon. Fanfare Gevaertkring door de gemeente en brengt muziek voor de residenten van de home.

Het feest zelf gaat door op het hernieuwde Dorpsplein om 15u. stipt. De Kon. Harmonie Ste. Cecilia, die volgend jaar haar 125 jarig bestaan viert en de plaatselijke dansgroep Jasmijn et haar 200 leden zetten hun beste beentje voor, terwijl de Kunstgroep Alkuone uit Aalst voor een spetterend schouwspel zorgt.

Een Guldensporenviering om niet te missen!

11 JULI IN BRUSSEL IN DE RAND VAN DE SPORENVIERING

Naast het jaarlijkse grote spektakel op de Brusselse Grote Markt, grijpen in de marge van de Guldensporenviering op 11 juli tal van andere activiteiten in de hoofdstad plaats.

Zo s er ondermeer op de Arduinkaai (achter de KVS) ter hoogte van herberg De Viking van 's middags af een bont animatieprogramma voorzien: vanaf 13u. kunnen de kinderen de feestelijkheden een ekstra kleurrijk tintje geven door zich te laten grimeren. Om 15u. geeft het teatergezelschap *Play-erwater* een voorstelling. Vanaf 22u., na de viering op de Grote Markt, gaan de *Brosella Folk Vrienden* van start! *De Brosella Folk Vrienden* is een muzikaal gelegenheidsensemble waar vooral leden van de groepen *Zakdoek* en *Koep Mezon* de eerste violen bespelen. Gezelligheid troef.

Dat de tapkransen die dag prima geolied zullen zijn hoeven we er u uiteraard niet bij te vertellen!

ZOEKERTJE

□ VVVG zoekt voor 15 sept. maatsch. assist. A1 m.ervaring in soc. kult. vormingswerk m. senioren. Vast dienstverband. Woonpl. omg. Antwerpen. Schr. m.CV m. Cools, Kipdorp 21/13 2000 Antwerpen.

ANTWERPEN

JUNI

30 ANTWERPEN: Ledenbijeekoms met eten (Waterzooi). Vanaf 18u.30 bezoek aan het Museum voor Federikerij en Amateurtoneel, Durlletstraat 4. Eten vanaf 20u. Deelname: 200 fr. p.p. Inschrijven: 03/216.14.70. Org. VU-Antwerpen-Stad.

JULI

1 MEERHOUT: 11-juliviering met barbecue. Org.: VU-Meerhout.

8 MERKSEM: 11-juliviering van VU te Merksem. Om 19u.: eucharistieviering in St.Bartholomeuskerk met homilie door p. Aernouts en opgeluisterd door Walter 't Jolijn. Achteraf in Vlanac, Bredabaan 360 gezellig samenzijn.

9 HOVE: 11-juliviering in zaal De Markgraaf, Kapelstraat 8. Gastspreker: Willy Kuijpers. Aanvang 11u. Mogelijkheid tot middagmaal met Willy Kuijpers aan 250 fr. Info bij Daniël Janssens 03/457.03.06. Org. VU-Hove.

9 KONINGSHOOIKT: Guldensporenfeestzoektocht. Vertrek: Parochiezaal, Mechelbaan, tussen 13 en 14u. Inschrijving: 80 fr. Afstand: ca. 20 km. Iedereen prijs. Org.: VU-Koningshooikt.

10 WOMMELGEM: Guldensporenzangfeest in zaal Keizershof, Dasstraat 24, om 20u. m.m. Koperensemble en koren Die Ghesellen en Gaudeamus. Gastspreker: Hans Bracquené. Org.: K.K. Jan Puimège.

GULDENSPOREN- ZANGFEEST IN WOMMELGEM

De Culturele Kring Jan Puimège organiseert een Guldensporenzangfeest op 10 juli 1989, in zaal Keizershof, Dasstraat 24 te Wommelgem.

Hoofdbrok van deze Guldensporenzangavond blijft de samenzang. Nieuwigheid is het gezamenlijk optreden van twee koren: „Die Ghesellen” uit Wommelgem, en „Gaudeamus” uit Schoten, beide onder de leiding van Jan Maes. Voor de muzikale begeleiding zorgt het Koperensemble o.l.v. Joz. De Houwer.

Figuren in de kijker dit jaar zijn Gaston Feremans en priester Daens.

Verder staat het Guldensporenzangfeest in het teken van de jeugd en de toekomst in het algemeen en de student in het bijzonder, met speciale aandacht voor 100 jaar „Ons Leven”, het studentenblad van het KVHV.

Gastspreker is dit jaar de heer Hans Bracquené. Aanvang: 20 uur. De toegang is gratis.

Inlichtingen: Koenraad Vandenbulcke (353.07.73).

DIENSTBETOON

Voor dienstbetoon bij vice-eerste minister H. Schiltz kan men alle maandagen van 16 tot 18u.30 terecht in het VU-sekretariaat, J. Liesstraat 2 (hoek Amerikalei) te 2018 Antwerpen. Tel. 03/232.82.08. Voor dringende zaken, tijdens kantooruren, op het tel. nr. 02/237.93.11.

VEILIGE FIETSPADEN TE BERLAAR

Op zondag 25 juni ging een fietsende betoging door over de zogenaamde „dodenbaan” om de aanleg van fietspaden op de Heikantse Aarschotsebaan kracht bij te zetten.

Na aandringen van senator Walter Luyten geeft minister Sauwens absolute prioriteit aan de aanleg van het nieuwe fietspad op het Heikantse deel van de Aarschotsebaan.

Johan Sauwens: „Ik heb me als gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer voorgoeden een bijzondere inspanning te leveren voor het verbeteren van de veiligheid van de zwakke weggebruiker, die ingevolge het steeds toenemend verkeer meer en meer in de verdrukking komt. Deze inspanning is meer dan ooit nodig.

Op vele geregionaliseerde rijkswegen met druk verkeer zijn er immers geen voorzieningen voor de zwakke weggebruikers.

De N10 vak Lier-Aarschot is hiervan een tragisch voorbeeld: het aantal ongelukken met fietsers en voetgangers spreekt voor zich. Getuige hiervan zijn de vele brieven die ik heb ontvangen. Het aanleggen van veilige fietspaden langs deze weg is dan ook een „must”.

Teneinde zo spoedig mogelijk hiertoe te kunnen overgaan, heb ik op het programma van dit jaar voorzien in de kredieten voor de onteigeningen die nodig zijn om ze te kunnen aanleggen.

Aangezien echter de verwezenlijking van deze onteigeningen tijd vraagt en de zaak geen uitstel duldt, heb ik beslist bij voorrang de bebouwde kommen waar geen onteigeningen nodig zijn herin te richten, te beginnen met de doortocht van Berlaar-Heikant.

Het uitgebreid dossier dat ik van de actiegroep Aarschotsebaan Berlaar-Heikant op 7 juni laatstleden mocht ontvangen, en mijn bezoek ter plaatse op 9 juni laatstleden, hebben me inderdaad ervan overtuigd dat in Berlaar-Heikant het zeer dringend nodig is de weg opnieuw aan te leggen om meer rekening te houden met de zwakke weggebruikers.

Het uitgangspunt zal hierbij een vlot doch veilig verkeer zijn. Om dit te verwezenlijken wordt door de Directie der Wegen van Antwerpen momenteel een voorstudie opgesteld, gesteund op volgende principes: aanliggende verhoogde fietspaden van 1,75 breed, 2 X 1 rijstrook met gereduceerde breedte, een parkeerstrook waar mogelijk en beplantingen waar mogelijk.”

Sauwens heeft aan de Directie der Wegen-Antwerpen gevraagd het gemeentebestuur van Berlaar nauw bij het ontwerp te betrekken, zodat een oplossing uit de bus komt die ook en niet in het minst rekening houdt met de belangen van de bewoners.

Als de definitieve plannen en de aanbestedingsdocumenten uiterlijk einde dit jaar klaar zijn, zouden de werken in de eerste helft van 1990 kunnen aanbesteed en aangevat worden.

WEST-VLAANDEREN

JULI

1 KORTRIJK: Groots avondfeest (11 juliviering) in het Ontmoetingscentrum te Marke. Gastspreker is Gemeenschapsminister Johan Sauwens. Muzikale Omljsting: 't Distributeurke. Inkom: 50 fr. Org.: VU-Groot-Kortrijk.

3 KORTRIJK: Graaf Gwijde van Namenstraat 7, om 14u.: OCMW Met raad en daad. Org.: Welzijnszorg W.VI.

4 MENEN: West-Flandria, Ieperstraat 65, om 14u.: Kinderen met leerproblemen. Org.: Welzijnszorg W.VI.

5 BRUGGE: Het Brugse Vrije, Katelijnestraat 115, om 14u.: Kinderen met leerproblemen. Org.: Welzijnszorg W.VI.

6 KORTRIJK: Graaf Gwijde van Namenstraat 7, om 20u.: Autisme, TEACCH programma. Org.: Welzijnszorg W.VI.

6 IEPER: West-Flandria, Ooievaarslaan 11, om 14u.: Kinderen met leerproblemen. Org.: Welzijnszorg W.VI.

7 WAKKEN-DENTERGEM-OESELGEM-MARKEGEM: Guldensporenviering in „De Leege”, Roterijstraat, met de folkgroep Alverweeghe. Inkom 50 fr.

8 WINGENE: Guldensporenviering. Om 17u.30 eucharistieviering. 19u.30: Breughelhesp aan het spit (100 fr. p.p.). Animatie en muziek. Feestrede door Jean Duysens (Voeren) en Willy Persijn. Org.: VU-Wingene.

8 BLANKENBERGE: 4de Guldensporentocht. Start

om 17u. bij Vanooost, Scharebrugstraat 225. Om 17u.15 Bloemenhulde op de erepark van de stedelijke begraafplaats. 2e Guldensporenloop voor jongens-meisjes 8-14j. om 18u.30. Deelname visdegustatie vanaf 19u.30 aan 120 fr. Org.: Diverse Vlaamse verenigingen Blankenberge.

10 KORTRIJK: De Guldensporenslag, voor jongeren van ong. 10 jaar. In West-Flandria, Graaf Gwijde van Namenstraat 7 om 14u.30. Inkom 50 fr. Org.: Vlanajo West-Flandria.

10 KORTRIJK: Graaf Gwijde van Namenstraat 7, om 14u.: Dik in orde. Org.: Welzijnszorg W.VI.

12 ROESELARE: St. Michielstraat 23, om 14u.: Kinderen met leerproblemen. Org.: Welzijnszorg W.VI.

13 KORTRIJK: Graaf Gwijde van Namenstraat 7, om 20u.: Voeding: Eten wij vandaag gezond? Org.: Welzijnszorg W.VI.

13 IEPER: West-Flandria, Ooievaarslaan 11, om 14u.: Zelfmoord. Org.: Welzijnszorg W.VI.

17 KORTRIJK: Kinderen-veiligheid-vakantie. Gespreksavond met video in West-Flandria, Graaf Gwijde van Namenstraat 7, om 19u.30. Inkom 50 fr. Org.: Vlanajo West-Flandria.

20 ZWEVEGEM: Speciale avond over de „Vredesfietseling naar de graven aan de IJzer”. Videoreportage, kennismaking met mensen die het reeds meemaakten. Om 19u. in 't Smeske, Otegemstraat 158. Org.: Vlaams Klub Groot-Zwevegem.

OPNIEUW BACHTEN DE KUPE-ZOEKTOCHT

Oostduinkerke — Het Groot-Koksijdse trio Roger Deschuymere, André Cavyn en Pierre Nolf, lang geen onbekenden bij de VU van het arrondissement, heeft in de voorbije maanden voor de 13de maal de vermaarden Bachten de Kupe auto- en fietszoektocht klaargestoomd. De organisatie wordt elk jaar een grotere uitdaging: al enkele jaren bedraagt het aantal inschrijvingen meer dan duizend!

Het is geen geheim dat deze zoektocht in heel het

Vlaamse land gekend is om zijn kwaliteit. Het feit dat deelnemers uit de vijf Vlaamse provincies jaar na jaar terugkeren, is daar een bewijs van. Zij komen graag naar Oostduinkerke, thuishaven van volksvertegenwoordiger Jan Loones, om zich dan aan de hand van het zoektochtformulier door het wondermooie landschap van Veurne-Ambacht te laten leiden.

De 13de Bachten de Kupe auto- en fietszoektocht ging op 20 juni van start, maar loopt nog tot 20 september. Men heeft dus ruimschoots de tijd om dank zij deze zoektocht het hinterland te ontdekken. Het routeblad beschrijft duidelijk en zonder valstrikken de te volgen weg. De vragen zijn eenvoudig gehouden. Zonder specifieke kennis maar wel met een fijne neus en wat gezond verstand zijn de antwoorden steeds ter plaatse te vinden. Dat maakt dat deze auto- en fietszoektocht een boeiende uitstap wordt voor heel het gezin.

Na vroegere tochten in het Veurnse en het Alveringemse opteerden de organisatoren thans voor een traject in de driehoek Oostduinkerke-Nieuwpoort-Diksmuide. De zoektocht gaat van start in de vissersherberg „In de Peerdevisser” op het Visserijmuuseumplein van Oostduinkerke. Elke dag vanaf 10u. zijn daar ook de deelnemingsformulieren te bekomen tegen 300 fr. per persoon. Leden van VTB-VAB en VVV genieten 30 fr. reductie.

De prijzenpot bedraagt meer dan 300.000 fr. Elke deelnemer ontvangt een prijs. Deze zoektocht is een must voor allen die houden van de nog bewaarde oorspronkelijkheid van mens en land in Veurne-Ambacht!

GULDENSPOREN TE WINGENE

Op zaterdag 8 juli 1989 viert VU-afdeling Wingene 11 juli. Het programma ziet eruit als volgt: Om 17u.30 vindt er een eucharistieviering plaats in de Sint-Amanskerk te Wingene, opgedragen door pater Remi Vande Walle en opgeluisterd door het Jokojongerenkoor.

Vanaf 19u.30 kan men in het Cultureel Centrum te Wingene Breughelhesp aan het spit verkrijgen (100 fr.).

Animatie en muziek worden gebracht door de plaatselijke dorpsmuzikanten en de groep Alverweeghe.

De 11 juli-feestrede wordt verzorgd door J. Duysens, gemeenteraadslid uit Voeren. Daarnaast volgt tevens een toespraak door de Wingense burgemeester, dhr. Willy Persijn.

NIEUW VU-BESTUUR TE MALDEGEM

De ploeg van VU-Maldegem werd gevoelig uitgebreid, mede als gevolg van de verjonging en de verruiming die de VU-Milieubelangenlijst tijdens de jongste gemeenteraadsverkiezingen doorvoerde. Wilfried De Metsenaere ziet zijn voorzitterschap verlengd. Daarnaast zal hij ook waken over de vorming. Het sekretariaat en dienstbetoen: Marie-Jeanne De Zutter. Geert Maenhout: relaties met de pers. Penningmeester is Robert Boute, Dirk Van Deynse ledenwerving en het weekblad „WIJ”. De propaganda ligt in handen van Daniël De Metsenaere. Organisatie: Hilde Van den Bulcke. Geert Dumont jongerenwerking. Lutgarde Hindryckx: vrouwenwerking.

Ondervoorzitter Henny Bleyenbergh zal de werking van de hogere partijgeledingen op de voet volgen en in het bijzonder deze van Volksunie-Meetjesland.

Tenslotte stippen we nog aan dat gemeenteraadslid Piet Blomme en toekomstig OCMW-raadslid Mark Debbaut de 10-koppige bestuursploeg met raad en daad bijstaan.

VERKEERS- LICHTEN OP RW 456 TE EVERGEM

Na haar brief van 15 maart '89 en het daaropvolgende werkbezoek van 21 april '89 aan het kabinet van gemeenschapsminister van Openbare Werken Johan Sauwens kan Volksunie-Evergem meedelen dat volgende voorstellen weerhouden werden i.v.m. de verkeerssituatie in Evergem-Centrum n.a.v. de rechtekking van RW 456:

— Op het kruispunt met Brielken, Kwadeweg en Schoonstraat komen in elk geval verkeerslichten. De verkeersdrukke, de eindhalte van tram 1 en de inplanting van de hoofdbibliotheek verantwoorden in ruime mate de plaatsing van verkeerslichten.

— Op het kruispunt met de Spoorwegstraat en de Ommegangstraat zal enkel rechts afslaand verkeer toegestaan worden. Het dwarsen van RW 456 wordt er verboden. Daardoor zou de plaatsing van verkeerslichten op dat kruispunt niet zó noodzakelijk zijn. Er worden wel wachtbuizen geplaatst om eventueel later met een minimum aan kosten lichten te installeren, mocht dat noodzakelijk blijken.

Vanuit de Spoorwegstraat zou het verkeer via de Ommegangstraat teruggeleid worden naar de centrale as Eindeken, Dorpsplein, Hoeksken, Brielken, zodat de Evergemse middenstanders niet geïsoleerd worden.

Volksunie-Evergem zal de evolutie van dit plan nauwgezet blijven volgen en zal niet nalaten om in de toekomst terug tussen te komen bij de gemeenschapsminister van Openbare Werken, mocht dit noodzakelijk zijn.

OOST- VLAANDEREN

JULI

1 GAVERE: Ham... barbecue te Semmerzake aan de serres van Hugo Vandewalle. Vanaf 19u.30 aperitief. Ham aan het spit tot 22u. 400 fr. p.p., 50 fr. per kind voor broodje met worst. Info bij Hugo Vandewalle, Dorp 86 te Semmerzake. Org.: VU-Groot-Gavere.

8 NIEUWERKERKEN: Voor de 1ste maal: 11 juli-viering. Om 19u.30 op het plein achter de kerk. Spreker is Paul Van Grembergen. Optreden zangkoor o.l.v. E. Van Den Bruele en kunstgroep Vredoen. Org.: Vlaamse Kring Nieuwerkerken-Terjoden.

8 BELZELE: Boottocht op de Leie voor het ganse gezin. Vertrek: 12u.30 aan kerk van Belzele met eigen wagen. Boot aan Justitiepalais Gent om 13u.30. Terug rond 18u.30. 200 fr. p.p., -12j. 150 fr., -3j. gratis. Gevarieerde koude schotel: 260 fr. Inschrijven vóór 1 juli bij FVV-Belzele.

9 ZOTTEGEM: Barbecue van 11u.30 tot 17u. in feestzaal Bevegemse Vijvers. Volw.: 300 fr., -12j. 150 fr. Voorschotkaart 100 fr. Org.: Vlaamse Vriendenkring Zottegem.

9 OUDENAARDE: Barbecue in dorps huis De Linde, Berchemweg 250 vanaf 11u.30. Deelname in de kosten: 300 fr., -12j. 150 fr. Org.: Vlaamse Vriendenkring Oudenaarde.

WEST- VLAANDEREN

DAMSE VU: KLEIN MAAR DAPPER

De jongste raadszitting in de Uilenspiegelstede was er weer ééntje van het klassieke type: een rij van CVP-meerderheidsleden de zwijgzaam (en wellicht soms ook lijdzaam) toezien hoe een alerte, kordate en deskundige oppositie in de persoon van onze „zagsman Jos Millecam” de VU-taal hanteert.

De actie „Kom op tegen kanker”, aanvankelijk door onwetendheid van het CVP-kollege geweerd en doodgezwegen werd dan toch een sukses o.i.v. onze mensen aan de basis. De gemeenteraad verduubelde dan toch het ingezamelde bedrag.

Wij hadden echter ook graag gezien dat de zitpenningen „geschonken” werden. Ook hier geen reactie van de „kristelijk” geïnspireerden!

Ons programma (okt. 88) voorzag ook in een gemeentelijke financiële tussenkomst voor de thuiszorg van bejaarden en gehandicapten. Ons ingediend voorstel, met hart en tand verdedigd, werd naar de prullenmand verwezen na heel wat nietszeggende palabers en afwijkende manoeuvres!

Wie zich inzet voor het welzijn van medeburgers, wie opkomt voor zwakkeren komt inderdaad niet altijd aan de bak; een waardering nog minder!

Abdijkaas
Affligem

Het VU-bestuur blijft waakzaam toezien op de ruimtelijke ordening en op het aanleggen van een *Algemeen plan van Aanleg* te Damme, nodig om aan de woonbehoeften te voorzien. Een ideale start voor een goed beleid zou het oprichten zijn van een Gemeentelijke Commissie voor Advies. En ook inspraakorganen en -kansen voor de bevolking zouden ten zeerste gewaardeerd worden.

Frisse wind, modern beleid, open bestuur? Zeker uit de VU-hoek te Damme! Niet alleen een lange hete zomer maar zes jaar lang!

ZOEKERTJES

Te Koop VI. Leeuwenvlag (meer dan 100 jaar). Groot: 285 x 255 m. Tel.: 050/82.44.63.

Architectenburo Jan Strynckx bvba, Rotstraat 60 te 9140 Zele (052/44.49.83) zoekt dringend twee stagiairs.

Welke afdelingen uit het Leuvense en grote omgeving ($\pm$ 20 km), hebben verouderde kiezerslijsten ter beschikking (max. 5j. oud). Tel. 016/21.49.84 (werk) of 016/60.48.86. Vragen naar Ann Wouters.

* 29-jarige vrouw, met diploma A2 bouwkundig tekenen en stabiliteitstekenen zoekt een passende betrekking in Vlaams-Brabant of Oost-Vlaanderen. Voor inl. tel. staatssekretariaat Valkeniers, 513.83.00 post 311.

TE HUUR

* Te Huur in De Haan voor 4 personen. Gem. Appart. — eetplaats — keuken — stortbad — WC — 2 slaapkamers en garage. Voor de maand juli en augustus van 15-30. Inlichtingen: 050/82.44.63 na 20u. aub.

Restaurant «Tijl»

Specialiteiten:

- * Zeeuwse Mosselen (vanaf juli)
- * Paling op verscheidene wijze
- * Ribstuk aan 't been enz...

Assesteenweg 74
1740 Ternat Tel.: 02/582.31.14

Woensdag gesloten Zaterdag open vanaf 18.00 uur

Herberg Viking

Sinds 15 jaar Vlaams-Nationaal trefpunt in het hartje van Brussel.

Guido Dosogne
Arduinkaai 5 (KVS)
1000 Brussel
02/218.01.27

Industriële
brood- en banketbakkerij
Roomijs

WILFRIED BLANCQUAERT

Grote Kouter 47
Uitbergen
Tel. 091-67.57.12

**Een advertentie
in WIJ RENDEERT.**

02/219.49.30
(redactie)

02/380.04.78
(Karel Severs)

'tboerenhof

CAFE-RESTAURANT-FRITUUR

Terras - Lunchroom -Coffeeshop
Altamira stone grill

Prijzen voor groepen
op aanvraag.

De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

**RESTAURANT
KAPPELEKESHOEF**

Kapelstraat 1
Tongerlo-Westerlo
Tel. 014-54.40.07

Maandag gesloten
Rustieke sfeer

Banketbakkerij
ANTWERPIA

JOOST GOSSYE

Geraardsbergsestraat
38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33

**RESTAURANT-HOTEL
OVEREINDE**

Salons Raymond

- banketzalen tot 300 personen
- specialiteiten bruiloften en banketten

Overeinde 8 AS
011/65.73.05 - 65.89.40

Bij vertonen van VU-lidkaart:
één aperitief gratis.

Het Palinghuis

Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER

Oude Brugstraat 16, 9328 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46

Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december

De familiezaak met traditie

Brood- en
banketbakkerij

R. DE BEULE
Heirbaan 53
2730 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98

**SPECIALITEIT VAN ALLE
GELEGENHEIDSGEBAK**

Hostellerie

Petrus

Oerenstraat 13 8190 Alveringem
tel. 058/288 007

Feestzaal-Hotel-Restaurant-Tea Room

Een gastronomisch kompleks gelegen op slechts 15 min. van de kust in het Westvlaamse Verschaeveldorpje Alveringem, stelt U een zee voor van:
Kalmte - Komfort - Keuken
Rust - Romantiek - Rustiek

- Wij bieden U:
- 6 luxueuse kamers met alle denkbare komfort.
  - Kamer met ontbijt 2 pers. Vanaf 1750 F.
  - Eveneens pension en 1/2 pension mogelijkheden.
  - Week-endverblijf.
  - Fijne Franse keuken aan de kaart en menus vanaf 695 F. tot 1600 F.
  - Een hart voor de kinderen: eigen speelruimten en aangepaste menus.

Voor informatiepakket nopens onze mogelijkheden tel.: 058/28.80.07.

LUISTEREN

Met deze wil ik de partij oproepen niet paniekerig te handelen en elkaar niet met alle zonden van de wereld te overladen. Laat ons rustig de zaak bekijken. De militanten zijn best bereid verder hun inzet te behouden en die zelfs te verhogen.

Aan de partijtop die ganse dagen tussen vier muren zit te vergaderen geef ik de raad eens beter te luisteren naar de basis, de man in de straat, jan met de pet. Het zijn niet altijd dokters, professoren en advocaten (zonder iemand te viseren) die beseffen wat onder de kiezers leeft. Er is bevoorbeeld geen kat die begrijpt wat de derde fase inhoudt en wat dat concreet voor de portemonee betekent.

Hoe dikwijls zijn de militanten ook niet in vergadering of op cursus? Soms kan dit heel interessant zijn maar een overtuigde moet niet meer overtuigd worden. Het zijn de andere mensen die met ons ideeëngoed vertrouwd moeten kunnen raken.

Altijd in hetzelfde rondede draaien doen we best op de kermis, niet in de politiek!

Geert Dessein, Ledegem

MANIER

De enige manier om er weer bovenop te geraken, is zo vlug mogelijk vrij stemrecht i.p.v. stemplicht in te voeren. Het is niet zo dat de VU dan méér stemmen zal behalen, wel zullen de meeste andere partijen vele kiezers, die zich in het dagelijkse leven nooit met politiek bezighouden, verliezen. De VU blijft immers een partij voor kenners, die zich niet laten misleiden door eeuwige beloften en onrealistische slogans van andere partijen. Komen er tijdens de volgende verkiezingen dan bij voorbeeld 60 % Vlamingen opdagen, dan mag de Volksunie gerust weer op 15 % rekenen!

Hans Vanden Bussche, Oostkamp

MOEILIJKE DAGEN

„De VU moet altijd dubbel hard werken om iets te bereiken, de VU wordt altijd dubbel hard aangepakt als iets fout gaat!”

Dat is de bittere realiteit. Vooral de CVP is gewiekst genoeg om via haar machtige zuil de VU langzaam „dood” te knijpen. Zelfs parochiale verenigingen zoals KAV-KWB-KVLV (ACW strekking en dus behorend tot de CVP) doen daaraan mee, uitzonderingen niet te na gesproken! Waarom mochten in sommige vrije scholen CVP-Eurokandidaten wel spreken en de kristelijke VU-er W. Kuijpers

niet? (Minister Coens heeft dit aangeklaagd in antwoord op een parlementaire vraag).

Waren er nog echte flaminganten in CVP-SP-PVV dan was Vlaanderen reeds lang zelfstandig en was het offer gebracht zoals door edele mensen lijk priester Daens niet tevergeefs geweest. Voor die partijen (ook Agalev hoort daarbij) komt Vlaanderen op de tweede plaats, getuige daarvan de weigerachtige houding van H. Van Rompuy om de derde fase van de staatshervorming goed te keuren. De VU staat voor erg moeilijke dagen en toch zonder de VU als motor blijft het zelfstandig Vlaanderen een verre droom.

K. Dillen in- en de dynamische, evangelisch, geïnspireerde W. Kuijpers uit het Europees parlement! Arm Vlaanderen.

M. Meuwis, Opoeteren

De redactie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek Wederwoord. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naargelang er plaats beschikbaar is. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken. De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van de redactie.

MET NIEUWE MOED

Bravo Willy Kuijpers! In WIJ (23 juni j.l.) blijkt zeer duidelijk dat hij niet alleen zeer loyaal is ten overstaan van Jaak Vandemeulebroucke, het vertrouwen in de VU en haar voortbestaan maakt hij kenbaar, ondanks het feit dat hij met zoveel voorkeurstemmen niet herkozen is. Nogmaals bravo!

Als dochter van een visser weet ik dat men na een slechte visvangst of zelfs gescheurde netten, toch opnieuw moet gaan varen met vernieuwde moed.

Dit wens ik ook de VU. Dat al de mandatarissen, funktionarissen en militanten de moed niet opgeven. Dat zij verder het beste voor het Vlaamse volk zouden halen uit wat zij „kunnen” halen.

Wat mij bij deze voor ons teleurstellende verkiezingen vooral opvalt is dat de Vlamingen, in tegenstelling met de Walen, nooit aan één zeel trekken als de nood aan de man komt.

De Vlaming, dat is mijn echte teleurstelling, verscheurt zijn macht, door nieuwe partijen te stichten of voor andere partijen te stemmen. Alsof zij op die manier Vlaanderen kunnen redden, d.w.z. in het parlement meer macht verwerven enz.

Margriet Vandamme, Oostende

IN ALLE OPENHEID

In WIJ van 23 juni j.l. schrijft de hoofdredakteur „Het VB en Agalev hebben zich deze onderwerpen (gastarbeidersprobleem en leefmilieu) eigen gemaakt, de kiezer herkent hen daarin.

Dat de VU voor beide onderwerpen middels een migrantennota en een leefmilieukongres als eerste de alarmbel trok raakt de kleren van de kiezer niet”...

Waarom ook? Hoe kon het kiezersvolk ooit te weten komen dat er zoiets als een VU-migrantennota en een VU-leefmilieukongres bestonden?

Laat staan dat zelfs de VU-basis van de inhoud van beide stellingnamen op de hoogte was. Op hoeveel exemplaren werden beide verspreid? Misschien zijn indertijd binnen enkele VU-kringen en in een paar kranten verslagen verschenen, maar of de brede VU-basis daar weet van had, is een ander paar mouwen. Eigen ideeëngoed goed en wel, maar hoe dat tot bij de basis en de kiezers brengen in een verstaanbare taal?

V.D., St.-Martens-Latem

STRIJDBAAR

Met de diagnose over het verlies van onze partij door M. Van Liedekerke (WIJ, 23 juni j.l.) kan ik het eens zijn, mits een aanvulling: onze partij heeft het imago van Vlaamse weerbaarheid verloren door haar vele toegevingen op essentieel gebied: Voeren, besteding van faciliteiten in randgemeenten, Brussel derde geweest, miljardenstroom naar Wallonië door nationaal houden van Sociale Zaken.

Regeren is geven en nemen, zegt men. Wat geven de frankofonen? Zaken die ons van rechtswege toekomen moeten we niet betalen of afkopen. Hier dicht bij Tongeren zijn 6 gemeenten van de Jekervallei zonder enig protest of actie naar Luik overgegaan; de zes Vlaamse Voerdorpen komen naar Limburg en het verder verhaal is wraakroepend: en voor de arrogantie van de Walen, én voor de laksheid van de Vlamingen, ook van een deel van de VU-leiding..

De oplossing voor een vernieuwde strijdbaarheid van onze partij is de geloofwaardigheid door zich open en eerlijk, rechtvaardig en radikaal op te stellen.

Pater Deodaaft Meers, Tongeren

AANBEVOLEN HUIZEN

- BINNENHUISINRICHTING
- SIERSCHOUWEN
- MEUBELN — STOFFEN
- BEHANG

Kazernestraat 39 091/60.13.37
9620 ZOTTEGEM

FERAUTO Auto-onderdelen

Ferenczi Jozef
Herentalsebaan 550
2220 Wommelgem
Tel. 03/353.26.50

Open van 9 tot 20 u. van maandag
tot zaterdag.

Houtzagerij DE ROOSE N.V.

Algemene hout- en platenhandel
Schaverij

AFD. NINOVE - 9400
Steenweg naar Aalst 496
Tel.: 053-66.83.86

AFD.: OKEGEM - 9471
Leopoldstraat 114
Tel.: 054-33.17.51
054-33.11.49

EEN ADVERTENTIE
IN WIJ
RENDEERT!

TEL.: 02/219.49.30

BLOEMEN ROUWKRANSN
BRUIDSTUILEN
ZAALVERSIERING

PETRA P.V.B.A.

HEIHOEFSEWEG 1
2520 EDEGEM
Tel.: 03/457.23.89

MUNDO
chemicalien

KORTESTRAAT 15-19
B-2650 BOOM

☎ 03/888.69.35

KEUKENS - SANITAIR - VERWARMING

VAN DER CRUYS

Assesteenweg 240, TERNAT
Tel. 582.29.15

Toonzaal alle dagen open
van 9-19 u. Zondag gesloten.

Wens je een leeuwenvlag of -wimpel te
kopen? Of leeuwenspeldjes — badges
— glasramen — boeken over Vlaamse
Beweging?

Bezoek dan in Leuven, Parijsstraat 75
de IJzerbedevaartwinkel.

Openingsuren: elke werkdag van
14u.30 tot 17u.30. Op vrijdag ook in de
voormiddag van 10u.30 tot 12u.15. Tele-
foon: 016/22.09.66.

TUINAANLEG + ONDERHOUD

Herman Walraevens

Aanleggen van terrassen,
klinkers en kasseien.

Tel.: 02/759.54.54
na 18 uur.

AZ
verandas genk n.v.

Kreatiever bouwen voor beter wonen

Hasseltweg 194 — 3600 GENK — Tel.: (011)36.32.60.

BON:

Ja, ik wens vrijblijvend bezoek aan huis voor informatie en inlichtingen.

Naam: .....

Adres: .....

Gemeente: ..... Tel.: .....

Indien geen telefoon vermeldt dag en uur van afspraak.

Info veranda/ pergola AZ Privé

veranda/ pergola Horeca

E 130

Ouverture!

Opera is terug in Vlaanderen. Opera zoals u hem wil zien en horen. Zoals u hem vindt in de Munt of in het buitenland.

Met de oprichting van de Vlaamse Opera werd resoluut een nieuwe partituur opengeslagen. En Antwerpen maakt zich op, om al tijdens het nieuwe seizoen '89-'90 te zorgen voor een grandioze ouverture. Met een nieuw orkest, een nieuw koor, een nieuw programma en een nieuwe spirit. Opera op niveau.

Wat Mortier in de Munt deed en doet, kan voortaan ook in Antwerpen. Met diezelfde Mortier als inspirator en adviseur van een totaal vernieuwde ploeg.

Namen? Voor de artistieke leiding tekent Jef De Roeck. Het orkest wordt gedirigeerd door Rudolf Werthen. Peter Burian - een Oostenrijker op wiens talent ook de Weense Staatsopera aast - leidt het koor. Als technisch supervisor leidt de Fransman Henri Oechslin de verbouwing van het Antwerpse en het Gentse operagebouw.

De Vlaamse Opera is duidelijk in goede handen. Vlaanderen voelt het al. Koor en orkest hebben de afgelopen weken bewezen dat ze "con bravura" kwaliteit brengen. Zij hebben nu al het vertrouwen

gewonnen van muziekminnend Vlaanderen. Vanaf oktober zullen ze bewijzen dat ze dat prille vertrouwen waard zijn. Voorstelling na voorstelling.

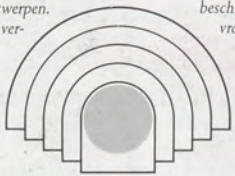
Op het programma staan excellente werken van Verdi, Tsjajchowski en Rossini; een paar boeiende barokopera's en de wereldcreatie van de allereerste opera van Vlaanderens theatervernieuwer Jan Fabre.

Alles wat u vanaf oktober kunt meemaken in Antwerpen, staat beschreven in de folder met het seizoenoverzicht, die u gratis kunt aanvragen. Daarin vindt u ook de details over de nieuwe abonnementsvoorwaarden, die veel gunstiger liggen dan u bij zoveel kwaliteit zou kunnen denken.

Vanaf 6.400 frank kunt u de 7 geprogrammeerde voorstellingen bijwonen. Weinig geld, als u bedenkt dat u voor die prijs de historische start van de Vlaamse Opera meemaakt. Zorg dat u erbij bent. Want het wordt een schitterende ouverture!

Bel 03-233.68.08 en vraag uw gratis folder, zodat u meteen uw abonnement kunt bestellen.

De Vlaamse Opera, Van Ertbornstraat 8, 2018 Antwerpen.

DE VLAAMSE OPERA

Je gaat iets meemaken in Antwerpen.